

Jó Pajtás

2017. VI. 8.

71. évf., 20–21. szám

*Elballagtak –
a bácskertesi nyolcadikosok is*

Fotó: Nagy Magdolna

TUDOMÁNYOS ÉS OKTATÁSI FESZTIVÁL ÚJVIDÉKEN

A jövőt te is alakíthatod

**AZ ÓBECSEI KONCZ ANTÓNIO AZ ÁMV LEGJOBB
SZÓLÓÉNEKESE**

Egy kis Mozart, egy kis Sia

A TENGEREK BETYÁRJAI

Félszemű, kincskereső tengerészek nem csak
a Karib-tengeren teremnek

Mese, irodalom, olvasnivaló + Nyári zsenikus

Színház az egész világ?

Az újvidéki Petőfi Sándor Általános Iskolában már több éve működik színjátszószerződés, melynek az alsós diákok a tagjai. A tanulók szívesen vesznek részt a szerződés munkájában, hiszen lehetőséget kapnak, hogy a mozgáson és játékon keresztül jobban megismerjék önmagukat, társaikat, jól összehangolódjanak, együtt alkossanak. Kedvükre táncolhatnak, játszhatnak a hangjukkal, mozdulataikkal, átváltozhatnak, mások bőrébe bújhatnak.

Az érdekes foglalkozások mellett minden évben készítenek színdarabokat is, melyeket év végén mutatnak be társaiknak, tanáraiknak, és részt vesznek a gyermekszínpászó találkozón is.

Jelenet a Kacor király előadásból

Iskolánk elsősei nagyon szeretik a meséket, szívesen olvassák, hallgatják őket, ám azokat eljátszani egészen különleges érzés. Ezért úgy döntöttek, hogy részt vesznek az immár tizedik alkalommal megrendezett Bácsfeketehegy Gyermekszínpászó Műhelytalálkozón. Színpászó csoportjuknak az Ákombákom nevet adták, munkájukat Bekk Izabella tanítónő irányította. A közösen kiválasztott kis meséjük, a Kacor király nagyon tetszett a közönségnek. Sok tapasztalattal és szép pillanattal gazdagodva tértek haza első színpadi fellépésükről.

A harmadikosok is készítették egy színdarabot Krizsán Szilvia színművésznő rendezésében. Az ötletet a Sulisztáron elhangzott dalaik adták, így született meg az Evolúció című színdarab. Május 13-án a X. Bácsfeketehegy Gyermekszínpászó Műhelytalálkozón az Időutazók csoportnév alatt mutatták be produkciójukat. Az értékelésen a zsűritől szép, pozitív visszajelzéseket, valamint biztató, hasznos tanácsokat kaptak.

Egy sikeres előadás elkészítése időigényes munka, a tanulók számára mégsem volt teher, örömmel jártak a próbákra. Munkájukat Tóth Hajnalka tanítónő segítette. Az egyik harmadikos diák, Martina így fogalmazta meg élményeit: "A próbák nagyon érdekesek voltak. Sokat készülődtünk. Szerintem megértte, mert az előadás nagyon érdekes lett. Nekem leginkább a Tűztánc és A múzsák dala tetszett."

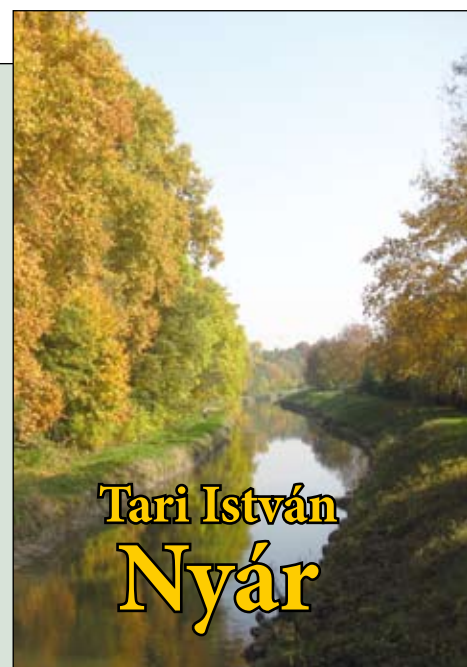
R. E.

Elballagott az utolsó magyar tagozat az újvidéki Nikola Tesla iskolából

Évek óta kevés diák tanul magyar nyelven Újvidéken. Ennek eredménye, hogy lassan elfogytak a diákok abból a négy általános iskolából, melyben nemrég még magyar nyelven is tanulhattak az általános iskolás korosztályúak. Most, a ballagás időszakában egy fájó esemény részesei is lehettünk: elbúcsúzott iskolájától a Nikola Tesla iskola utolsó magyar tagozata. Sok kiváló diák került ki onnan, az újvidékiek emlékezetében még sokáig élni fog.

Fotó: Dávid Csilla

Tari István Nyár

Pattogtasd csak máglyádat, JÚNIUS!
Ugráló árnyékok romantikus
éjjelén minden elég, ami bús.
Cseresznyefánkon már főúri juss
vár ránk is, rigófütyös JÚNIUS.

Vízparti villódzással JÚLIUS
bizserget: nem tudom megenni dús
csipkét, képem újra kisfiús. –
Építs várat, homokba túrni fuss,
tornyokat csöpögtess itt, JÚLIUS!

Roppant kánikulában AUGUSZTUS
ízei közt megnő a tumultus.
És a szünni nem akaró susmus
is örökzöld, mint a néma bukszus.
Záporoddal frissítsd föl, AUGUSZTUS!

Kellemes szünidőt!

A szeptemberi viszontlátásig
kellemes és eseménydús nyári
pihenőt kívánunk minden
kis és nagy olvasónknak,
a pedagógusoknak, a Jó
Pajtást olvasó szülőknek,
nagyszülőknek, továbbá a lap
valamennyi barátjának és
pártolójának!
Következő számunk
szeptember 7-én
jelenik meg.

XXI. KÖKETÁNC

Táncolni nem muszáj, de jó

Mintegy másfél ezren vettek részt május utolsó hétvégéjén az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben megrendezett Kőketánc énekes népi játék- és néptáncvetélkedőn. A rendezvény két napján változatos, gazdag, örömteli folklórvilág mutatkozott meg, a résztvevők pedig Vajdaság szinte minden szegletéből érkeztek.

Idén is kétnapos lett a Kőketánc, már pénteken délután benépesegett a kultúrkör környéke. A gyönyörű napsütéses időben szép népviseletbe öltözött fiúkat, lányokat lehetett látni. Igazi népünnepély volt: a sátorokban édességet lehetett venni. Legkelendőbbnek bizonyult a fagy, a különböző színű vattacukor és a kürtös kalács. A kultúrkörrel szemben lévő Petőfi Sándor iskolában öltöztek át a táncosok, s nem lehetett kikerülni a csábító sátrakat.

Ágota, Kati, Viki

Délután kettőkor kezdődött a verseny, az egybegyűlteket ezúttal is Szabó Gabriella, a verseny megálmodója üdvözölte a szervező Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete népzenei szakosztályának nevében. Tőle hallhattuk, hogy 62 csoport érkezett a rendezvényre, vagyis mintegy 1500 fellépő. A versenyzők 30 településről érkeztek: az óbecseieken kívül többek között megjelentek a zentaiai, a szenttamásiak, a péterréveiek, a temeriniak, a szabadkaiak, a kúliaiak, a torontálvásárhelyiek, az újvidékiek, a csókaiak, a bajsaiak, a kelebíaiak, a bácsopolyaiak, a magyarcsernyeiek, a törökbecseiek, a bácskossutfalviak, a tornyosiak, a kishegyesiek, a bácsopolyaiak, a bajmokiak.

Tomasz és Szuzanna

Zsóka és Orsolya Zentáról

Először a kisebbek gyermekjátékokat mutattak be, majd a nagyobbak táncoltak. A szünetben találkoztam a szép, magyaros ruhába öltözött fiúkkal, lányokkal. Feltűnt a kalocsai mintával hímzett kötényük, blúzuk, a fiúk mellénye... Az ötödikes **Pajka Zsóka** és a negyedikes **Juhász Orsolya** Zentáról érkezett.

– Hogy ki hímmezte a kötényemet, blúzomat? – kérdezte Zsóka. – Anyukám! Nagyon sokáig tartott. Mivel kalocsai táncokat táncolunk, így mi kalocsai hímzett kötényben, blúzban, a fiúk meg mellényben, ingben vannak. Hat éve járok táncolni, s nagyon megszerettem a néptáncot. Jó próbákra járni, hisz ott vannak a barátaim! Meg versenyezni is szeretek, már három éve járunk a Kőketáncra, s voltunk már elsők, másodikok.

– Az én kötényemet, blúzomat egy fölsőhegyi néni hímmezte erre az alkalomra – mondta Orsolya. – Táncolni nagyon jó, élmény a fellépés, a győzelem, és az is fontos, hogy megőrizzük hagyományainkat.

A hatodikos **Téglási Szuzanna** és a nyolcadikos **Kószó Tomasz** Tordáról jöttek a Kőketáncra. Szuzanna tavaly húsvét óta táncol, Sári Enikő és Csőke Anikó irányításával szatmári, és déalföldi táncokat tanulnak. Tomasz szerint is jó néptáncolni, mert barátkozással, föllépéssel, utazással jár.

A hatodikos **Nagy Ágota**, az ötödikes **Piri Katalin**, a hetedikos **Almási Viktória** Magyarkanizsáról érkeztek. Ágota már hét éve táncol, szereti a próbákat, mert jó a hangulat. Kati már Magyarországon is fellépett, Viki pedig két évvel ezelőtt kezdte.

A teljesítményt a kecskeméti **Lukács László** és **Lukácsné Haránt Eszter** néptáncpedagógusok valamint a hódmezővásárhelyi **Czék-mánné Fejes Katalin** népdaltanár bírálta el. Kiemelt arany-, arany-, ezüst- és bronzminősítéssel jutalmazták a legsikeresebb fellépőket.

S még valami: a címben szereplő gondolat Réz Andrásé, aki azt mondta:

Gratulálunk nemcsak a díjazottaknak, hanem minden tánc csoportnak és csoportvezetőnek, aki részt vett ezen a megmérettetésen. Valójában mindannyian nyertesek, mert:

„Táncolni nem muszáj! De nagyon, nagyon jó.”

Koncz Erzsébet

Elballagtak a bácskerteszi nyolcadikosok is

Tizenöten intettek búcsút idén a bácskerteszi/kupusznai József Attila iskolának: **Báló Zsanett, Búbos Viktor, Buják Mária, Csikos Enikő, Guzvány Barbara, Guzvány Jázmin, Koleszár Judit, Kratofil Zsóka, Kubik Bianca, Kujundzsity Klaudia, Limburger Dávid, Pálincás Ákos, Siplika Adél, Sulc Dominika, Szurap Timoti.** Közülük öten színötös bizonyítvánnyal hagyják el anyaiskolájukat, s ez már magában egy kiváló osztály képét kelti.

Nem járunk messze az igazságtól, ha így gondoljuk, igazolja sejtésünket előbb **Csikos Éva**, az iskola lelkes könyvtárosa, majd **Kiss Katalin** osztályfőnök. A tehetség a legkülönbözőbb területeken mutatkozott meg, de talán a folklóraz, az ami legtöbb végzést megmoz-

gatott. Az osztályban ült például az a Koleszár Judit, aki zenei tehetségével, ezen belül énektudásával az egész Kárpát-medencét elragadtatta a Fölszállott a páva című tehetséggutatóban Csernai Pannával egyetemben, vagy Kratofil Zsóka, aki a mese terén jeleskedett. És sorolhatnánk. Nem csoda, hogy így alakult, hisz az egész település, Kupusznai hagyománytiszteltető ismert.

Ezek a „kirajzás” előtt álló fiúk és lányok – merthogy valóban sokfelé veszik az irányt középiskolai tanulmányaik végett – ebben a környezetben valóban sokat kaphattak a hagyományápolásból. Biztosra vesszük, hogy ezt az ajándékot magukban hordozzák majd, és talán egyszer vissza is hozza őket szülőfalujukba.

Itt még együtt az osztály az osztályfőnökkel, Kiss Katalinnal (balra)

A bácskerteszi iskola a nyugat-bácskai régió legnagyobb magyar nyelvű oktatási intézménye. Modern iskola, és épp 35 évvel ezelőtt, 1982-ben adták át rendeltetésének. Ebben az épületben látogattuk meg a végzősöket, a bejáratnál készült címl-

dali felvételtünk, az udvarban pedig a másik csoportkép. Feltételezzük, szép emlék marad az osztálynak és az iskolának is, hogy 2017-ben a tanévzáró kiadásunk címloldalát épp nekik szántuk.

Nagy Magdolna

A továbbtanulásról, a nagybetűs életről, az itthonmaradás lehetőségéről beszélgettünk, nem csoda, hogy komollyá váltak a tekintetek

József Attila mellszobránál

Az őszinteség pillanatai

A barátság erős kötelék – vallják a bácsföldvári általános iskolások

A bácsföldvári diákok nemcsak nagyon barátságosak, hanem jó barátok is. Szinte minden szabad idejüket együtt töltik. Együtt szórakoznak, együtt izgulnak az iskolában a felelés előtt, megosztják titkaikat, megbíznak egymásban. Szeretik egymást...

Hogy a barátság milyen erős érzelmi kötődést jelenthet, azt a költő, Ingrid Sjöstrand is megfogalmazta:

Mikor Kriszti meg én hazaindultunk a suliból,

*elkísértem Krisztit hazáig,
aztán Kriszti kísért engem hazáig,
aztán én őt,
aztán ő engem,
végül épp félúton válunk el
(mikor már csontig átfagyunk),
és ki-ki hazamegy.*

És mit gondolsz, mit csinállok, amint hazajérek?

Eltaláltad! Felhívom Krisztit.

A magyartanár, **Berec Éva** és tanítványai várják rá: az ötödikes **Alexander Kinga**, **Keller Zsóka**, a nyolcadikos **Kurunci Gábor**, **Horvát Andor**, **Kovács Tünde** és **Turi Melinda**.

Kinga és Zsóka már óvodás koruk óta barátnők. Kinga szerint:

– Együtt nevtünk valamin, így kezdődött, s azóta már sok év eltelt, s mi elválaszthatatlanok vagyunk. Egy padban is ülünk. Ha felel Zsóka, ha nem veszi észre a tanár, sugok. Ha ellenőrzött írunk, segítünk... Megbízom benne, mert titoktartó, mindent el lehet neki mondani. Szünetben, újévkor el szoktunk menni egymáshoz, s ott is alszunk. Volt, hogy átdumáltuk az éjszakát. Sose

veszekszünk. Együtt szoktunk menni kirándulni is. Most meg eltervezte, majd együtt futunk...

Zsóka is jó barátnő, ha Kinga nem tudná, megmutatja neki a füzetben a leckét...

– Kingával meg lehet mindent beszélni, segítőkész. Kedves. Mindig föl szoktuk egymást hívni, ha nem tudjuk, mi a lecke. De megtörtént már, hogy nem volt kész a házim, ideadta, hogy átmásoljam a szünetben. El szoktunk menni egymáshoz, ilyenkor röplabdázunk, vagy elmegyünk sétálni. Nyáron együtt megyünk a Tiszára fürödni.

Gábor és Andor is ovis koruk óta barátok.

– Láttam az oviban, hogy egyedül ül, és odamentem hozzá – emlékezik vissza Gábor. – Szimpatikusnak találtam. Ennek már tíz éve! Azóta tart a barátságunk. Mindenhol együtt megyünk: kirándulni, a buliba... Egyforma az izlésünk. Ha kell, segítünk egymásnak a tanulásban. El szoktunk menni egymáshoz. Néha egymásnál is szoktunk aludni, ilyenkor Lan-partyt rendezünk. Viszem a számítógépet... Sok vic-

et tud, sokat nevetünk. Megtörtént régebben, hogy volt egy barátnőm is, végül egymásba szerttünk.

Andor is hasonlóképp mesél:

– Hasonló az érdeklődési körünk – fűzi hozzá –, együtt fociztunk nyolc évig. Gábor mostanában tekézik, s első lett Szerbiában a korosztályában. Olvasni mindketten szeretünk. De nem a házi olvasmányokat, hanem jó könyveket! Mindketten Óbecsére megyünk középiskolába, informatikára.

Tünde elsőben ismerkedett meg Melindával, azóta elválaszthatatlanok.

– Általában egy padban ülünk. Őszinte, mindent meg lehet vele beszélni. Együtt járunk néptáncra. A Rozmaring néptáncsoportban táncolunk mindketten. Be szoktunk egymásnak szólni... Egyszer vesztünk csak össze, de hamar kibékültünk. Ismerek egy emlékkönyvbe illő versikét: „A barátság egy selyemfonál,/ mely igen könnyen elszakad,/ Össze lehet ugyan kötni,/ de a csomó megmarad./ No, a mi aranyfonaluk nem szakadt el, csak elvékonyodott...”

Melinda is az őszinteségért szereti Tündét.

– Sok időt töltünk együtt, meghallgatjuk egymást, ezt úgy mondjuk: ezek „az őszinteség percei”. Elmondjuk egymásnak problémáinkat, mindig jó tanácsokat ad, de ha meghallgat, az is elég nekem. Nála szoktunk bulizni. Ő Szabadkára, a Kosztolányi gimnáziumba megy, én pedig Óbecsén, a Közgazdasági Középiskolában folytatom a tanulmányaimat. Ha sikerül a főlvetelnk, megünnepeljük...

Márai Sándor írta a Füveskönyvben a barátságról:

„Nincs emberi kapcsolat, mely megrendítőbb, mélyebb lenne, mint a barátság. A szerelmesek, igen, meg a szülők és gyermekek kapcsolatában is mennyi az önzés és hiúság! Csak a barát nem önző, máskéülben nem barát. Nincs titkosabb és nemesebb ajándék az életben, mint a szűkszavú, megértő, türelmes és áldozatkész barátság...”

Koncz Erzsébet

Egy kis Mozart, egy kis Sia

Az óbecsei Koncz Antónió harmadik alkalommal lett az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjének legjobb szólóéneke

Május 6-án tizenhatodik alkalommal szervezte meg az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete az Általános Iskolások Művészeti Vetélkedőjének döntőjét Szabadkán, ahol a kisdíjak 10 kategóriában mérték össze tehetségüket és felkészültségüket. A Vándordíjat a legtöbb díjban részesülő iskola, az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola szerezte meg. Az iskola negyedik osztályos tanulója, Koncz Antónió az idén harmadik alkalommal vett részt a vetélkedőn, és ahogy korábban, úgy ezúttal is ő lett a mezőny legjobb szólóéneke. Antónió Demjén Ferenc Jégsvív című dalát adta elő, és zongorán kísérte magát.

– A Petar Konjović Zeneiskolában a zongora mellett hegedülni is tanulsz. Énekelni tanít valaki?

– Magamtól kezdtem el énekelni, de a keresztapám, Szőke Ottó sokat segített nekem a felkészülésben. Ő tornatanár, de szokott zenélni, és jó felszerelése is van hozzá...

– Melyik hangszeren kezdted el előbb játszani?

– Zongorázni öt vagy hat évesen kezdtem el, később jött a hegedű. De szeretnék egy tamburát is, mert imádok a hegedűn pengetni.

– A Tofi zongorakettőssel is szép sikereket értetek el, de ez a duó jelenleg nem működik. Miért döntöttél úgy, hogy a hegedülésre fordítasz több időt?

– Az az igazság, hogy kicsit lusta voltam, ami a hegedűgyakorlást illeti. Most szeretném bepótolni a lemaradásomat.

– A zongora, hegedű és ének hármasából mit szeretsz a legjobban?

– A legjobban énekelni szeretek, zongorakisérettel.

– Mely szerzők a kedvenceid?

– Wolfgang Amadeus Mozart, Johann Strauss, de ha modern zenéről van szó, Sia dalait is szeretem, csak az akkordok még nem mennek elég jól. Demjén Ferencet is szeretek játszani, meg néha népdalokat is. A legjobban azonban a modern ze-

Antónió legjobban énekelni szeret zongorakisérettel

nét kedvelem. Most például lesz egy búcsúztató az iskolában, mivel megyünk át az ötödik osztályba, és az anyu adott egy jó ötletet: a bevonuláskor el fogom énekelni a Régi csibészek című dalt, hogy megalapozzuk a jó hangulatot. Ez egy vadnyugati hangulatú Omega-dal. Az osztály előad majd egy ritmikus táncot is, annak a koreográfiájához is adtam ötleteket. Lehet, hogy a Régi csibészekhez is tervezek majd valami vadnyugatos háttértáncot...

– A zene mellett mit szeretsz még csinálni?

– Járok néptáncolni a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörbe, szoktam olvasgatni, számítógépezni és kísérletezni a zongorával. A hobbim pedig az, hogy különféle elromlott műszaki dolgokat szétszedek, összerakok. Felnőttként is szívesen foglalkoznék ilyesmivel.

– Nemsokára vége a tanévnek. Mit fogsz csinálni a szünidőben?

– Egy a válasz: zenélni.

Fehér Rózsa

A zongora után jött a hegedű

Oklevél oklevél hátán – de így a jó

Bélyegre kerülnek a díjazott rajzok

Több mint két és fél ezer munka érkezett egy Ukrajnában meghirdetett nemzetközi rajzpályázatra, melyen nagyon sikeresen szerepeltek a szabadkai gyerekek. Olyannyira, hogy a zsűri döntése alapján a két fődíj is Szabadkára került. A díjazottak Aleksa Erdeg (EmArt Műhely) és Vas Natália (3. c osztály, J. J. Zmaj iskola). Ráadásul alkotásuk postai bélyegre kerül.

Mérkőzés - Aleksa alkotása

Édesanya gyermekével - Natália munkája

Mert táborozni jó!

Tojzán Ákossal és Tojzán Báldy Eszterrel arról beszélgettünk, miért hasznos, ha nyáron nem a számítógép képernyője előtt ülünk, hanem táborozni megyünk

Altalános iskolásként kimaradtak az életemből a nyári táborok, de fiatal felnőtt korom óta arra törekszem, hogy pótoljam ezt a mulasztást. A különböző táborok révén sok új ismeretséget, egy-egy barátságot és megszámlálhatatlan jó élményt szereztem. Nagyon megörültem annak, amikor megtudtam, hogy ismerőseim, **Tojzán Ákos**, az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola angoltanára, és felesége, **Tojzán Báldy Eszter**, a Katalizátor Pedagógusképző Központ trénera hosszú ideje részt vesznek a bácskossuthfalvi Nyári Táborokban, ahol az évek folyamán számos feladatkörben kipróbálhatták már magukat.

– A bácskossuthfalvi Nyári Táborokban Tóth Rolanddal közösen a szabadidős programok

és az önkéntesek koordinátorai vagyunk. Ezeket a táborokat ifj. Méhes Béla, Besnyi Szabolcs és Mašić Dejan szervezi. Rolanddal mi állítjuk össze a hétköznapi tevékenységek programját és mindazt, ami a táborban zajlik. Ezt azt jelenti, hogy onnantól kezdve, amikor a megérkeztek a gyerekek, addig, amíg el nem mennek, mi felelünk értük, és azt is mi találjuk ki, milyen foglalkozásokon fognak részt venni. Évtől függően 30–60 önkéntest irányítunk, akik a szabadidős programokat, az étkezéseket és minden más tábori mozzanatot szerveznek. 2007 óta táborozom, akkor még fagyit árultam, aztán volt év, amikor csoportvezető voltam, máskor rendező, megint máskor csak angol nyelvet, önismeretet oktattam, de volt olyan is, hogy az oktatók

Eszter és Ákos

koordinátora voltam, és olyan is, amikor a szabadidős programokat koordináltam – mesélte Ákos, majd kifejtette, miért jó az, ha nyári programjaink közé beiktatjuk a táborozást is.

– A mai gyerekeknek sok olyan típusú szociális interakciót (vagyis társas kapcsolatot) adhat, amitől elszoktak, vagy amit kevésbé keresnek az iskolán kívül. Ad egy helyet, ahol újra meg tudják élni azokat a típusú fantáziajátékokat, szabad játékokat, amikre talán manapság kevésbé van lehetőségük. Igyekszünk olyan játékokkal, programokkal készülni, amik izgalmasak számukra, de amellett, hogy tanulhatnak is valamit belőlük, kapcsolatot teremtenek köztük. Így lehetőségük nyílik arra, hogy megismerjék egymást. Ez azért is fontos, mert jó esélyt ad arra, hogy fejlesszék a szociális képességeiket, hogy megtanuljanak jobban érvényesülni a saját korosztályukban, illetve jobban megismerjék azokat, akik velük egyidősek, és akikkel hasonló a gon-

Tavaly így volt

Hurrá! Itt a nyár!

Minden tábor új környezetet, új élményt, új barátokat jelent

dolgozásmódjuk. Nagyon sokan visszajárnak: a táborlakóink 80%-a újra eljön, és a legtöbb önkéntesünk a korábbi táborok résztvevőiből kerül ki. Sokan, miután kinövik a Játék-, a MIT- és a Kamasztábort, visszajönnek önkénteskedni. Nemcsak tanít meg fejleszt ez a típusú találkozás, hanem igényt is kelt arra a típusú csoportos együttlétre, amit a tábor kínál.

Ákos elmondta azt is, hogy a szabadidős aktivitásoknak több formája van:

- Naponta kétszer, amikor van szabadidejük, a gyerekek csoportokban, vetélkedőkön, illetve nagytáboros játékokban vesznek részt. Minden tábornak van egy kerettörténete, idén a Harry Potter világába fogunk elkalandozni. Az egész hetet végigköveti egy színpadi produkció: lesznek hősök és egy történet, amelynek a gyerekek is a részesei, és napi két játékban, kétszer másfél órában, amikor szabadidejük van, tehát a foglalkozásokon és oktatáson kívül ezzel fognak foglalkozni. Különböző problémákat oldanak majd meg: ez azt jelenti, hogy egyik nap például alkalmuk lesz arra, hogy megoldjanak egy rejtélyt, vagyis a tábor önkéntesei egy történetet fognak odavarázsolni karakterekkel, amiben ők nyomozhatnak, és felderíthetik az éppen adott rejtély megoldását. Olyan programokat is jelent, ahol egyénileg játszanak, például zsetszonszerző játékokat, ahol különböző állomásokon különböző típusú játékokban vetélkedhetnek egymással, és olyan játékokat is, ahol csapatként kell együttműködniük.

Beszélt arról is, pedagógusként hogyan látja a táborba járó gyerekeket:

- Az évek során többször is tapasztaltam a saját diákjaimon, hogy azok, akik korábban csendesek, visszahúzóódók voltak, akik azzal küzdöttek, hogy egyáltalán megszólaljanak az órán vagy a társaikkal beszélgessenek a szünetben, akik egyedül pakolásztak az osztályban, és akiket nehezen tudtam szóra bírni, már az első tábor után magabiztosabbak, önállóbbak lettek. Hiszen a táborban, bár folyamatos felügyelet alatt vannak, mégis, a szülőktől elszakadva, önállóan élik a hétköznapiikat. Attól függően, hogy me-

lyik altáborba jelentkeznek, a tanulásban is abban az irányban fejlődnek jobban: akik inkább természetismereti altábort választanak, azoknak ez az iskolai eredményére is kihatással lesz, és a nyelvi táborok esetében is ugyanez a helyzet.

Ákos azt vallja, minden gyerek számára hoz a tábor valamilyen változást.

- Egyes gyerekeknek pont a tábor adta meg azt a típusú környezetet és biztonságot, amit utána egész évben kerestek. Vannak olyan résztvevőink, akik később felkeresték a csoportvezetőiket, oktatóikat, akik nagyobb testvér híján egy ifjúsági vezetőhöz, animátorhoz fordultak, és velük beszélték meg a személyes problémáikat, amiket otthon talán nem tudtak megoldani. Társadalmi szempontból azért fontosak ezek a táborok, mert olyan helyzetet adnak a gyerekeknek, ami eltűnőfélben van. Ha pár évtizeddel korábbra tekintünk vissza, azt látjuk, hogy sokkal jellemzőbb volt az, hogy az emberek nagycsaládban éltek, és sokkal közelebb voltak egymáshoz a generációk is. Ahol volt négy gyerek, és később nekik is lettek gyerekeik, ott nagybácsik, nagynénik, unokatestvérek

családiról és korban is közelebb álltak egymáshoz. És mindig volt olyan pozitív példa a gyerekek számára, akire felnézhetek, akik közelebb állt hozzájuk és akivel tudtak azonosulni. Most, hogy jellemzőbbek a kiscsaládok, sokaknál kimarad ez a típusú példakép. Ezt helyettesíti valamilyen szinten a tábor azzal, hogy az önkénteseink általában véve egyetemisták, tehát korban közel állnak a középiskolásokhoz. Nagyon meghatározó volt például a számomra, hogy gyerekként a táborban hogyan néztem fel a csoportvezetőimre. Húsz évvel ezelőtt azt mondta a csoportvezetőm, hogy nagyon szép a testtartásom, látszik, hogy néptáncos vagyok, és innentől kezdve én éveken át büszke voltam erre.

Eszter az önismereti foglalkozásoknak köszönhetően másként tekint a problémás gyerekek helyzetére:

- Önismereti foglalkozásokat tartok, vagy zümögést, ami a kisebbeknek szól. Többször tapasztaltam azt, hogy a szülők vagy a barátok jelezték, hogy nagyon figyeljünk, mert az adott gyerek meglehetősen problémás, és baj lesz vele. A csoportvezetőknek is tovább szoktuk adni, ha esetleg jön ilyen információ, akkor azzal ne foglalkozzanak, és mi sem figyelünk ilyesmire, mert a tábor egy annyira új környezet jelent számukra, hogy gyakran ezekről a gyerekekről ki sem derül az ottlétük alatt, hogy otthon problémásak. Jól lehet velük együtt játszani, dolgozni, és szerintem ők fantasztikusan sokat fejlődnek. Az élménypedagógia módszertárával dolgozunk, és attól függően, hogy kinek a foglalkozására jelentkeznek a gyerekek, egyéb elemek is bekerülnek, mint a drámapedagógia, kalandpedagógia és hasonlók. Játsszunk a gyerekekkel és olyan terepet biztosítunk nekik, ahol különböző társadalmi helyzeteket modellezünk, így egy védett környezetben élhetnek meg szituációkat, de nem sérülnek. Például tudunk olyan helyzetet kreálni, ahol a gyerekek megélik azt, hogy ők maguk lesznek kirekesztve. Ekkor érzés szintjén tapasztalják, milyen lehet a másik oldalon lenni, és sokkal jobban tudnak azonosulni azzal a személlyel, akit ők esetleg kirekesztettek.

Fehér Dorottya

Este kezdődik igazán a játék?

Mi a szeretet?

„Minden hely templom, ahol szeretet van.” (Müller Péter)

Mi a szeretet? Hosszabb gondolkodás után sem tud pontosan megfogalmazni bennem a teljes magyarázat, jelentés. Mégis, pontosan érzem szívem és lelkem minden szegletében. Am azt is érzem, mennyire jó és meleg érzésekkel és biztonsággal övez át a szeretet a nap minden mozzanatában.

Ahogy gondolkodtam, hogyan is tudnám körülírni a szeretetet, felillant előttem egy remek ötlet. Körülnézek a világhálón és bölcsebbé teszem magamat a nagy bölcsek, írók, költők tollaiból megírt gondolatokkal a szeretetről. Mert egy azért biztos: nincs ember akit nem foglalkoztatott már a szereteten való elmélkedés. És ki tudná szebben és pontosabban megírni a szeretet fogalmát, titkát, mint a nagy írók és bölcsek? Nagyon meglepődtem, mennyi találat tárult elém, amikor rákérdeztem „Mi a szeretet?”! Volt ott minden. Komoly definíció, megrikató és megható gondolat egyaránt, de volt vicces és humoros nézet is. Egyben meghatódottságot és jókedvet is éreztem. Lassan kitisztult azonban előttem az út. Megfogalmazódtak bennem a gondolatok és lassan átalakultak kész és leírt szavakká, mondatokká. Egy biztos, a szeretetre mindenkinek nagy szüksége van, és nemcsak az embernek, hanem minden élőlénynek. A szeretet tölti ki életünket, szívünket, lelkünket mindenben. Nélküle nem is lehet élni. Ez teszi nemesebbé a lelkünket, ez tesz minket emberré, igaz emberré, elviselhetővé, szerethetővé. Nagyon megragadt pár gondolat. Például, hogy „... csak azt lehet szeretni, aki tud szeretni ...” Ebből arra jutottam, hogy akkor én is tudok szeretni, hiszen engem is szeretnek! Milyen jó ilyesmikkel foglalkozni, mert újra és újra felfedezzük belső, emberi értékeinket.

Továbbá, és azt hiszem, legjobban a következő gondolat fogott meg és itt le is álltam a böngészéssel, mert itt megkaptam mindent, amit kerestem: „...a szeretet az egyetlen olyan dolog, amit minél többet adunk, annál több marad belőle”. Tehát aki tud szeretni és szeretetet adni, az a leggazdagabb emberek közé tartozik. Ez a gazdagság a legnemesebb a világon. Bárcsak minden ember meggazdagodna ilyen módon!

Rájöttem, van többféle szeretet a világon, az emberi kapcsolatokban. Egyféle módon szeretik egymást a családtagok, másféleképpen a barátok, valamint a nagyszülők. És van a szerelem, az igazi, a kölcsönös. Arról most nem írnék, mert gondolom, még nincs itt az ideje. Egyvalami biztos, ha a maximumot adjuk magunkból a családi szeretet, a baráti szeretet kétirányúságában, akkor mindannyiunk szíve és lelke készen áll az igazi, nagy szerelem beköszöntésére! Mekkora diadal és érzelmi, valamint örömmámor lesz az!

Remélem, jó úton járok! Úgy vélem, tudok szeretni és szeretem is szeretni az emberek körülöttem, főleg a családomat és a barátaimat. Mindezek által azt is érzem, mennyire gazdag vagyok, hogy mennyire szeretve vagyok. Bízom benne, hogy egy nap megtalálom azt az embert, akivel a gazdagságom teljes lesz!

Kovács Alex, 7. osztály, Petőfi Brigád iskola, Kúla

A legjobb barátom

Jó dolog, ha van legjobb barátod.

Akit felhívhatsz az éjszaka kellős közepén, mert baj van. Akivel meg tud osztani a hülyeségeidet és megnyugszol, mert nem néz teljesen örültnek. Akinél elmondhatod a személyes dolgokat, mert megbízik benne. Nekem is van egy ilyen személy az életemben.

Világos barna haja és hatalmas, sárgás színű bocsizeme van. Vékony testalkata miatt törekenynek tűnhet, pedig verekedős típus valójában. Bár csak halvány foszlányokban emlékszem első találkozásunkra, biztosra állíthatom, hogy egy cseppet sem változott belsőre – ezt pedig nem a májára vagy a szívére kell érteni. A személyisége az, amire gondoltam. Valójában ő egy igazán hiperaktív gyerek, akinek nem jó sok cukrot vagy kólát adni, mert egyre elviselhetetlenebb lesz. Mindig pörög, ugrál és nevet. Egyszerűen elképzelni sem tudom, hogy ennyi energiája van egy embernek. Ha őszinte akarok lenni, akkor foglalom sincs, hogy mi lehet jelen pillanatban a kedvenc színe vagy étele. Mondjuk tény, hogy tudom a vércsoportját, de szerény véleményem szerint ezek a dolgok egyáltalán nem fontosak. Mint ahogy az sem, hogy egy legyen az ízlésünk, akár zenében vagy ruhában. Hiszen mi ég és föld vagyunk. Példának okáért őt jobban vonzzák a színesebb és mintásabb darabok, addig én odavagyok a fekete, sötétebb cuccokért. Aztán ott van az, hogy az örületbe tud kergetni néha a beszélőátsáival, mozdulataival, mégis úgy érzem, hogy ha tehetném, akkor sem változtatnék rajta semmit. Ő úgy jó, ahogy van, én pedig imádom azt a hülye fejt.

A legjobb talán az ilyen barátságokban, hogy mellette mindig önmagad lehetsz. És én hihetetlenül örülök, hogy nemcsak az egyik legjobb barátomnak, de már szinte testvéremnek tekinthetem őt.

Knežević Nikoleta, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Könyvtárosok között (interjú)

Sziasztok! Valkovity Emilia vagyok. Az adai Szarvas Gábor Könyvtárról fogok írni nektek. Kérdéseimre Horváth Csilla és Morvai Nagybal Tamara, a könyvtár dolgozói feleltek:

Hány évesek voltatok, amikor eldöntöttétek, hogy könyvtárosok lesztek?

Csilla: 27 éves voltam, amikor eldöntöttem, hogy könyvtáros leszek.

Tamara: 24 éves voltam.

Szeretitek a munkatársaitokat?

Csilla: Igen, szeretem a munkatársaimat.

Tamara: Nagyon szeretem a munkatársaimat, mert jó csapatjátékosok.

Csilla, milyen a beosztásod?

Csilla: A könyvtárban megtervezett programoktól függ a beosztásom.

Tamara, neked sokáig kellett iskolába járnod, hogy könyvtáros legyél?

Tamara: Öt iskolát kellett kijárom: az általános iskolát, majd a gimnáziumot, ezután az egyetemet, a mesterképzést, végül a könyvtárosi szakvizsgát.

Nehéz volt a tanulás?

Tamara: Nem volt nehéz, mert szerettem azt, amit tanultam.

Ki a legjobb munkatársad, Csilla?

Csilla (mosolyogva): Tamara a legjobb munkatársam. (Tamara is nevet.)

Mikor kezdtetek el ebben a könyvtárban dolgozni?

Csilla: 2016-ban.

Tamara: Én 2013-ban kezdtem dolgozni.

Hány évig kell járni az egyetemre?

Tamara: 4 + 1 évig kell járni az egyetemre.

Mikor alapították az adai könyvtárat?

Tamara: 1957-ben nyílt meg a könyvtár gyermekrésze.

Szeretitek a gyerekeket?

Csilla és Tamara (együtt): Nagyon szeretjük a gyerekeket.

Csilla és Tamara elmondták még, hogy májusban milyen programok várták a gyerekeket: kincskereső, közösségi játékok, kvízpárba, valamint kézműves foglalkozások.

Megköszöntem a válaszokat. Értékes információkkal távoztam az adai Szarvas Gábor Könyvtárból.

Valkovity Emília, fejlesztő csoport, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Egy emlékezetes kirándulás

Mi, felsősök kirándulni mentünk, meghozzá Budapestre.

Először is egy háromórás út várt ránk. Utána megálltunk a Tescóban vásárolni, én egy Topjoyt vettem. Nem sokkal ez után a cirkuszban voltunk. Nagyon érdekes volt, jégpályán korcsolyáztak és a levegőben is mutattak be mutatványokat. A közönséget legjobban a bohócok szórakoztatták. Végül, de nem utolsósorban elmentünk bepakolni a kollégiumba. Autóbuszal mentünk tovább, és voltunk a Budai várnál, ahol néztük a szép kilátást, és pénzt is lehetett préselni. A Halászbástya volt a következő állomás, ahol este sétáltunk a szép fényekben. Másnap reggel bepakoltunk a buszba, és indultunk a budapesti állatkertbe. Mindenki mehetett arra, amerre szeretett volna. Kaptunk egy térképet, és Emivel, a barátnőmmel elindultunk a Japán kertbe. Nagyon aranyos volt a kis patak, és minden olyan megnyugtató volt. Következett a vidrák helye, és utána a halak tartályai, a kaktuszok és egy csomó egzotikus állat. A kedvencem a foka-show volt. Az állatkert után mentünk Gödöllőre, és pénzt préseltem. Végimentünk a kastélyban és indultunk Orahovóra.

Nagyon szuper volt ez a kirándulás, azt kívánom, hogy legyen még ilyen.

Hajduk Svetlana, 5. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Mátyás király és a juhász

Ivanov Lilla, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Kedves Pajtások!

Ismét eltelt egy tanév, tanulással, izgalmmal, szurkolással, sikerrel fűszerezve. S ha ez utóbbi a bizonyítványban is kitapintható, következhet a megérdemelt kikapcsolódás, pihenés. Ezt kívánom valamennyiőtöknek, szintúgy tanítóitoknak, tanáraitoknak. Legyen szép nyaratok jó barátok és kellemes olvasmányok társaságában! Őszre visszavárunk benneteket!

Nagy Magdolna

Ui.

A tanév végéig, illetve az utána érkező küldemények nem vesznek el, hanem elraktározzuk őket, és szeptemberben válogatunk közülük. Ne lepődjétek meg, ha a Magyar Szó Napsugár rovatában viszontlátjátok egy-egy írásotokat, mert napilapunk gyermekrovata a nyáron is rendszeresen megjelenik.

Édesanyám

Kedves anya, tudom, nagyon sok minden szépet és jót megtettél értem, amikor még kicsi voltam. Sok mindenre emlékszem, te tanítottál meg beszélni. Nagyon sokat törődtél velem, még most is. Sokat szoktam neked segíteni. De főleg ezt már mind vissza is kaptam, hiszen mindennap láthatlak.

Örülök annak, hogy ilyen kedves, örömmel teljes anya vagy, és azt szeretem benned, hogy nagyon sokat törődsz velem és sok mindent megengedsz.

Deli Ivett, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Az igazi barátság

Egy nap szüleimmel elmentünk a botanikus kertbe. Nagyon sok szép virágot láttunk.

Ahogy a rózsákat nézegettem, láttam, hogy egy aranyhajú kisfiú áll közöttük. Barátságosnak tűnt, így szerettem volna vele jobban összeismerkedni. Megkérdeztem, hogy hívják. Szégyenlősen azt mondta, hogy Kis Herceg a neve, és a rózsájának jött barátot keresni. Elmesélte, hogy már volt sok bolygón, de sehol sem talált neki barátot. Megkérdezett, hogy szeretnék-e segíteni neki a keresésben. Mivel én is vágytam egy kis kalandra, igent mondtam.

Egy pillanat múlva már egy másik bolygón találtuk magunkat. A bolygó nem volt nagy, de nem is volt túl kicsi. Nagyon sok növény volt ott, olyanok is, amelyeket még nem láttam. Tavasz idő volt, nagyon kellemesnek találtuk. Fölöttébb illatos volt a bolygó – a virágok miatt. Dimbes-dombos tájon a föld piros, a növények pedig zöldek voltak. Állatok nem éltek rajta, csak növények. Nagyon sokat nézelődtünk, de a Kis Herceg egy növényt sem talált megfelelő barátjának a virágja számára. Amikor visszamentünk a Földre, a Kis Herceg nagyon el volt keseredve, mert nem talált barátot a rózsájának. Elsétáltunk a kertünkhöz, és a Kis Herceg egyszer csak felkiáltott: „Ez a virág kell a rózsámnak!” Megkérdezte, hogy elviheti-e a bolygójára. Természetesen igent mondtam. A Kis Herceg nagyon örült, hogy végre nem lesz többé magányos a rózsája.

Amikor újra eljött hozzám, elmondta, hogy nagyon boldog lett a rózsája, mikor meglátta az új barátját. Azóta is barátkozik a két virág.

Karvák Ádám, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Hegyen-völgyön fák
(ceruzarajz)

– Pastyik Nóra,
6. osztály,
Csáki Lajos
iskola, Topolya

A testvéreim

Először is szeretném elmondani, hogy nekem különleges testvéreim vannak, mivel ők hármasikrek. Ne is mondjam, milyen érzés töltött el, amikor először meghallottam a hírt.

Amikor megszülettek, nagyon kicsik voltak. Leon, Noel és Vivien a legjobb tesók a világon. Mindhármójuknak világosbarna haja, sötétbarna szemé, és pisze orra van.

Vivien imádja anya sminkes dolgait elcsenni. Mikor a fürdőszoba sarkában guggol, tudjuk, hogy rúszozza magát. Igazi csaj lesz belőle. Néha túlzásba is viszi, mivel ő szerinte nagyon szép kislány, és mindenki vele szeretne játszani az oviban. Szeret szépen öltözködni, még csak négy éves, de már kezd válogatni abban, mit is húzzon fel. Imádja a szoknyákat. Igaz, a kis fogpiszkáló lábai nagyon látszanak, ha szoknyát húz. Sokat eszik, de nagyon vékony kislány. Amikor pedig mosolyog, két kis gödröcske van az arcán.

A két fiú elég sokat veszekszik. Leon kerek feje és hízelgő mosolya mindig meglágyítja a szívem. Olyan kis pofi nekem. Noel arca hosszúkásabb és a mosolya olyan ravaszdi, mint amilyen csintalan. A szemük olyan, mint a kisbociké, a szempillájukat pedig bármelyik lány megirigyelheti, olyan hosszúak. A sors fintora pedig, hogy a fiúk haja sűrű, és nagyon gyorsan nő, nekünk a Viviennek pedig ritka, vékony szálú hajunk van, ami igen lassan növekszik.

Ha jók, ha rosszak, én nagyon szeretem őket, mivel ők az én testvéreim. Boldog vagyok, hogy összetartozunk.

Csepella Kiara, 4. osztály, Széchenyi István iskola, Szabadka

Reggel (szabadvers-próbálkozás)

Költ	Elköltöttem
A telefon	Indulok
Ő az átkozott	Ez az én
Az iskolába kell	Reggelem
Indulni	Ihletem itt megfogyott
Ha felöltöztem	Tollamból tintám elfogyott.
Ha reggelimet	

Kókai Hunor, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Az ablakon át ráláttam a grundra

Fények világítják meg a már sötétedő Pál utcát. Gyerekek vannak a grundon. Némelyikük egy-egy farakáson áll és nézelődik. Készülődnek valamire.

Egy sovány, magas gyerek áll egy farakás tetején. Amint kinyitottam az ablakot, hogy jobban lássam az eseményeket, fák erős illatát éreztem meg, melyeket nemrégiben vágtak ki. Fényő is volt köztük, méghozzá fekete. Örömmel szívtam a friss, tavaszvégi levegőt.

– Boka! – harsant fel egy hang a farakások közül.

– Igen, én is látom! – kiáltott vissza a sovány fiú, aki a tetőn állt.

Többet nem hallottam, egy-egy hang susogva egymáshoz szólt, de nem tudom, mire kellett ez nekik. Egy kutya ugatva futott el előttük.

– Hektor! Maradsz! – szóltak le a vidám, ficánkoló kutyának.

A fűrésztelep házikójának kéménye fehér, bolyhos füstfelhőket dobált magából. Ez is a grund egy fő része volt. Mindig vidáman, jókedvűen pöfökölt, ez volt a szép benne. Megnyílt a grund kapuja, egy támolygó kisgyerek ment be rajta.

– Hát te meg hogy kerülsz ide?! – kérdezte a betegnek látszó kisgyerektől Boka, aki futva sietett hozzá.

– Tácz tanár úr! Ne tessék haragudni! Tra... Tra... Tra...! Fújd te is! – beszélt hangosan a beteg.

– Menj szépen haza, Nemecek! – szólt szelíden Boka.

– De, ugye megígéred, hogy majd eljössz hozzám? – kérdezte halkán a lázas Nemecek.

– Persze... – mondta Boka szomorúan.

Elbúcsúztak, és a sovány, magas gyerek visszament, becsukta maga mögött a kaput. Lassan minden gyerek hazaszállingózott és a Pál utca közepén álló nagy grund magára maradt. A kis kémény sem pöfökölt már.

Lázár Lea, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Csak a gyökér kitartson! (családfa)

Sokat gondolkoztam, hogy kiről írjak a családomból. Mindenki fontos számomra, szeretem őket. Hozzájuk tartozom, ők pedig hozzám. Úgy döntöttem, hogy a Varró családról írok. A Varró családnév foglalkozásnévből alakult ki. Szabó, foltozó szabó, hímvarró az értelmezése, ezek rokon értelmű szavak. A 18. században még volt egy Varró nevű település a Dunántúlon (Zala megye), Lendva környékén. Családnévként 1225-ben fordul először elő. A moravicai első lakosok között azonban a karcagi Varró Mihály után a 298. sorszám alatt ott szerepel, ifj. Varró Mihály is Kunmadarasról. A Varró család Ómoravicán (Bácskossuthfalván) napjainkig él. Hogy a karcagi vagy a kunmadarasi őstől származnak-e, nem tudjuk, de annyi, bizonyos, hogy nagykunsnági eredetűek. Ómoravicán 1912 és 1925 között négy Varró gyermek született (Rozália, Lajos, Sándor és István). Varró Sándor és Kósa Teréz házasságából született az én nagyapám, Varró Sándor. Ehhez az ághoz és oldalághoz érdekes személyek kapcsolódnak. Számomra János eléggé kiemelkedő, mert Őrsi Julianna néprajzkutató is bebizonyította, hogy Csokonai vendégfogadója volt. János 1777-ben, Kisújszállásra kerül, ahol jegyzőnek választják. Még abban az évben feleségül veszi az egyik legtekintélyesebb, nemes és nemzeti Kerek Ferenc és nemes Szőke Sára leányát. 1794-ben választják meg nagykun kerületi esküdtté! Az ő idejére esik a II. József-féle népszámlálás, a földosztás és a bácskai kitelepülés. János életében is volt templomépítés. A fiát a Debreceni Kollégiumba adja, ahol a 18. század végén végzi tanulmányait. Csokonai Vitéz Mihály iskolatársa volt. 1794 karácsonyán Csokonai Karcagra érkezik legációban. A templomból egyenesen Varró Jánosok házához megy. Ennek a történetét feljegyezték egy ott született verssel együtt.

*Mert ki e kis tartományban
Keresztülmenni talál,
Közemberbe, kapitányba
Termés kún szívet talál.
Éljenek az ősök portáin
Soká az ily emberek,
Kiknek ily híres és fájón
Mind szívek, mind kenyerek.
Köszönöm a nyugvó szállást,
Tisztelt Varróm! Köszönöm!
S hogy áldjam Karcagújszállást,
Ez is egy új ösztönöm.*

(Visszatérés az Alföldről – Részlet a költeményből)

Varró János, a legendás vendégszerető ember, akinek a Varró utcában, a mostani kollégium helyén állott a háza, Jónás néni ükapja volt. Varró Jánosnak, az ükapának – mint Jónás néni meséli, arról volt híres a háza, hogy sok nevezetes ember megfordult benne, hogy mindenkit szíves szóval, vendégmarasztaló jó vacsorával fogadtak. Jónás néni állítja a nagyapja elbeszélése alapján, hogy Petőfi és Csokonai is megfordult a házban. Csokonai Vitéz Mihály másodszor is útba ejtette Karcagot, amikor 1800 tavaszán Csurgóról visszafelé igyekezett Debrecenbe. Ismét Varró Jánoséknál szállott meg. Ekkor is írt vendégfogadójaához egy verset. A vers a szülőföld, a háza az Alföld szeretetét fejezi ki leginkább. Ehhez társul a Karcagi szállásadónak, Varró Jánosnak tisztelete. A költő hálás azért, hogy immár másodszor is megpihenhetett a házában. Ezt a verset is tekinthetnénk alkalmi versnek, de több annál, mint egyszerű köszönet Varró Jánosnak. Ez egy hazafias vers. Örömmel olvastuk anyukámmal, hogy az elődök, elődök testvérei, rokonai mennyire szerették az irodalmat, a verset.

Nekem a versmondás nagyon sokat jelent. Szerintem a versben mindig egy érzem, cselekvés, történés benne van. A költő fel akarja hívni a figyelmünket a szomorúságra, vidámságra, szerelemre, a tenni akarásra vagy a tétlenségre. Szerintem az a nehéz a szavalásnál, hogy a költő érzelmét, gondolatát kell átvenned a hallgatóságra. El kell gondolkodni, felidézni. Az órán tanultuk, hogy ha lehet, a verset tele érzélemmel kell szavalni, hiszen a költőben is sok érzés kavarog versírás közben. Lehetőséges, hogy szomorú, vicces, kedves, szerelmes. Fontos a pillanat, az óra, a perc, a másodperc. A költő aznapi hangulata is fontos. A versek lehetnek értelmesek, sőt néha értelmetlenek is. Azt tudjuk, hogy ha szívből jön, értelme van és olyan, mint az élet. Ezért különleges számomra Varró János, hiszen ő nem akárkik fogadott a házában, hanem magát Csokonai Vitéz Mihályt.

Alács Varró Emese, 3. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Négy év emlékei

Amikor véget ért az óvodai élet, nagyon vártam az iskolába való indulást.

Emlékszem, első nap ünnepélyes rendezvény fogadott bennünket. Megismertük a tanító nénit, aki egy szőke, mosolygós, kedves nő. Hamarosan megbarátkoztam az osztálytársaimmal. Az első napokban furcsa volt, hogy az órákon ülni kell és csendben maradni. Nem játszottunk, beszélgettünk, nevetgettünk, hanem tanultunk. Szünetekben annál fürgébbek voltunk! A négy év alatt több kiránduláson vettünk részt. Ezek nagyon érdekesek voltak! Itt teljesen felszabadultunk. Sok rendezvényen részt vettünk, szerepeltünk és táncoltunk. Rajz- és versíró pályázatokra készültünk. Volt, hogy jutalmat kaptunk. Színdarabokat adtunk elő szüleinknek. Legmeghatóbb a karácsonyi előadásunk volt.

Hiszem, hogy az idő múltával is szívesen emlékszem vissza ezekre az évekre. Sajnálom, hogy a tanító nénitől búcsút kell venni. Remélem, hogy a tanárok között is lesznek olyanok, akik úgy törődnek velünk, mint ő.

Kopunovity Dániel, 4. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Ez alatt a nyolc év alatt

Emlékszem, milyen kicsik is voltunk és félénkek, amikor először jöttünk iskolába anyukánk kezét fogva.

Az alsós évek alatt sok mindent megtanultunk. Az a közeg még könnyedebb volt, játékosabb. Nagyon szerettük a tanító nénit, aki mindig vigyázott ránk. Aztán felsősök lettünk, és elindult a nehezebb iskolai élet. Sok új tanárral ismerkedtünk meg. A beilleszkedés többé-kevésbé sikerült. Múlt az idő, lépkedtünk azon a bizonyos lépcsőn, s egyszer csak itt állunk a nyolcadik végén, a pályaválasztás előtt. Rengeteg feladatunk van, ami nem kicsit megterhelő. A hangsúly az érettségi és egyéb dolgok mellett azon van, hogy jövőre mindenki más utakon jár majd. Rengeteg élményt, csínnyetést értünk meg. Az osztály mára még jobban összekovácsolódott, még ha olykor nem is annyira látszik. Lehet, mi voltunk az iskola történetében az egyik „legrosszabb” osztály, ami a magavi-seletet illeti, de szerintem a tanárok a szívük mélyén nagyon szerettek bennünket is. Most már búcsúzunk az iskolától, lejárt az időnk. Jövőre már mindenki új iskolában, új osztályban lesz, de szerintem senki sem felejt el az itteni éveket. Majd örömmel gondolunk vissza, amikor összejövünk.

Remélem, mindenki megtalálja a helyét az életben.

Kozma Valentina, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A barátom és én
Magyar Viktor,
1. osztály, J. J. Zmaj iskola,
Magyarkanizsa

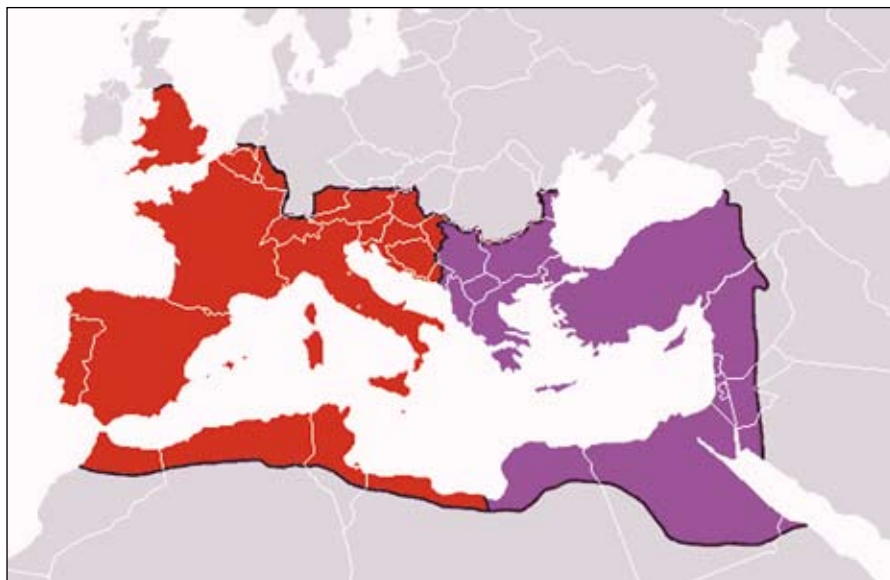
Amikor a Római Birodalom két részre szakadt

Nagy Theodosius császár volt az utolsó uralkodó, akinek a hatalma kiterjedt az egész birodalomra

A Római Birodalmat a IV. századtól kezdve nagy veszély fenyegette. Ez a barbár népek nagy vándorlása volt. A császár, amely a birodalom két részre való felosztásáról maradt híres, Nagy Theodosius, Róma uralkodója volt 379-től 395-ig. Ő volt az utolsó római császár, akinek a hatalma az egész birodalomra kiterjedt.

Mi vezetett a Római Birodalom kettészakadásához? A barbárok, elsősorban a gótok elleni küzdelmek.

Flavius Theodosius 347-ben született Caucában, Hispánia tartományban, a mai Spanyolországban. Gazdag családból származott, mivel apja – akit szintén Theodosiusnak hívtak – parancsnok volt a római seregben. Az idősebb Theodosius egyebek között Afrikában is szolgált, az ifjabbik Theodosius katonai tapasztalatokat szerzett mellette, harcolt Britanniában is. Később Theodosiust a Balkánra vezényelték főparancsnoknak. Pannóniában legyőzte a szarmatákat. 380-ban a szaloniki ediktummal a kereszténység a Római Birodalom állami vallásává vált.

A Római Birodalom felosztása 395-ben

segítette elő. Fennmaradt, hogy 380-ban azt jelentette ki, a katolikus vallás az igazi. Elrendelte, hogy minden templomnak katolikus püspök kezébe kell kerülnie, a püspököket pedig maga a császár fogja ellenőrizni.

A császár szigorú rendeleteket hozott az eretnek ellen. Betiltott minden vallási témával foglalkozó vitát. Az ókori görög szentélyeket nem bántotta, de nem is védelmezte, így aztán a többi között Apollón isten temploma is megsemmisült. A zsidókat a birodalomban valamelyest tolerálták, a pogányoknak korlátozták szabadságaikat. Később minden pogány kultuszt betiltottak. A császárra vallási tevékenységeiben nagy hatással volt Ambrosius, Mediolanum püspöke. Valójában az egyház erősebbnek bizonyult magánál az államnál.

Nagy Theodosius császár

Theodosius császár kortársaitól a „nagy” jelzőt kapta neve mellé. A császárnak szőke haja volt és sasorra, elegáns testtartása. Személyét azonban nem jellemezte kiegyensúlyozottság, sokszor végletekbe ment. Néha szigorú és könyörtelen döntéseket hozott, máskor kegyelmes volt. Kapzsi volt, szerette az élvezeteket és a luxust. Megbízhatatlan, de igyekvő emberként jellemezték. Kiválóan ismerte Róma történelmét.

Theodosius többször is nősült. Két fia, Arcadius és Honorius első feleségétől született. Őket augustusi rangra emelte. Fiai a birodalmat 395-ben két részre osztották: a Keletrómai Birodalmat Arcadius kapta el, aki ekkor 18 év körüli lehetett, a Nyugatrómai Birodalmat a mindössze tíz éves Honorius örökölte. A birodalom két része többé soha sem egyesült. Honorius nevében Stilicho germán hadvezér kormányzott, Arcadius térségében pedig Flavius Rufinus ragadta meg a hatalmat. A Nyugatrómai Birodalom központja kezdetben Ravenna, majd Róma lett, a Keletinek a székhelyét Konstantinápolyba helyezték. A Nyugatrómai Birodalom 476-ban megbukott, a keletiből pedig kialakult a még évszázadokig fenálló Bizánci Császárság.

I. Theodosius császár Milánóban halt meg 395. január 17-én. Konstantinápolyban temették el. A leghíresebb római császárok egyikeként maradt meg a történelemben.

Gyarmati Balázs történész

Tudod-e?

Róma görögországi terjeszkedése idején Theodosius 393-ban betiltotta az antik görög olimpiai játékokat, mert pogány rendezvénynek tartotta őket.

Theodosius császár érmeje

Párhuzamosan Theodosiussal a birodalom nyugati részén Gratianus uralkodott. Egy britanniai trónbitorló, Magnus Maximus 383-ban meggyilkoltatta, így Theodosius kénytelen volt elismerni új társuralkodójának. Miután viszályt Konstantinápolyba, a birodalom nyugati részét a germán Arbogastnak hagyta meg irányításra. Arbogast függetlenséget próbált meg kikiáltani, emiatt egy nyugati bábsászárt állított, Flavius Eugeniuszt, akit a frankok is támogattak. 394-ben Theodosius legyőzte őket a Frigidus folyónál, Eugeniuszt pedig kivégeztette. Így Theodosius az egész birodalom uralkodójává vált. Ezzel egy rövid időre végre egyesült a birodalom, de csak Theodosius haláláig.

Theodosius csapatai később elhagyták a pannóniai határokat. Dácia és Macedónia sem voltak közvetlenül a császár hatalma alatt, hanem azokat Illyricum tartomány prefektusa irányította. Így ettől az időtől kezdve a nyugati és keleti birodalom közötti határ Sirmiumtól és Singidunumtól (a mai Sremska Mitrovicától és Belgrádtól) délre húzódott.

Miután súlyos betegségbe esett, Theodosius maga is felvette a keresztény vallást. Erősen hitt benne, hogy gyógyulását a keresztény vallása

Mi az az okosváros?

A XXI. század gazdasági kihívásai, a fenntarthatóság témaköre, valamint a kiszámítható jövő megteremtésének szándéka vezetett el az okosvárosok koncepciójának kidolgozásához.

Az okosváros a hagyományos definíció szerint minimális mennyiségű erőforrás felhasználásával, viszont maximális hatékonysággal biztosít minőségi szolgáltatásokat a lakóinak, és mindehhez a lehető legjobban használja fel a rendelkezésre álló legújabb technológiát. Az okosváros-koncepció fontos részét képezi az energiahatékonyság, a modern közlekedésszervezés, valamint az informatikai alapon nyugvó szolgáltatások rendszere (oktatás, ügyintézés, turizmus, állampolgári kapcsolattartás).

Bármennyire is megvalósíthatatlannak tűnik az elképzelés, szakértők szerint a Google Glass és alapvetően a viselhető technológia (például az okosórák) elterjedésével egyre közelebb lesz az emberiség az okosvárosok kialakulásához, továbbá szükség van a megfelelő infrastruktúra kialakítására is. Ezen a területen olyan kiaknázatlan lehetőségekről van szó, mint például az intelligens közvilágítás kialakítása, valamint online víz-, gáz- és áramfogyasztás-mérők bevezetése. Az informatika ugyanis az erőforrások optimális felhasználásának segítségével támogatja a fenntarthatóságot.

A szélenergia ipari hasznosítása

A szélenergia, mint megújuló energiafajta, egyrészt ingyen áll rendelkezésünkre, másrészt környezetkímélő. Épp ezen tulajdonságai miatt termelése a világban rohamosan nő.

Kitermelésének modern formája a szélturbinák lapátjainak forgatási energiáját alakítja át elektromos árammá. A fejlődésnek köszönhetően ez a technológia egyre olcsóbb, valamint biztonságos, és hozzájárul a nem megújuló energiaforrásoktól való függetlenedéshez.

A szélturbinákat általában ipari méretekben használják fel szélfarmjaikon világszerte a nagy áramtermelők, de nem ritkák a kicsi, egyedi turbinákat (szélgenerátorokat) működtető telepek sem, amelyek számtalan háztartás villamosenergia-igényét képesek kielégíteni.

Az energiatárolás, a XXI. század kihívása

Az energiatárolás olyan eljárás, amelynek során az energia valamilyen fajtáját felhalmozzák annak érdekében, hogy később hasznos munkavégzésre lehessen fordítani.

Természetes, hogy a hatékony energiatárolás nagymértékben hozzájárulhat a fenntartható fejlődéshez. Ha a megújuló energiaforrásokból eredő, vagy az atomerőművek által más időszakban megtermelt áramot el lehetne raktározni, akkor a jövőben kevesebb erőműre lenne szükség. Emellett energiafüggőségünk csökkentéséhez és a megújuló energiaforrások kiaknázásának növeléséhez is elengedhetetlen az új technológiák alkalmazása.

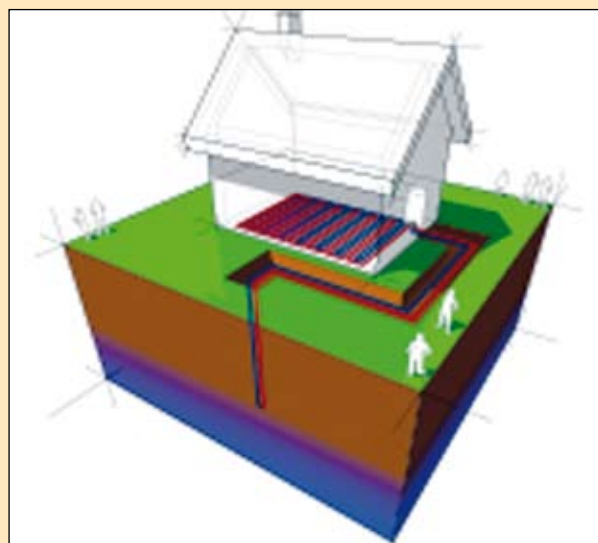
Az energiatároló-berendezések fejlesztése világszerte zajlik. Az elsődleges cél a tároló telepek kapacitásának növelése, de emellett hasonlóan fontos szempont a szabályozhatóság fejlesztése is.

A fejlesztések egyik iránya a levegő cseppfolyósítására épülő energiatároló rendszerek elter-

jesztését tűzte ki célul. E technológia segítségével a levegőt alacsony hőmérsékleten, nagy nyomáson cseppfolyósítják, majd az így elraktározott energia szabályozott módon nyerhető ki. Ez a meglehetősen költséghatékony eszköz optimális lehetőséget biztosít az akár 10 és 200 MW közötti teljesítményű energiatároló berendezések elterjedésére, valamint az alternatív hajtású gépjárművek továbbfejlesztésére is.

Mi lehet a geotermikus energia?

A geotermikus energia a Föld belsejéből származó energia. Megújuló energiaforrás, mely korlátlan és folytonos energianyereséget jelent. Kitermelése viszonylag olcsó.

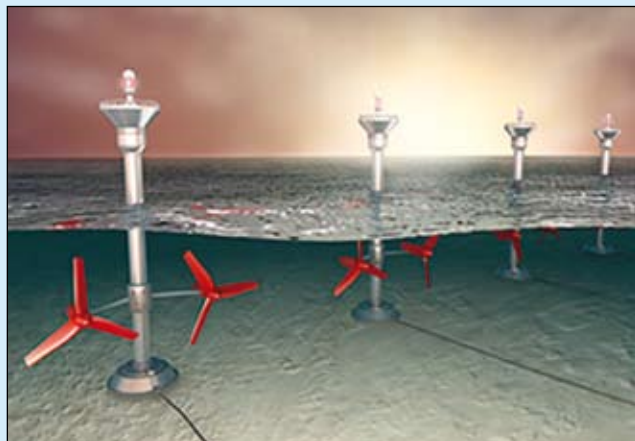
Vidékünk kedvező talajtani adottságainak köszönhetően alkalmas a geotermikus energia hasznosítására. A kiváló adottságok ellenére azonban ezt az energiaforrást alig hasznosítjuk, csupán kevéske cég, magánház fűtését-hűtését oldották meg ily módon. (eon.hu)

Mi az a „víz alatti szélerőmű”?

A „víz alatti szélerőműveknek”, más néven hullámerőműveknek sok előnyük van: környezetkímélők, nem veszélyeztetik a tenger élővilágát, hatékonyak és nem utolsó sorban kiszámíthatóbbak, mint a szél.

A technológia alapja, hogy a tengerfenéken, a víz alá telepítenek turbinákat, melyek képesek irányt váltani: apálykor az egyik, dagálykor a másik irányba forognak, így a tengerjárás során végig hasznosítani tudják a víz mozgási energiáját.

Európa legnagyobb hullámerőműve Skócia északi részén, Pentland Firth-nél épült, egyelőre hat egységgel, melyek összteljesítménye 9 MW. 2020-ig 80 turbinára, így hozzávetőlegesen 86 MW-ig szeretnék növelni a teljesítményt, amivel 42 000 háztartást, azaz a skót felföld lakosságának 40%-át tudják majd ellátni árammal. Egy tanácsadó cég szerint a technológia nagy lehetőségeket rejt magában: ha a brit energiaszektor teljesen kihasználja az árapályban rejlő lehetőségeket, azzal Nagy-Britannia áramigényének egyötödét tudná fedezni.

A moduláris telefoné a jövő?

A moduláris telefon lényege, hogy a fogyasztó tetszés szerinti funkciókkal tudja ellátni készülékét. Egy közös alaplaként szolgáló lapkára funkcióktól függően többféle modul lenne egymáshoz építhető. Így a fogyasztó a telefonvásárlási folyamatból kihagyhatná a szolgáltatók és a gyártók által megadott paraméterek böngészését. Igény szerint nagyobb tárhely vagy nagyobb akkumulátor is csatlakoztatható a készülékhez.

A koncepció másik nagy előnye a könnyű javíthatóság és a cserélhetőség, hiszen bármely modul meghibásodása esetén nem kell az egész telefont kidobni, elég csak az adott egységet lecserélni.

A moduláris telefon ötlete Dave Hakkens holland tervező nevéhez köthető, aki projektjét Phoneblocks névre keresztelte, és egy közösségi oldal segítségével próbálta felhívni a figyelmet ötletére, gyártót keresve. Az egyik mobiltelefon-gyártó hamar lecsapott a lehetőségre, majd egy nagyon hasonló projektet jelentett be Project Ara néven. Terveik szerint az általuk felépített technikai hátteret a Phoneblocks által létrehozott közösséggel együtt fejlesztenék tovább.

Meddig növelhető a napelemek hatékonysága?

A napenergia hasznosításával foglalkozó tudósok között évek óta nagy a verseny, hogy ki fogja megalkotni először az 50%-os hatékonysághoz legközelebb álló napelem-cellát. A németországi Fraunhofer Intézet három évvel ezelőtt kezdett el dolgozni a mostani világsúcsot elérő újfajta, négy egységből álló napelem-cellán, amit végül a Soitec nevű, szintén napelem-fejlesztő cég segítségével hoztak létre. A cég immár világrekordot ért el a napenergia 44,7%-os hasznosításával.

A világrekorder egy többszörös kapcsolódású napelem-cella, melyet egy eredetileg az űrtechnológia számára készült napelemes rendszerből alakítottak ki, viszont ennél a verziónál néhány elemet egymás tetejére építettek. Az összetett napcellák több fényelnyelő réteggel rendelkeznek, azaz az egyes cellák a napsugárzás más és más hullámait képesek elnyelni, ezáltal hatékonyabbak.

Az állatok emberi tulajdonságai

Mi, emberek nem vagyunk sem a leggyorsabbak, sem a legerősebbek a bolygó élőlényei közül. A madarak jobban látnak, a kutyák jobban szagolnak, és sok állat van, amelynek olyan érzékszervei vannak, amilyenek nekünk egyáltalán nincsenek. A cápák érzékelik a mágnesességet, a teknősök az elektromosságot, a méhek látják az UV-sugárzást. Az elefántok olyan pontosan érzik a sóhiányt szervezetükben, ahogy mi érezzük a szomjúságot. Az állatok még a gyógyászathoz is értenek, a papagájok például agyagevéssel gyógyítják a mérgezést. Lássunk néhány olyan tulajdonságot, amelyre mi, emberek büszkék vagyunk, de amely az állatoknál is megtalálható, tapasztalható.

Kultúra

Sok főemlőscsoportnak van saját kultúrája és vannak hagyományai. Ilyen például néhány csimpánzcsoportnál a viharok kezdeténél eljárt

Makakó

esőtánc. Egy japán makakó, amikor nagyon fáztott, 1963-ban egy hőforrásba ült. Azóta a teljes populációban elterjedt ez a téli szokás, amiről híressé váltak ezek a majmok.

Érzelmek

Az állatoknak is vannak érzelmeik. Tudnak félni, szeretni, remélni, utálni, haragudni, megbocsátani, csalódni. A delfineknek megfigyelhető, ha elvesztik a kicsinyüket, a lelki szenvedés, az unatkozó polipoknak pedig depressziót észlelhetünk. A hullóknél a kíváncsiság is észrevehető, a nagy majmoknál pedig akár féltékenységet is láthatunk. Gorilláknál önzetlenséget is megfigyelhetünk. Két alkalommal is előfordult, hogy kisgyerek esett gorillaketrebe, a hatalmas állat pedig megsimogatta, megnyugtatta a gyereket, és segített neki visszajutni az emberekhez.

Nyelv

Sok állat külön nyelven kommunikál. A főemlősök, a bálnák, a madarak és a tintahalak

esetében is megfigyelték már, hogy különböző „szavakat” használnak különböző tárgyakra, személyekre. A csimpánzoknak külön nyelvtana is van. A főemlősöknek megtanítható az emberi jelbeszéd is. Washoe például egy olyan csimpánz, akit úgy neveltek fel, mint a süketnéma gyerekeket szokták, és több mint 350 szót tanult meg az amerikai jelbeszédből.

Humor

A csimpánzok is, ahogyan az emberek, nagyon sokat nevetnek, bár a nevetés náluk nem mindig a humor következménye. A patkányok is képesek nevetni, a csimpánzok pedig a humoros szituációkat is felismerik. Rengeteg fogságban élő majomnál figyelték meg, hogy képes nevetni, ha például egy fajtársuk véletlenül bolondot csinál magából.

Eszközhasználat

Csimpánz

A majmok, a varjak, a hollók, a delfinek, az elefántok, még a polipok is képesek eszközhasználatra. A csimpánzok kalapácsnak használják a kőket, a gorillák, ha kell, bottal járnak, a hollók saját játékokat készítenek, a sirályok csalival pecáznak, a polipok kókuszdióhéjat használnak menedéknél, az elefántok pedig a víz gyűjtésére készítenek tárolókat.

Emlékezet

Az állatoknak is van memóriájuk. A háziállatoknak parancsokat lehet tanítani. A csimpánzok jobban emlékeznek képekre és számokra, mint az egyetemisták, a hollók pedig jobban megjegyzik az alakzatokat, mint a felnőtt emberek. A mókuskoknak olyan kiváló memóriájuk van, hogy pontosan tudják, mely rejtékhelyekre ásták el a tartalékaikat, pedig több száz ilyen kis raktáruk van.

Öntudat

Az öntudatot sokáig emberi privilégiumnak hitték. A legegyszerűbb teszt a tükörpróba. Sok állat képes felfogni, hogy a tükör önmaga leképezése, hogy a saját mozdulatait látja viszont. Ezt leginkább az emberszabású majmoknál, néhány gibbonféléknél, elefántoknál, szarkáknál és néhány bálnánál figyelték meg.

Intelligencia

Az emberi értelem sajnos nem fejlettebb, mint sok más fajé. A galambok tájékozódási képessége például messze fölülmúlja az emberi

irányérzékét. A hangyák állítólag kiválóan számolnak, az elefántok pedig az aritmetikában jeleskednek. A varjak könnyedén felfedezik az ok-okozati összefüggéseket. Sok esetben gyorsabban találják meg elrejtett tárgyakat és könnyebben nyitnak ki ajtókat, mint az emberek.

Gazdálkodás

A hangyák már évmilliók óta követik a gazdálkodás életmódját. Hernyókat fognak el, és speciális termekben tartják őket a boly mélyén, etetik őket, hogy a különleges, cukros váladékukkal láthassák el magukat. A termeszkek gombákat termelnek élelmiszernek, így láthatjuk, az állattartásban és a növénytermelésben sem vagyunk igazán egyediek.

Építkezés

A madarak, majmok otthonos fészkeket készítenek maguknak, a nyulak üregeket ásnak otthonnak, a hangyák pedig úgy alakítják a fák növést, hogy azok megfelelő otthonná váljanak számukra. A nigériai termeszkek mégis a legnagyobb építők, hatalmas termeszvárakat építenek, amikben megoldják a fűtés és hűtés kérdését is. Vannak útjaik ezekben az ég felé törő városokban, betegszobák, raktárak és megannyi más, érdekes helyiség.

A hangyafej elektronmikroszkópos fotója

Állati – találós kérdés

Négy oszlopos lábán ballag,
Ráncos bőre sűrű, vastag.
Lapátfülét billegeti,
Az ormányát meglengeti. Mi az?

Olyan vagyok, mint egy macska,
csak hogy félelmetes fajta.
Bundám csíkos, fogam hegyes,
harapásom rettenetes. Ki vagyok?

Ez az állat mókás nagyon,
Csimpaszkodik a rácsokon.
Himbáldozdik, onnan néz szét,
Mellén cipeli a kölykét. Mi az?

(MEGOLDÁS: elefánt, tigris, majom)

Madarat tolláról...

A nagyobb madaraknak 25 000 tolluk is lehet. A legfontosabbak a szárnyakon és a farkon lévő erős és ellenálló repülőtollak, amelyeken egyébként 1000 ág is lehet, nem beszélve az oldalágakról.

A legrégebbi ismert tollat egy német város kőbányájában találták meg. Az 140 millió éves és már ugyanolyan felépítésű volt, mint a mai madarak tolla. A megkövesedett tolla után megtalálták az állat teljes csontvázát is. Ez a repülő állat még hosszú, a hüllőkére emlékeztető farokkal

és állkapcsában fogakkal rendelkezett, de azért egyértelműen madárszerű alakja volt. Felfedezése igazi tudományos szenzációt jelentett és Archaeopteryxnek keresztelték el. Az ősmadár kora óta évmilliók teltek el és számtalan madárfaj született, de a toll eredeti felépítése és szerepe mit sem változott, hiszen megjelenése óta a repülést, és viselője testének védelmét szolgálta.

Ami a tollak méretét és színét illeti, végtelenül változatos a kép: vannak tollak, amelyek főleg arra szolgálnak, hogy viselőjüket elrejtse az ellenség szeme elől, és vannak, amelyek éppen arra valók, hogy hirdessék viselőjük szépségét. A repülni nem tudó futómadarak tollai csak a testhőmérséklet megőrzésére szolgálnak. Egyszerűbbek a repülni tudó madarakénál, és sűrűbben is nőnek. A legtöbb madár tolla azonban úgy nő, hogy a repülést segítse elő: általában minél több van belőle, annál nagyobb felhajtóerőt fejt ki a levegőben.

Szépítő virágok

Kamilla

Rózsza

Nyugtat, fertőtlenít, oldja a feszültséget, gyulladáscsökkentő hatása. A kamillás inhalálás kinyitja a pórusokat, és tisztítja az arc bőrt.

Kankalin

A virágokból porusösszehúzó lemosószer készül. A szárított levelek áztatásával nyert oldat hűsíti a begyulladt szemet, a friss levelek nedve pattanásos bőrre kiváló.

Pitypang

Ásványi sókban, A- és C-vitaminban gazdag leveleit salátaként fogyasztják. Vértisztító hatásuk miatt akné, pattanás és ekcéma esetén is hatásosak. A hajtás fehér tejnedvével szemölcsöt, tyúkszemert irtanak.

Nincs még egy növény, amit ilyen sokrétűen alkalmaznának a kozmetikában. A rózsavíznek antibakteriális hatása van, arcvíz-ként is alkalmazzák, regenerálja a bőrt. A rózsaszirommal készült arclemosó tej kíméletesen tisztít, alkalmas a szennyeződések és a smink eltávolítására.

Körömvirág

Ennek a sokoldalú növénynek a legtöbb hatóanyaga a sárgás-narancsos virágszirmokban rejlik. A kozmetikában gyógyító tulajdonságai miatt használják, elsősorban száraz és érzékeny bőrre való ápolókrémek és -tejek összetevőjeként.

Budakeszin él Európa talán legöregebb hiúza

Hubert, a Budakeszi Vadaspark legidősebb nagyragadozója idén már a 23. életévét ünnepli, ezzel feltehetően ő számít kontinensünk legöregebb hiúzának. A fokozottan védett, Európa vadonjaiból szinte teljesen eltűnt eurázsiai hiúz a vadaspark szakemberei még a széltől is óvják – és ez a hajlott korú macskaféle esetében már valóban szó szerint értendő.

Az állatkertekben és a vadasparkokban a nyugodt, stresszmentes életkörülmények, a folyamatos, szakszerűen megtervezett táplálás és a gondos orvosi ellátás biztosítása, illetve a természetes ellenségek hiánya miatt az állatok jóval tovább élnek, mint a vadonban. Hubert 2011-ben érkezett a számára „nyugdíjas szállást” nyújtó Budakeszi Vadasparkba, és már akkoriban is kifejezetten aggastyánnak számított, hiszen a vadonban egy hiúz átlagosan és legjobb esetben is csupán 13 évig él. A Budakeszi Vadaspark szakemberei óvó figyelemmel napról napra arra törekcsenek, hogy jelenlétével Hubert a lehető legtovább szerezzen örömet a vadaspark közönségének.

Hogy mit szeret ez a hatalmas macska? A csirkehúst!

Egyébként általában a hiúzok a testtömege 18–38 kg, marmagassága 60–75 cm, testhossza 80–130 cm, amihez 15–25 cm-es farkhossz is hozzáadódik. Nyáron vörösbarna, télen szürkés árnyalatú, apró sötét foltokkal pettyezett bundája és jellegzetes szakállja van. Különös ismertetőjegye a fülhegyen található szőrbojt, az úgynevezett fülpamot.

Az erdő fohásza

Vándor!

ki elhaladsz mellettem,

ne emelj rám kezet!

Én vagyok tűzhelyed melege hideg téli éjszakákon,

én vagyok tornácod barátságos fedele,

melynek árnyékába menekülsz tűző nap elől,

és gyümölcsöm oltja szomjajadat.

Én vagyok a gerenda, mely házadat tartja,

én vagyok asztalod lapja,

én vagyok az ágy, melyben fekszel,

a deszka, amelyből csónakod építet.

Én vagyok házad ajtaja,

bölcsőd fája, koporsód fedele.

Vándor!

ki elmegy mellettem,

hallgasd kérésem,

ne bánt!

Janikovszky Éva

Málnaszörp és szalmaszál

Az egyik házban az a jó, hogy egészen magas és új, a másikban meg az, hogy olyan kicsi és régi. A ház, ahol Dezső bácsi lakott, nagyon régi lehetett. Még szűz volt benne, igaz, hogy csak az emeletre vezető falépcső korlátjában. De azért ha az ember egyedül maradt a lépcsőházban, és nagyon fűlött, akkor hallhatta, hogy perceg. A falépcsők is úgy recsegték, ahogyan csak az egészen régi falépcsők szoktak, mintha örülnének, hogy még egyáltalán akad, aki fölmegey rajtuk.

Misulval jól jártak a falépcsők, mert mióta itt nyaral Dezső bácsinál, sokszor megy föl rajtuk, s mindig vigyáz, ha kettesével veszi a lépcsőfokokat, hogy visszafelé azokra lépjen, amelyek fölfelé kimaradtak. Mert Misu igazságos és jószívű gyerek.

Huszonkét falépcső vezet az emeletre, ezt Misu mindjárt az első napon megszámolta, és tizenegy lépcsőfok után következik a lépcsőforduló. De nem olyan tenyérnyi, mint az egészen magas, új házakban, hanem akkora, mint egy kisebb szoba. A bal oldalán egy pad áll. Oroszlános pad. A két faragott oroszlán a pad karfáját díszíti; az innesső határozottan barátságosabb képet vág, mint a fal melletti. Ami érthető, mert unalmas lehet folyton a fal mellett állni. Ablaka is van a lépcsőfordulónak, nem is akármilyen, hanem színes üvegablak. Mint egy kastélyban vagy egy templomban. Az ablakból ugyan két helyen kitört a színes üveg, de ez sem baj, mert igazából éppen a lyukon keresztül lehet az udvarba lenézni.

Márpedig az udvarba érdemes volt lenézni, nemcsak azért, mert ott mindig történt valami, hanem azért is, mert nagyon helyes kis udvar volt. Sárga kőkockái ragyogtak a tisztaságtól, s a közepén, mint egy darabka dzsungel, ott pompáztak a lakók legszebb cserepes növényei. Valamelyik mindig virágzott közülük. Az udvarhoz tartozott még a szürke macska, aki nem is ebben a házban lakott, hanem a szomszédban, de ide jár át lustálkodni, mert a sárga kőkockák még akkor is jó langyosak, amikor már nem süt ide a nap.

Négy lakás volt az egész házban, no meg Dezső bácsi műhelye. Dezső bácsit úgy hívták, hogy Dezső Dezső, és ez ki is volt írva a földszinti műhely fölött függő cégtáblára. Csudaszép volt ez a cégtábla, egy lovat is festettek rá felszerszámozva, és Dezső bácsi neve mellett aranykoszorú ékeskedett. Mert Dezső

bácsi aranykoszorús lószerszámkészítő, ami azt jelenti, hogy kapott egy aranykoszorút festve, amiért olyan szép lószerszámokat tudott csinálni.

De hiába készített Dezső bácsi akármilyen szép lószerszámokat, ezeket senki sem vette meg tőle. Annál több kutyapórázt, nyakörvet és szájkosarat adott el. Annyi kutya fordult meg naponta a lószerszámokkal telezsúfolt műhelyben, hogy a szürke macska már rájuk se nézett. Tudta, mért hozzák őket Dezső bácsihoz. Dezső bácsi lakása az emeleten volt, de oda csak aludni járt. Egyébként az egész napot a műhelyben töltötte. Talán azért, mert nem volt se felesége, se gyereke, csak lószerszámjai, és azokat itt tartotta a műhelyben, hát itt érezte jól magát.

De azért mindig vágyott egy unokára. Ezt ő maga mondta, amikor apa idehozta Misut, hogy vigyázzon rá, amíg ők elutaznak. Azóta már az is kiderült, hogy éppen ilyen unokára vágyott, mint Misu. Ami nagy szerencse, mert vágyhatott volna éppen másmilyenre is.

Misu nagyszerűen értett a kutyákhoz, és naphosszat elhallgatta Dezső bácsi lőtörténeteit, persze nem egyhuzamban. Amelyik úgy kezdődött, hogy "lovass katonakoromban", azt végighallgatta, de amelyikben nem volt katonaság, csak ló, annál egy idő után izegni-mozogni kezdett a kisszéken, és kifelé figyelt az udvarba. S ha meglátta odakint Poldi nénit, kezében a locsolókannával vagy egy lekváros kenyérrel, hát hat lóval sem lehetett visszatartani. Misu gyakran eltűnt a műhelyből, s ha nem került elő, Dezső bácsi mindig tudta, hogy hol keresse. Legtöbbször Poldi néni konyhájában találta meg, amely első pillantásra jobban hasonlított egy pálmaházhoz, mint egy konyhához. Poldi néni és Poldi bácsi a földszint kettőben lakott sokszor virág között. Poldi néni meg a virágok egész nap itt laktak, de Poldi bácsi csak késő délutántól másnap reggelig, mert napközben a parkot őrizte a város másik végében. Poldi néniék nagyon szerették a virágokat, s a virágok is nagyon szerették Poldi néniéket. Különben nem növekedtek, lombosodtak, virágoztak volna olyan hálásan, olyan szorgalmasan a szobában, a konyhában és az udvarra nyíló ablakok virágládáiban. Poldi néniék ajtaja körül repkény kúszott a falra, s olyan sűrűn fonta be az ajtófélfát, hogy alig lehetett tőle az ajtót becsukni. Ezért aztán a földszint két ajtaja egész nap tárva-nyitva állt, ami nem

is szűrt volna szemet, ha nincs ott mellette a földszint három, amely örökké zárva volt. Lakattal, vaspánttal.

A földszint három zárait és lakatait egy szürke ruhás, fekete kalapos néni zárta-csukta, akit Kamilla kisasszonynak hívtak. Mindig lehetett tudni, hogy mikor jön vagy megy, mert ilyenkor csörömpölt a kulcsaival. Reggel elment, délután hazajött, de Misu hiába köszönt neki olyan hangosan, mintha Kamilla kisasszony süket volna, ezzel a néniel nem lehetett összebarátkozni. Csak biccentett, és keresztülnézett Misun. A földszint három ajtaja akkor is zárva volt, ha Kamilla kisasszony otthon tartózkodott. Csak olyankor belülről.

Határozottan titokzatos volt a földszint három. Misu pedig gyűjtötte a titkokat. De hiába faggatta Poldi nénit, hogy mi lehet a lakattal zárt ajtó, rácsos ablak mögött, Poldi néni csak annyit mondott, hogy virág, az biztosan nincs, mert az ki nem bírna.

Poldi néni délutánonként kiült a repkényes ajtó mellé a lócára, és várta, hogy Poldi bácsi hazaérjen a munkából. Poldi bácsi mindig hat óra tíz perckor ért haza, mert messzi volt a park, de Poldi néni jóval korábban kezdte el várni. Már fél ötkor levetette a kötényét.

A várakozás úgy kezdődött, hogy az aranykoszorús lószerszámkészítő megállt a lóca mellett, és azt kérdezte:

– Megengedi, Zsófiika?

Misu megfigyelte, hogy ilyenkor mindig háromnegyed öt van. Csak azt nem értette, hogy mért szólítja Dezső bácsi Zsófikának Poldi nénit, ha le akar ülni. Egyszer meg is kérdezte:

– Mért szólítja Dezső bácsi Zsófikának Poldi nénit?

– Mert ez a nevem – válaszolta Poldi néni, s Misunak be kellett érnie ennyivel.

Dezső bácsi meg Poldi néni nagyon jól tudott egymással beszélgetni. Egyik a lovakról, másik a virágokról. Mostanában persze a titokról is.

Misu csak azt várta meg a lócán, hogy szoba kerüljön a titok, s ahogy teltek a napok, erre egyre kevesebbet kellett várni. A titkot Poldi néni csak Dezső bácsinak meg Misunak árulta el, nekik is csak azért, mert akkora titok volt, hogy azt úgysem bírta volna egyedül.

Hárman is elég nehezen bírták, mert sokat kellett ásni meg cipekedni ezzel a titokkal. Dezső bácsi mondta is Poldi néninek, hogy

kénytelenek lesznek egy jó erőben levő fiatalembert beavatni a titokba, mert különben nincs más hátra, napszámost kell fogadniuk, aki pénzért csinálja, és nem a meglepetés kedvéért.

Márpedig az idő sürgetett, mert a titoknak aznap kell kiderülnie, amikor Poldi bácsi nyugdíjba megy, és addig már csak hetet kell aludni.

Ha a titokról beszélgettek, mindhárman suttogtak. Bár ilyenkor senki sem járt az udvarban, csak a Fialatok rohantak le az emeletről.

Pedig a Fialaktól Poldi néniék akár ki is kiabálhatták volna a titkot, mert azok semmi-re sem figyeltek oda, és ha véletlenül mégis, öt perc múlva úgyis elfelejtették.

A Fialatok lakása az emeleten volt, közvetlenül Dezső bácsié mellett, de nemigen laktak benne, mert Misu mindig csak elmenőben látta őket, amikor csapkodták az ajtókat, és olyanokat kérdeztek egymástól, hogy:

- Eloltottad?
- Becsuktad?
- Lecsavartad?

Aztán felkapták a két kockás táskát, és dübörögtek lefelé a lépcsőn. Néha valamelyik visszarohant, mert mégse csukta be vagy ottotta el.

Az is előfordult, hogy a Fialatok délután sem mentek el hazulról, valószínűleg azért, mert haza sem jöttek. Ha egy napig nem lehetett hallani a dübörgésüket, akkor Poldi néni megkérte Misut, hogy szagoljon be a kulcslyukon, nem érez-e füstszagot, mert Poldi néni valahol hallotta, hogy egy lakás kigyulladt a bekapcsolva felejtett kávéfőzőtől. De szerencsére nem ez a lakás volt.

Misu nagyon szeretett a titokról suttogni, pedig már kívülről tudta, hogy mikor mi jön.

Először Poldi néni azt mondja:

– Tudja, Dezső úr, hogy én nem így terveztem...

Mire Dezső bácsi:

– Hiába, ez az egyetlen megoldás...

Mire Poldi néni:

– Már az is feltűnt volna a drágámnak, ha egy kocsi termőföldet hozatok. Higgye el, már az is. Mindent észrevesz. Ezután előkerül egy kis notesz, rejtélyes összeadásokkal és szorzásokkal. De Misu ilyenkor már a szürke macskát figyelte.

Azt mondják, hogy az állatok megérezik a veszélyt. A szürke macska mindenestre jó előre megérezte, hogy Kamilla kisasszony jön. Még a szomszéd ház szenespincéje elé sem érhetett, amikor a szürke macska, mint a cikázó villám eltűnt a lépcsőházban és a háztetőn kötött ki.

Misu is követte a szürke macskát, ha nem is a háztetőre, csak a lépcsőfordulóba. Onnan nézte, hogy Kamilla néni végigkopog a sárga kőkockákon, s útközben a kulcsaival csörömpöl, mint egy börtönör.

Ó, ió, ció, áció, káció, akáció, vakáció!

Janikovszky Éva *Málnaszörp és szalmaszál* című könyve legendás, *Jakárcsak a belőle forgatott Égigérő fű* című film. Nem véletlenül, hiszen az egyik legjobb vakációs könyvről és filmről van szó. Egész generációknak húzódik mosolyra a szája, ha meghallják azt a mondatot, hogy: „Csak az a szép zöld gyepp fog nekem hiányozni, semmi más.”

A budapesti házak furcsán csodálatos világába csöppenünk be. A maga módján elvarázsolt világ ez, ideillő elvarázsolt szereplőkkel, ugyanakkor ne a tündérmesék varázslatát képzeld ide. Ennél sokkal hétköznapiabb, emberibb a csoda. Ezzel együtt nagyobb is, erősebb, melegebb. A nagyváros arctalanságával szembekerülő sziget, egy meghitt hely, egy kis ártatlanság ez a ház és ez a regény. Felsorolni is nehéz lenne a feltűnő alakokat: típusok, mégis körüllengi őket az egvediség.

De valahogy nincsenek a dolgok a helyükön. Akárha mindenki lábán rosszul méretezett cipő lenne, egyik lötyög, másik szorít... De Misu

elhatározza, hogy megjavítja ezt a lötyögő, foghíjas világot, ebben pedig sokan segédkeznek neki. És valahogy szépen lassan minden elem, minden család és gyeptégla a helyére kerül.

A regény történetéről pedig igyekeztem minél kevesebbet elárulni, hiszen azt szerettem volna meghagyni neked az előtted álló néha egészen izgalmas és gyakran egészen unalmas szünidőre! Ha majd a tengerparton napozol, vagy a nagy kertjében hűsölsz a diófa alatt, esetleg a haverokkal a medence szélén üldögélsz, legyen mit olvasnod, legyen miről mesélned. A vakáció azonban az unalomról is szól. Kell néha az unatkozásra is időt szakítani, hiszen akkor születnek igazán nagy ötletek! Ki tudja, talán pont egy regényé...

Szép nyarat kívánok! Ősztől pedig visszavár téged is:

Herédi Károly és az Iránytű!

Az őzikék

Gyors a villám, gyors a szélvész, hanem az őzike is gyors ám! Mondja az egyik őzike a másiknak:

– Fussunk az erdőbe!

Villámgyorsan, széleseben futottak. Egy-szerre az erdőben voltak.

Hát csak morgást hallottak.

– Irgum, burgum, mit kerestek itt, őzikék?

Az utat egy tenyeres-talpas alak foglalta el. Hálósipka volt a fején, papucs a lábán, csibuk-szár a mancsában.

Az őzikék ijedten megálltak, és alázatosan rebegették:

– Jó napot, Mackó úr! Hát föl tetszett ébredni? Azt hittük, hogy téli álmát alussza.

Mackó úr – mert az volt a jól megtermett alak – bosszúsán morogta:

Föl ám! Fölébresztett az az ostoba Farkas Bandi a vonításával.

Az őzikék reszkettek.

– Farkas Bandi? – suttozták.

– Az a gazfickó! – dörmögte Mackó úr. – Megmondtam neki a nyáron, hogy ha még egyszer a házam mellett vonít, mikor alszom, olyat teszek vele, hogy magam is megsajnálom. Hát mikor javában alszom, és éppen arról álmodom, hogy az új esztendőben hova utazzam – tuu- tuu-tu – valami tutulást hallok. Farkas Bandi vonított. Menten felébredtem. Mérgemben fölkaptam a csibuk-szárát, kifutottam, hogy elnéspángoljam, hát már hetedhét határon túl volt.

Ebben a percben hosszú vonítás hallatszott.

– Ez Farkas Bandi! – kiáltott Mackó úr, és a bozótba cammogott, hogy elcsípje a hábor-gatót.

Az őzikék menekültek.

– Farkas Bandi! – nyögték. – Szaladjunk!

De már későn volt. Farkas Bandi egy ug-rással mellettük termett és mindkettőt fölön ragadta.

– Hohó, drágáim – sziszegte –, hová olyan sietősen? Farkas Bandi házát bizony még el is kerülnétek! Hát csak gyertek velem, legyetek az én vendégeim.

Ezzel háza felé cipelte a szegény őzikéket. Farkas Bandi háza ajtajában állt Farkasné asszony. A feje be volt kötve kendővel, kötény volt előtte. Már messziről kiabált:

– Hoztál-e, apjuk, valami finom falatot?

Farkas Bandi meg akarta tréfálni élete pár-ját, és azt felelte:

– Bizony, anyjuk, nem hoztam!

– Megint üresen jöttél?

– Még egy verébfiókat sem fogtam!

Farkasné asszony megharagudott és ezt kiáltotta:

– Hát ha nem hoztál semmit, főzz te ebédet! Három napja szívjuk a fogunkat éhen, és te üresen kullogsz haza.

Farkas Bandi nevetett, majd így szólt:

– Hallo-d anyjuk? Csörög a szarka.

Csakugyan szarka csörgött a farkas házá-n. Farkasné azt mondta:

– Ugyan hasztalan csörög a házunkon a szarka. Ki jönne hozzánk vendégségbe, mikor magunknak sincs betevő falatunk!

– Pedig, anyjuk, két vendégünk is van egy-szerre.

Farkasné fölkiáltott:

– Nini, őzikék! Ej, be kedves két vendég! Sohasem láttam ilyen kedves vendégeket.

Az őzikék úgy remegtek, mint a nyárfale-vél.

A szarka pedig – huss – elröpült. Röpült, röpült...

Farkas Bandi és élete párja bevezette a vendégeket a lakásba.

Odabent két farkaskölyök rakoncátlankodott. Az egyik a földön hentergett, a másik egy széken ült.

– Éhes vagyok! – kiabálták.

Képzeltetni, hogy az őzikék rosszul érez-ték magukat. Hát még amikor bement Farkas-né asszony, és ezt mondotta:

– Kedves vendégeink, szíveskedjete-k nekünk ebédül szolgálni!

– Kegyelem! – kiáltották az őzikék.

Farkas Bandi éppen rá akart rontani az őzikékre, mikor föltáruult az ajtó, és megjelent az ajtóban Mackó úr. Hálósipka a fején, pa-pucs a lábán, csibuk-szár a mancsában.

– Megvagy, Farkas Bandi! – kiáltotta. – Mondtam, ugye, ne voníts a házam mellett, mikor alszom! Nesze, itt a jutalom! Úgy elnás-pángolta Farkas Bandit, hogy csak úgy porzott a bundája. Farkas Bandi üvöltött kínjában; Farkasné sivalkodott, a kis farkasok jajgattak. Most észrevette Mackó úr az őzikéket.

– Lám, lám, özpeccsenyére fáj a fogatok? Abban ugyan nem vásik. Őzikéim, fussatok, szabad az út!

Kétszer se mondták az őzikék ezt ma-guknak. Úgy elfutottak, mintha ott se lettek volna. Mert gyors a villám, gyors a szélvész, de az őzike is gyors ám!

Mackó úr pedig hazafelé ballagott, lefe-küdt, fülére húzta a paplant és folytatta téli álmát. Nem törődött vele, akárhogy morog, zúgolódik a Farkas család.

Az őzikék szerencsésen hazaérkeztek. Ott-hon elbeszélték a többi őznek, mi történt ve-lük, meg hogy Mackó úr mentette meg őket.

Amint beszéltek, egy ágon csörögni kez-dett a szarka:

– Tudjátok-e, ki értesítette Mackó urat, merre van Farkas Bandi?

– Kicsoda? – kérdezték az őzikék.

– Én értesítettem.

Nosza hálálkodtak az őzikék a derék ma-dárnak. Így volt, ahogy elmondtam.

Sebők Zsigmond meséje

Szóözön a vágócsík miatt

Kezdjük azzal, hogy a fenti képen vágócsík látható, jobb oldalt pedig Müller Krisztina temerini horgászlány ugyanazzal a hallal. A kép tavalyelőtt készült Padénál az Aranka-parton, kishorgászaink egyik – a témához lényegtelen, melyik – versenyén. A halat nem horoggal fogták, a horgászhelyek tisztításakor kigereblyézett hínárcsomók egyikéből került elő. A gyerekek első ránézésre kiszúrták, nem mindennapi hallal találkoztak, ezért azonnal megmutatták a tapasztalt (és képzett!) csapatvezetőknél. Az egybehangzó megállapítás szerint vágócsíkról volt szó. A halat ezután visszaengedték.

A történetnek itt akár vége is lehetne, ha a minap a téma nem került volna ismét terítékre. Nem a Jó Pajtás kishorgászai között, hanem egy felnőttek számára működtetett közösségi oldalon.

Hogy ezek a felnőttek a kép láttán mennyi tücsköt-bogarat hordtak össze...! Látszik, nem járták ki a horgásziskolát. Igaz, nálunk ilyen nincs. De aki akarja, mert igényli a tudást, az magánúton elsajátíthatja a haltani ismereteket. Csakhogy hasból beszélni, és badarságokat mondani sokkal könnyebb, mint tanulni. Legalábbis ezt bizonyítja az azoknak az esete, akik eze-

ket a badarságokat nemcsak kimondták, hanem le is írták.

Nincs szándékunkban részletes és unalmas csíkhalmismeretetőt írni számotokra azért, mert valaki más rosszul tudja. Csupán dióhéjban szólunk a témáról, és Harka Ákos-Sallai Zoltán Magyarország halfaunája című könyvéből kölcsönzött fotókat mellékelünk hozzá.

Amint láthatjátok, csíkból tájainkon csak négy van. Nevük sem nyakatekert, percnyi idő alatt mind a négy beiflázható. A tudományos részletekkel nem foglalkozunk, mert a szakemberek nagyon értenek ahhoz, hogy elbonyolítsák az egyszerűt. Ebbe sem bocsátkozunk, ezért a tudományos (latin) nevek ismertetését is széles ívben elkerüljük. Egy dologhoz azonban ragaszkodunk.

Arról az irányzatról van szó, hogy adott nyelven belül a hivatalosan elfogadott halnév legyen forgalomban, ne pedig a népies elnevezések sokasága. A hivatalosan elfogadottból pedig egy legyen. Mert könnyű rosszul mondani, és ráfogni: felénk ezt tartják helyesnek. Ilyen nincs! Tehát a vágócsík – most róla van szó – legyen vágócsík, és neki ennyi. Van ugyan tudományos (latin) neve is, mégpedig *Cobitis elongatoides*. Csakhogy ezt megelőzően a latin neve *Cobitis*

taenia volt. Aztán némi tudományos svédtor-na meg átkeresztelés után *Cobitis elongata* lett, de miután valaki(k)nek feltűnt, hogy a faj talán nem is egységes, a mi vágócsíknak lett a *C. elongatoides*, egy másik pedig maradt a *C. elongata*. Tudjuk melyik, de mivel nem bonyolítani, hanem egyszerűsíteni akarunk, csak annyit mondunk, hogy az a másik nem él felénk. Ezért mondjuk – mert latinul bonyolult –, minek a *Cobitis* minékünk, amikor csíkot mondani egyszerűbb. Mert nemcsak *Cobitis* ilyen meg olyan van, hanem *Misgurnus fossilis*, *Sabanejewia aurata* meg *Barbatula barbatula* is. A csík azonban mindegyiknél egyszerűbb.

Aki többet akar tudni a halakról, annak alánljuk a Harka-Sallai-féle könyvet, amely itt <http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tkt/magyarorszag-halfaunaja/adatok.html> elérhető.

A nyáron jó pihenést, jó szórakozást, a horgászoknak jó fogást!

Buzás Mihály

Törpecsík

Kövicsík

Vágócsík

Réticsík

TUDOMÁNYOS ÉS OKTATÁSI FESZTIVÁL ÚJVIDÉKEN

A jövőt te is alakíthatod

Diakok érkeztek tanáraikkal, illetve gyerekek egyedül és a szüleikkel az Újvidéki Egyetemre, a májusban megrendezett Nemzetközi Tudományos és Oktatási Fesztiválra. Megtekintették a Nikola Tesla (1856–1943) munkásságát bemutató kiállítást.

A világ egyik leghíresebb tudósát, feltalálóját a horvátok, a szerbek és az amerikaiak is magukénak tekintik. Büszkék rá, hiszen az elektromosság, mágnesség és gépészet területén 146 szabadalmat jegyeztek be a neve alatt, és róla nevezték el a mágneses indukció SI mértékegységét teslának.

Evelina Herendija

A kiállítás megtekintése után a diákok sorra járták a sátrakat. Illetve járták volna, ha mindenre futotta volna az idejükből. Így ki-kinek közben döntötte el, hogy a több mint hetven műhelymunka közül melyik érdekli.

Milan Šaponjić

Evelina Herendija, a fogászat negyedéves újvidéki hallgatója a legkisebbeket megtanította a helyes fogmosásra, elbeszélgetett velük arról, hogy nem kell félni a fogorvostól. Fontos rendszeresen ellenőrzésre járni, és mindennap evés után úgy megmosni a fogukat, ahogyan ő mutatta. Evelina türelmesen válaszolt azoknak, akikből lehet, hogy egy szép nap fogorvos néni vagy bácsi lesz.

A Technológiai Kar sátrában néhány munkatárs megmutatta a kíváncsiskodóknak például azt a kiváló, gel állagú szert, amely képes felszívni nagy mennyiségű vizet, ezért a pelenkagyártásban is használják. A gyerekek végig kísérték a folyamatot, hogy a nátrium-acetát meleg vízben feloldva hogyan válik kristály szerkezetűvé, különféle színek hozzáadásával és különféle formákba öntve pedig, kihűlés után eper, málna és más gyümölcs formájú kristályokká. Közben a lányok, fiúk megtudták azt is, hogy a közönséges konyhasónak ehhez több idő szükséges, mint a nátrium-acetátnak.

Egy másik sátorban a gyerekek és fiatalok mikroszkópon nézegették a különböző forrásokból származó, élelmiszerkészítés során előforduló parányi mikroorganizmusokat: a csirkehúsból kiválasztott Salmonella enteritidis, a fagyasztott zöldségfélékből kiválasztott Escherichia colit. Mikroszkópon szemügyre vették a Rhodotulurát is. – A fehér élesztőgombák között ez az egyetlen narancssárga-piros színű, a levegőben él, és allergiás tüneteket okozhat – mondta Ksenija Stojić, a Technológiai Kar élelmiszer-vizsgálat szakán tanuló negyedéves egyetemista, aki az élelmiszer minőségét és egészségünkre gyakorolt hatását vizsgálja.

Két DVD olvasóból álló, rajzolásra szolgáló berendezést mutatott az érdeklődőknek Milan Šaponjić, a Műszaki Tudományok Karának mechatronika szakos hallgatója, és elmagyarázta,

hogy a számítógép a kiválasztott alakzatot helyettünk hogyan rajzolja le, vagyis hogyan végzi el a rajzolás műveletét.

A kétnapos fesztiválon az egyetemisták és tanáraik elmagyarázták, bemutatták, hogy találmányaikkal, kísérleteikkel szebbé, egészségesebbé, praktikusabbá tehető az életünk. A látogatók, kicsik és kicsit nagyobbak játszva tanultak, mert mindenről kérdezősködhettek, mindent maguk is kipróbálhattak. A fesztivál jó alkalom volt a középiskolásoknak, hogy elbeszélgessenek azokkal az egyetemistákkal, akik olyasmit tanulnak, olyasmivel foglalkoznak, ami őket is kezdti érdekelni.

Az élet tele van csodákkal

Minden sátorban egy valami közös volt: a mosolygó, jókedvű fiatalok, akik alig várták, hogy válaszoljanak a kérdésekre, és megmutassák, mi az, ami érdekli őket, mit kutatnak, mit szeretnek.

A jövő alakítója, Nikola Teslája te is lehetsz, ha azt a munkát választod, ami érdekel, és hozzá hasonló szorgalommal dolgozol. Tanulj, kérdezősködj, alkoss és valósítsd meg álmaidat!

Bozsoki Valéria

Fotó: Bozsoki Valéria

Ksenija Stojić

Nyári ZSENIKUSZ

Jó kérdés, jó válasz

Mit jelent az, hogy modern?

Modern az, ha látsz valami szépet, ami nagyon drága és nincs pénzed megvenni. (7 éves)

Miből készül a parfüm?

Vízből, dugóból és parfümből. (5 éves)

Hogyan tudnak a vándormadarak több ezer kilométert megtenni egyfolytában repülve, éjjel-nappal?

A madarak, amikor ilyen messze indulnak, visznek magukkal élelmet egy tarisznyában. A repülés előtt pedig egy-két hónapig még nem indulnak el, hogy pihentek legyenek. (7 éves)

Miért nem esünk le, ha egyszer forog a Föld?

Azért, mert csak a Föld forog, nem az aszfalt. (6 éves)

Mi a mosoly?

A mosoly az, amikor az emberek csukott szájjal nevetnek, hogy ne zavarják a többi lakót. (7 éves)

Kik az alvajárók?

Az alvajáróknak olyan betegségük van, ami nem engedi, hogy leessenek a tetőről. A bacilusaik tartják egyensúlyban őket. Amikor az alvajáró az egyik oldalra megy, akkor a bacilusok a másik oldalra rohannak és ez folyton így ismétlődik. (7 éves)

Honnan tudják a tévében, hogy milyen idő lesz holnap?

Az ember a tévében onnan tudja, hogy holnap esni fog, hogy elolvassa egy cetliről. A cetlit az anyukája írta neki. (6 éves)

Tudod-e?

Mikor rokon a rokon?

Akkor beszélhetünk rokonokról, ha az ötödik nemzedékkel bezárólag közös ős fordul elő: nagyszülők, dédszülők, ükszülők és szépszülők. Oldalágon ennek megfelelően a testvérek I., II., III. és IV. rendű unokatestvérek.

Milyen színű a vér?

Piros a gerinces állatoké, egyes gilisztaféleké, a piócaé stb.; kék a skorpióféleké, a tintahalaké; zöld a vére néhány gilisztaféleké; pirosassárga a tengeri süné.

Mióta festik magukat az emberek?

Legalább a régi kőkortól fogva (a barlangi leletek között a maihoz hasonló ajakfestékeket találunk), de valószínűleg még régebb óta. Az őskori népeknél a festékek, kenőcsök készítése, megszerzése majdnem olyan fontos volt, mint az élelemszerzés.

Optikai illúzió

Az optikai illúziókban nagyon könnyű elveszni, és nehéz rájönni a megoldásra, megtalálni az adott hibát, vagy részletet. Ez azért van, mert az emberi szemet könnyű becsapni, akár csak az emberi agyat. De vajon a te agyad mennyire könnyen csapható be? Meg tudod oldani az alábbi teszteket?

Először is, bemelegítésként keresd meg ezen a flamingós képen a flamingók között táncoló balerinát. Sikerül? Megvan? Ha még nem, már kezdesz egyre idegebb lenni, hogy nem találod, pedig ott van a szemed előtt. Ne add fel gyorsan!

(Megoldás: a bal alsó sarokban levő női test.)

Eszperente szerelem

Eljegyezzem? Ne tegyem?

Engedje meg kedvesem:

Kell nekem keze

Megszerezhetem?

Legyen jegyesem

E kerek perec

E kezekre kell

Legkedvesebbem nekem

Eltelhetnek percek

De eme szerelmet

Nem engedem el.

Lenne ellenfelem?

Leverem ez legyen?

Bence lenne?

Esetleg Levente?

„Eressze el kezem!”

Nem tehetem

E szerelem

Engem sem ereszt

Nem engedhetem

Ehhez kedvesem kell legyen

„Nem nem nem!”

Rendben legyen

Eleresztem

De eme kellemes kezét

El nem feledhetem

„De tegye

Mert ennek nem lehet

Kezdetem sem

Felejtsem el csendesen.”

Szenvedek keservesen

De el nem keseredek

Szeretnem sem lehet

De kereshetek egy kedvest

Melyet szerethetek

Szebbet kedvesebbet

Csendesebbet

Szerelmesebbet.

Melyre eltehetem

Remek keresetemet

S melynek rengeteg

Pelyhes szvettért vehetek.

„Ne tegye!

Leszek kedvese

De kerek szeme!

De nemes termete!

De kedves keze!”

Fejezze be.

FOLYTASD A SZÓT

A cserkészek körben ülnek. A vezető sítol egy morzebetűt. A mellette ülő cserkész azonnal olyan betűt sítol, mely az előző betűhöz kapcsolva egy szónak az elejét képezheti. A következők szintén olyan betűt adnak le, amely az előzőhöz kapcsolódhat. Ha a szó befejeződött, akkor a következő cserkész új szó kezdőbetűjét fújja, mely az előző szóval és az utána következőkkel együtt mondatot fog alkotni. Aki habozik, egy pontot veszít, aki téved, vagy nem tudja, mi legyen a következő betű, attól három pontot kell levonni.

MORZE-AUTOMATA

Öt kartonlapot készítünk, melyek egyik oldalára pontot, a másik oldalára vonalat rajzolunk. Öt kijelölt cserkész magához veszi a kartonokat és a többiekkel szemben áll. A vezető jeladására valamennyien felmutatják kartonuk egyik oldalát, akár a ponttal ellátottat, akár a vonalast, vagy pedig valamelyik hátra teszi a kezét. A vezető megnevezi a "nézők" közül valakit, akinek le kell olvasnia az így nyert morzebetűt. Ha rögtön eltalálja, kap két pontot, ha tévovázik, egyet, ha tévedett, egyet sem.

MORZEJÁTÉK

A • —	N • •	1 • — — — —
B • • • •	O — — — —	2 • • — — — —
C • • — •	P • — — •	3 • • • — — —
D • • •	Q — — • •	4 • • • • —
E • (1 unit)	R • — •	5 • • • • •
F • • — •	S • • •	6 — — • • •
G — — • •	T — (3 units)	7 — — — • •
H • • • •	U • • —	8 — — — — •
I • •	V • • • —	9 — — — — •
J • — — — —	W • — — —	0 — — — — —
K • • — •	X — • • —	
L • — • •	Y — • — —	
M — — —	Z — — • •	

A résztvevők két pártra oszlanak. Minden cserkész választ magának egy vagy két betűt. Az egyik párt ugyanolyan betűket képviselhet, mint a másik. Egymással szemben néhány méternyire leülnek, vagy sorbaállnak. A közöttük levő távolság közepére két kört rajzolunk, azokba egy-egy palackot teszünk.

A bírő füttyöl, vagy jelez egy betűt. A betű két tulajdonosa – tehát mindkét pártból egy – a saját köréhez fut, és a benne lévő üveget elmozdítja a helyéből, utána visszatér. Amelyik játékos előbb ér vissza a helyére, pontot szerez a pártjának. Az üvegnek a körön belül álló helyzetben kell maradnia.

MORZEJELEK GYAKORLÁSA

A morzejeleket több példányban egyenlő nagyságú kartonokra rajzoljuk úgy, hogy legyen az ábécé betűiből néhány sorozat.

1. Játék (Két órs)

Minden játékosnak adunk egy morzeábécé-sorozatot, melynek betűi természetesen nincsenek ábécérendben. A vezető mond egy szót, melyet a fiúk azonnal összeraknak morzejelek szerint. A nyertes cserkész órét pontozzuk.

Cserkészjátékok

2. Játék (Egy órs)

A vezető kirak egy szót morzejelekből. Aki előbb leolvassa a szót, illetve megfejt az értelmét, pontot kap.

3. Játék (Egy órs)

A vezető mond egy betűt, s aki előbb rakja le az ennek megfelelő morzebetűt, pontot kap.

4. Játék (Egy órs)

Az előbbi játék változataként nem betűket vagy szavakat mond a vezető, hanem szemaforjeleket vagy sítjeleket ad le. Pontot kap az a cserkész, aki előbb adja elő az ennek megfelelő morzebetűt a rendelkezésre álló sorozatból.

MORZEMÉRKÖZÉS

Két órs egymással szemben ül le. (Lehetőleg mindenkinél legyen sít.) Az egyik cserkész labdát dob a szemben ülő társához és mond egy betűt, vagy sítolja egy betű jelét. A másiknak azonnal meg kell adnia a választ. Két pontot kap az órs, ha cserkésze helyes feleletet adott, de ha kis ideig habozott, akkor csak egyet. A vezető lesz a bírő, vagy pedig mindkét órsból kiválasztanak egy cserkészt, aki a másik órót ellenőrzi.

SÍPJELEK

Az órsok oszlopba sorakoznak, élükön az órsvezetővel. Bekötött szemmel állnak, és az előttük álló vállát fogják.

A vezető az egységesen használt sítjeleket adja le:

Vigyázz! (-), Gyülekező (--), Állj! (-.), Sebesen! (...), Pihenj! (---) stb.

A győztes az az órs lesz, amelyik a legkevesebb hibát követi el és nem tévovázik.

KERESD GYORSAN!

Minden órs kijelöl egy cserkészt, aki néhány tárgyat elrejt az otthonban, mialatt a többiek kinn tartózkodnak. Mihelyt az órsok visszajönnek, a jeladó cserkészek szemaforjelekkel leadják, hogy milyen tárgyakat rejtettek el és hová. Az órsok célja minél több rejtett tárgyat megtalálni, azért nemcsak a saját leadójuk utasításait figyelik, hanem a többi órét is.

Fejtsd meg!

Szomjas aratók

Egy meleg napon 6 arató 8 óra alatt iszik meg egy hordó kvázt. Hány arató iszik meg egy ugyanekkora hordó kvázt 3 óra alatt? (A kvász/kvasz rozs- vagy árpakenyérből erjesztett, gyenge szesztartalmú savanykás ital.)

(Megfejtés: ha 8 óra alatt 6 arató iszik meg egy hordóval, akkor 4 óra alatt 12 arató issza meg ugyanezt a mennyiséget. Ennél négyszer kevesebb idő, vagyis 1 óra alatt négyszer ennyi arató, vagyis 48 iszik meg egy hordóval. 3 óra alatt ennek a harmada, vagyis 16 arató.)

Gyufajáték

Nyolc gyufaszál fekszik egymás mellett, sorban az asztalon. Lépni kell velük: a cél az, hogy mindegyik kettésével keresztbe legyen téve egymáson. Egy gyufaszállal csak egyszer lehet lépni, de azt úgy kell, hogy szigorúan át kell ugornia két másikat, de többet nem. Melyek a szükséges lépések?

(Megfejtés: Az ötödik gyufaszállal vissza kell lépni, s keresztbe tenni a másodikra. Aztán hátról az ötödikre kell keresztbe tenni az utolsó előtti gyufaszállal. Aztán a hatodikra. Melyek a szükséges lépések?)

JÁTSSZUNK!

Megfigyelőjátékok

Az életben való boldogulás egyik feltétele a jó megfigyelés. A nomád életet élő népek és a pásztoremberek még ma is kitűnő megfigyelők. A városban élő ember lassan elveszti ezt a képességét. Ám mindenki szunnyad ez az adottság és egy kis gyakorlással bárki-ből lehet jó megfigyelő. A következő megfigyelőjátékok gyakorlása kellemes szabadidőprogram is lehet.

1. A megfigyelőjáték legegyszerűbb módja, ha egy asztal közepére különböző tárgyakat helyeztek, számuk 10-től 24-ig terjedhet. A tárgyakat meghatározott ideig – 3-2-1 percig – figyelitek. Ezt követően a tárgyakat letakarjátok egy kendővel, és ugyancsak meghatározott idő alatt – 4-3-2 perc – emlékeztől leírjátok a látott tárgyak nevét. A játékot az nyeri meg, aki egyperces megfigyelés alapján 24 tárgyból 2 perc alatt legalább 12 tárgy nevét leírja.

2. A rohammegfigyelést 2 csoport játssza. Egy-egy sapka alatt 50–60 lépés távolságból 10-12 ugyanolyan tárgy van. A csoportok tagjai szembefutnak egymással. A két szemben lévő vonalról egymás után indulnak a gyerekek. A sapkáig futnak, felemelik, megfigyelik, visszafutnak és 2 perc alatt leírják, amit láttak. Az a csoport nyer, amelyik összesítés szerint a legtöbb tárgyat megnevezte.

3. A kirakat-megfigyelést testvérek, barátok játszhatják. Közösen elmennek egy kirakathoz, s 3 percig figyelik. Hazaérve ki-ki felírja, mire emlékszik.

4. Szagló, ízlelő, halló, tapintó megfigyelés. A játékvezető mindenkinek beköti a szemét, majd sorban mindenkivel szagoltatja, ízlelteti, tapintatja a különböző tárgyakat, zörejeket figyeltet meg, pl. labda elkapása, csengő, léptek nesze, kopogás stb. Az nyer, aki a legtöbb tárgy nevét le tudja írni.

5. Távbeszélő megfigyelés. Álljatok háttal a telefonnak, miközben valaki tárcsázzon egy számot. A hangból állapítsátok meg, milyen számot tárcsáztak. (Egy-két számmal lehet kezdeni.)

6. A gépkocsimegfigyelő játéknak számtalan formája van. Pl. különböző márkák, színek, formák, rendszámablak stb. Bizonyos ideig figyeljétek a forgalmat. Ki tud a legpontosabban beszámolni? Ha találékonyak vagytok, magatok is kitalálhattok újabb megfigyelési játékokat. (Szemfüles)

Sajtóhibajáték

Alkossunk szándékosan elírásokat!

Például:

Ki mint veti agyát, úgy alussza almát.
(Vagyis, ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát.)

Előbb várjon az eszed, azután a nyelved.

(Vagyis, előbb járjon az eszed, azután a nyelved.)

Megette a cipőt. (helyesen: cipót)

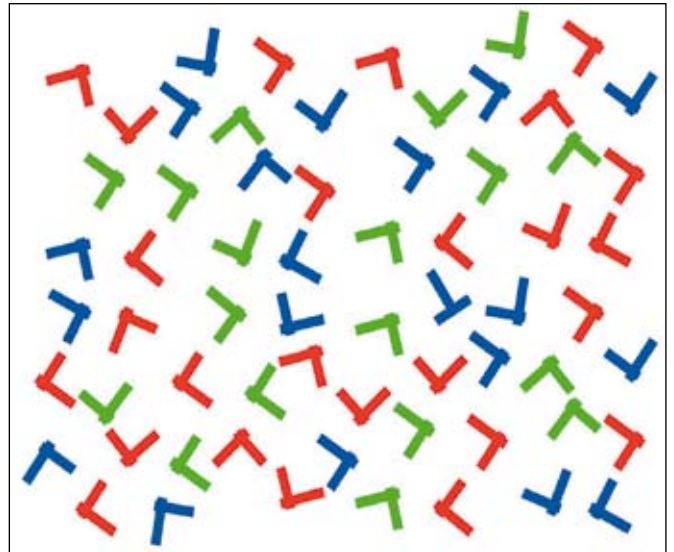
Az erdőben egy több száz éves hölgy állt. (helyesen tölgy)

A kopaszság nem nagy haj. (baj)

Pontyot tett a sor végére. (pontot)

Bánatában beült a kucsmába. (kocsmába)

Állítsatok össze hasonlókat!

Keresd meg a T betűt

Egészítsd ki!

Nagy a feje, búsuljon a!

Ne igyál előre a bőrére!

Úgy él, mint a vízben!

Egy nem csinál nyarat!

Egy nem lehet hét bőrt lehúzni!

Kiugratja a a bokorból!

Annyi a pénze, mint a tolla!

Vak is talál szemet.

(Megoldás: ló, medve, hal, fecske, róka, nyúl, béka, tyúk)

Eltévelygett közmondások

Tégy rendet a következő közmondásokban!

Sokat akar a szarka, keveset fog.

Ki mit főzött, úgy alussza álmát.

Aki másnak vermet ás, nem bírja a farka.

Ki mint veti ágyát, egye meg!

Aki sokat markol, maga esik bele.

(Aki sokat markol, keveset fog.)

Sokat akar a szarka, nem bírja a farka. Ki mit főzött, egye meg! Aki másnak vermet más, maga esik bele. Ki mint veti ágyát, úgy alussza

(Megoldás)

Bűvészkedés a számokkal

Hogyan lehet előre tudni egyes számtani feladatok eredményét? A kilences számnak egészen különös sajátossága van. Ha bármely más számmal kapcsolatban valamilyen műveletet végzünk vele, az eredményre mindig rányomja a bélyegét. 1. Írjunk fel egy kétjegyű számot! Fordítsuk meg, és vonjuk ki a nagyobból a kisebbet! Ha megmondod az utolsó számjegyet, kitalálom az eredményt.

Pl.: $83 - 38 = 45$ $71 - 17 = 54$ $80 - (0)8 = 72$

Mit veszel észre? (A hányados számjegyeinek összege mindig 9. Tehát, ha tudod az utolsó számot, gondolatban csak ki kell egészíteni 9-re és rávágthatod az eredményt.)

2.

Írjunk fel egy háromjegyű számot! Fordítsuk meg, és vonjuk ki őket egymásból. Ha megmondod az utolsó számjegyet, kitalálom az eredményt.

Pl.: 973 821 705 $-379 -128 -507$ 594 693 198

Észrevetted a trükköt? (A középső szám mindig kilenc. A két szélsőnek az összege is kilenc. Ha tudod az utolsó számot, könnyen megmondhatod az eredményt.) Szinte észrevehetetlenül tudjuk gyakorolni az írásbeli kivonást, és megmozgatja a fantáziánkat is.

Színezz!

Igaz-e?

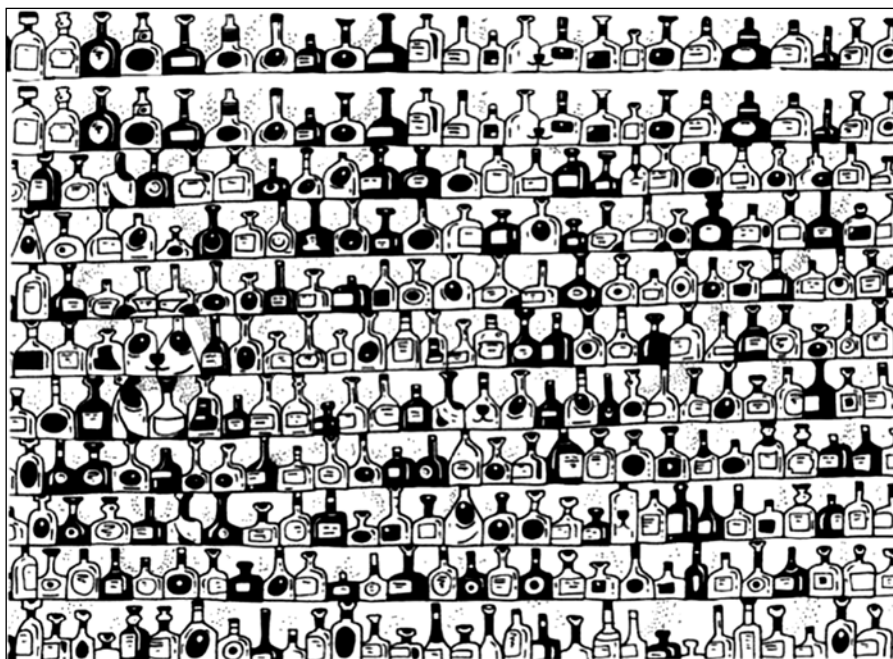
1. hogy Hunyadi János Nándorfehérvár elfoglalásakor rengeteg paprikafűzért is zsákmányolt a töröktől, s akkor kezdtük használni a pirospaprikát?
2. hogy a griffmadár a legveszedelmesebb szárnyas ragadozó?
3. hogy Ady Endre szeretett villanyfény mellett olvasni?
4. hogy Mátyás király könyvtárában volt nyomtatott könyv is?
5. hogy Csokonai a debreceni kollégiumban látott mikroszkópot?
6. hogy Robin Hood és Tell Vilmos szeretett volna megismerkedni egymással?
7. hogy Mozart mesterként tisztelte Beethovent?
8. hogy az erdélyi református diákoknak gyalogszerrel kellett eljutniuk a németországi és hollandiai egyetemekre?

- (A helyes válasz:
1. Nem. Akkor még Kolumbusz nem fedezte fel Amerikát, a paprika viszont onnan került Európába.
 2. Nem. Griff nincs a valóságban, ez mesebeli élőlény.
 3. Igaz. Ady korában már Budapesten, Párizsban volt villanyvilágítás.
 4. A könyvnyomtatást Mátyás születése idején találták fel. Az első magyarországi könyvnyomdatást Mátyás király állíttatta fel Budán. Ha ő jobban is kedvelte a kódexeket, könyvtárában volt nyomtatott könyv.
 5. Igen. A mikroszkópot a XVI. század végén találták fel, és a debreceni kollégiumban is volt.
 6. Nem, mert Tell Vilmos csak mondabeli alak. Valószínűleg Robin Hood is mondabeli személy, ám ha éltek volna is, egymástól körülbelül 200 év távolságra" tehetők.
 7. Fordítva igaz: Beethoven tartotta mestersenek Mozartot.
 8. Igaz, főleg ha nem volt pénzük a helyenként közlekedő postakocsira, s egy-egy jószílvú fuvaros nem vette fel őket szekereire.)

Hollós Lajos

Számok

Ó mennyi szám! Kegyetlen hosszú sor.
Száznál is több vagy milliárdnyiszor.
Mégfoghatatlan, minek ez a sok,
volnának bár csicsergő garasok?
Tízíg még jó s húszíg is megy talán,
de azontúl nem megy egyáltalán.
De mért is kéne több? A csillagok
amúgy is megszámlálhatatlanok,
szívem csak egy van és csak két szemem
és nyolc esztendőtt látott életem,
apám egy hatost ad minden vasárnap
s kilenc forintot szombaton anyámnak,
barátom kettő van, testvérem három
s Krisztus is Úr lett egyetlen számáron.

Keresd a pandát!

(Megoldás: középső vízszintes sor, azaz 6. alulról és felülről is, balról a 4-5. üveg.)

Fejtörő

Homokóra

Hogyan mérsz ki 13 percet, ha egy 5 és egy 7 perces homokóra áll a rendelkezésedre?

Bundáskenyér

Van öt szelet kenyered és egy serpenyő, amibe egyszerre csak két kenyér fér. Egy kenyér egyik oldala két percig sült. Hogyan sütöd meg mind tíz perc alatt?

Az okos sárkány

Van egy vár, amelyet egy olyan sárkány őriz, a minden állításról el tudja dönteni, hogy igaz vagy hamis. Ha valaki igazat mond, akkor az illetőt megégeti, ha hazudik, akkor

megeszi. Arra megy egy vándor, mond valamit a sárkánynak, mire az beengedi őt a várba. Mit mondott a vándor?

Pókerarc

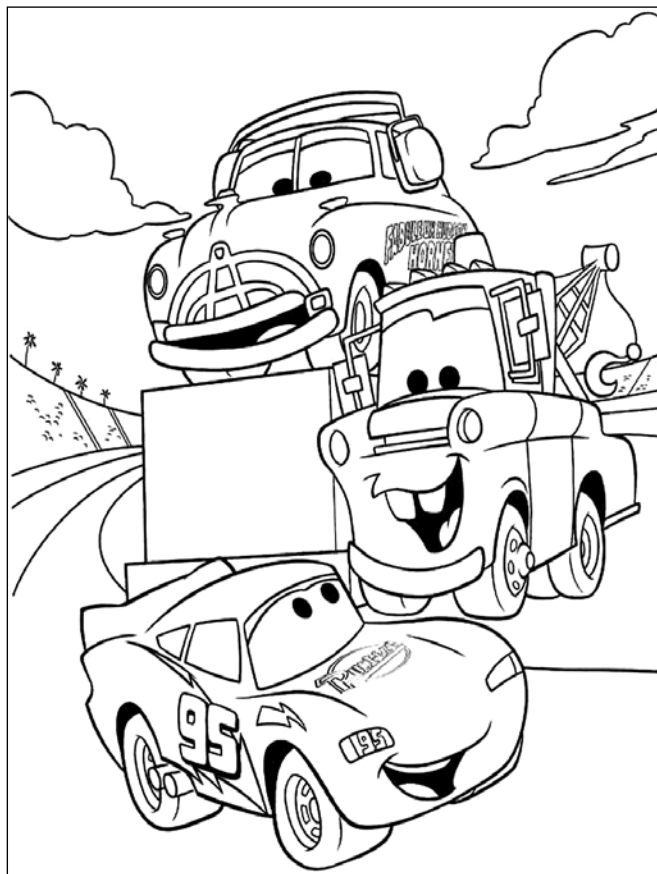

Válasszuk ki az öt számozott ábra közül azt, amelyik a sorozatot kiegészíti!

(Iyes.)

(Megoldás: Homokóra – Egyszerre indítom a két órát. Amikor az ötperces lejár, gyorsan megfordítom, s ismét egyszerre pereg mindkettőn a homok. Lejár a fennmaradt két perc a 7-esen, s ettől kezdve számolhatom a 13 perccel: 3 perc maradt hátra az ötperces órára, kétszer megfordítom, s megvan a 13 perc. Bundáskenyér – Az első kenyert két percig sütöd a másodikikkal, azután a másik oldalát két percig a harmadikkal. Majd a második és harmadik kenyér sülétlen oldalát egyszerre. Ez összesen 6 perc. A fennmaradó négy percben megsütöd a ötödik kenyert. Az okos sárkány – Azt mondta, hogy „Te most engem megeseztél”. Ha ezek után a sárkány megenné őt, akkor az állítása igaznak bizonyulna, amiért a sárkány meg kellett volna, hogy égesse. Ha pedig megenné, akkor a vándor állítása nem felelt meg a valóságnak, ezért a sárkány meg kellene, hogy egye. A sárkány nem tudja eldönteni, mitévő legyen, ezért beengedi a vándort a várba. Pókerarc – Tip: a szemeken van a hangsúly. A kettős ábra a helyes.)

Színezz!

Találd ki!

Melyik vízben nincsen homok?
Mi nyílik ki reggel leghamarabb a házban?
Melyik mérték a legolcsóbb?
Mi szól a világ minden nyelvén?
Aki a nevemet kimondja, megsemmisít.

(Megoldás: könny, szem, szemmérték, visszhang, csend)

Válaszd ki a helyeset!

Jóéjszakát! Jóéccakát! Jó éjszakát!

Kosút Kossúth Kossuth
kulturált kulturált kultúrált

kössz kösz kössz

külömbőség különbség különbség
Lágymányosi híd Lágymányosi-híd
Lágymányosihíd

Lajos forrás Lajosforrás Lajos-forrás
órákor órákor orakor
originál originál originált
rejtéj rejtély rejtéj

(Megoldás: Japán, Jó éjszakát!, Kossuth, kultúrált, kösz, különbség, Lágymányosi híd, Lajos-forrás, orakor, originál, rejtély)

Keresd meg a nyusztit a macskák között!

(Megoldás: jobb oldalt alulról a második sorban a 4. fe)

Kíváncsiak klubja

Mióta strandolunk?

Az első igazi „strandoló” állítólag francia hölgy volt, bizonyos Boigne grófnő. Ő Dieppe-ben fürdött a tengerben. Hordozószekén vitték a hullámok közé, két komornája kíséretében. A szokatlan látványosságra óriási tömeg verődött össze a parton, és azt találgatta, hogy a nemes grófnőt veszett kutya harapta-e meg, vagy más módon vesztette el józan esztét. Mindenesetre a nagy kísérlet divatot teremtett, és még valamit: Boigne grófnő hordozószekéjének mintájára készültek az északon oly divatos tolható fürdőházikók. Goethe fiatal korában szeretett a szabadban, folyóban fürdeni – erre élete derekán mint ifjonti bolondságra gondolt vissza. Angliában viszont a 18. század második felében már divattá vált a tengeri fürdőzés; az angol példa nyomán 1793-ban megnyílt az első német tengeri fürdő is a Keleti-tenger partján, Heiligendammban.

Vidékünket mikor érte el a strandfertőzés?

Az uszodákból való nagy kiűzések már 90 esztendővel ezelőtt is erősen divatban voltak. Ezek az úszók bizony alaposan nekivetkeztek, példájukat, amennyire lehetett, követték az evezősök. A feketére sült evezős már a múlt század nyolcvanas éveiben is ismeretes jelenség volt. Ebben az időben fiaink már megjárták a Dunát Donau Eschingentől a Fekete-tengerig. Csak az 1890-es években kezdődött meg az igazi napozás a daliás **Porzolt Gyula** vezetésével. Ő maga és fiatal gárdája, akikből mind jeles atléta lett, már kis úszónadrágot viseltek. Pedig ekkoriban még a velencei Lídón is nyakig felöltözve strandoltak.

Ami pedig az erkölcsöket illeti, idézzünk egy latin bölcsességet: castis omnia casta, ami magyar strandnyelvre lefordítva azt jelenti, hogy a tisztáknak minden tiszta – néha még a medencék vize is...

Mióta verik a gyerekeket?

Nehéz a válasz, mert a verés a legrégibb időkbe nyúlik vissza. Írásbeli bizonyítékaink csak a görög, spártai nevelésről vannak erre vonatkozólag. Feltehető azonban, hogy ezt megelőzően is használták a verést mint fegyelmezési eszközt. Ezt bizonyítják azok a képek és szobrok, amelyeken a tanítót pálcával a kezében ábrázolják a gyerekek között. Ezek az adatok az ősi Kína, Perzsia és India területéről valók.

A rabszolgatartó Spártában azért alkalmazták tudatosan a verést, hogy ezzel a fiatalokat edzetté tegyék a testi szenvedések elviselésére, és így egyrészt kőszívű rabszolgatartókká, másrészt engedelmes alattvalókká neveljék őket. Ennek érdekében minden évben egyszer Artemisz oltára előtt az ifjakat megvesszőzték. Ez nemcsak az ókorban volt így, a középkorban is sokat verték a diákokat. Ennek mértékéről igen érdekes képet nyújt Häberle német tanító igazi német alapossággal összeállított statisztikája. **Häberle büszkén írja le, hogy 50 éves, áldásos tanítói működése alatt húszezer arcucsapást, 911 424 botütést, 124 010 vesszőcsapást, 20 938 vonalzóütést, 7965 pofozást és 1 158 000 fejbeütést osztott ki, azaz összesen 2 223 140 esetben végzett testi fenytést...**

A reneszánsz nagy pedagógusai már tiltakoztak a testi fenytés kegyetlen formái ellen, mégsem szűnt meg az iskolákban. Szomorú igazolása ennek az a tény, hogy még a múlt században is többen öngyilkosságot követtek el a veréstől való félelmükben. A régi magyar iskolákban is igen elterjedt volt a verés. Mórícz Zsigmond írja életrajzában, hogy az iskolában a gyerekek nem tudták megtanulni a lélekölő, unalmas anyagot. Ezért a tanító a jobb tanulókat a gyengébbek segítésével bízta meg. Egy alkalommal Mórícz Zsigmond tanulóparja nem tudott kielégítően silabizálni. Most idézzük az író:

„...így történt, hogy miután őt hiába verte a tanító úr, egyszer csak kivette a vízhordó dézsából a keresztrudat. Hát azzal a kurta rúddal úgy vágott engem fejbe, amiért Dorffi Károly nem tudott silabizálni, hogy én abban a pillanatban ott nyúltam el a vízhordó dézsa mellett.”

Színezd ki!

1 – barna, 2 – sárga, 3 – narancssárga, 4 – piros, 5 – fehér, 6 – fekete, 7 – kék

AVTÍDROF

Észrevettétek, hogy visszafelé mit jelenet: avtídrof? Figyeljétek meg a következő szavakat, majd a mondatokat, mert fordítva olvasva is értelmes szavakat, mondatokat kapunk:

mozi (izom)

nyávogni (ingovány)

kard éle (elédrak)

A sári pap írása.

Indul a kutya s a tyúk aludni.

Némedi pap ide mén.

A fasori pap papirosa fa.

Ah, tán nátha?

Goromba rab morog.

A tálamba bab, maláta.

Életem Etelé.

Te mező neveled eleven őzemet.

Kitűnő vőt rokonok orrtövön ütik.

Óriásrejtvény

Rejtvényünkben a magyar próza markáns egyéniségének a nevét és paródiáinak, szatirikus írásainak a címét keresd.

	CSENDES	549	LEGJOBB	NYUGAT	ÖRLEMÉNY	RIADÓ-E	
	AUSZTRIAI	VÁLASZOL	OSZTÁLYZAT	HELTAY	RÉSZE	EGYNEMŰI	
	TARTOMÁNY		NONO PÁ-	KÁLMÁN	... PÁPA		

1

2

3

4

5

	ELNÖK- HELYETTES FÜZET		VAJDASÁGI VÁNDOR- SZÍNHÁZ	KÉN DEHOGY!	FORDÍTVA AME- RIKAI EGYETEM OXIGÉN- MÓDOSULAT	Ó. E. 1502	G
GÖRÖG BETŰ		EJFÉL ELŐTT	EGY TETEJÉRE	GÁT BETŰI Y. O.	ILYEN TAKARMÁNY IS VAN		
	ÁRNYA BETŰI ROMÁNIA			BIRS BETŰI	A HÉTVEZÉR EGYIKE		
AUSZTRIA	A TETEJÉRE NYOMNI ANALIZÁL				ANCSA		GRAMM GÖRÖG- ORSZÁG
ÚJ NÉMETŰL		OLASZ- ORSZÁG 1055	NYELVTAN	Y. B. IGEN ANGOLUL	NORD UGYANI!		ILYEN- FORMÁN
NEM VALÓDI						O	ITÁLIA SÍR BECSAPOTT
MADRIDI SPORTKLUB		JÓL MEGSÜLT FORDÍTVA TOMIKA			FÉRFINÉV JÓ A FÜLE		SUGAR LÓHERE EGYNEMŰI
Ú. M. FELIRATOS KIS FÉM- KORONG	EBBÓLVAN A GYERTYA 1000			H. N. A. BELE- EGYEZIK		ERDÉLYI FOLYÓ	
	2000 VILÁGO- SODIK		ÍR HADSEREG EGY		BELGIUM	V. H. O. ROMÁN VÁLTÓPÉNZ	
KAZI EGYNEMŰI FOLYADÉK	KITŰNIK				BÁRKI BETŰI LÍRAI KÖLTEMÉNY		
	EGÉSZSÉGES ÖSZTÖN	NŐI NÉV		KÖZLEKE- DÉSI ... ÖDON			FÉL ÓTI! KOPASZ
FÉL RÉSZ EMLÍTI		RÁDIUSZ V. I. U.	LÁTÓ BETŰI TEMPUS		IDEHOZNI SZERBŰL		
				Z. L. KEMAL ...	NŐI NÉV NEM TISZTA		MÓKUS
ENYÉM NÉMETŰL		~...-KE RÁDIUSZ			X. Y. ... BUTA EMBERRE MONDJÁK	IPSZILON ~...-RE	HÁROM OLASZUL S. A. A.
LÓVAL ÁTLENDÜL RAJTA				KÖLTŐZŐ- MADÁR			G. S. 5
ESZ	FÉL ÓTI! MEZŐ- GAZDASÁGI		KÖRÜL- BELÜL	ANTE EGYNEMŰI	NÉVELŐ HANG NÉLKÜL NETT	ÓCSKA ÁKOSKA	EZ URÁN (ÉK. F.)
		LÍRAI ZENEMŰ CÍM					VONAT ÚTJA
						DEHOGY!	
			IGÉZ PÁRAT- LANJAI	MEZ (ÉK. H.) NÉMETH LÁSZLÓ			NY
NŐI NÉV TÁL KÖZEPE	BELGRÁDI HETILAP EME			KELET A HARMA- DIK	Ö. S. ÉSZAK	ZÉRÓ	
MESÉLŐ				KIS PATAK			OMSZK FOLYÓJA

KELLEMES SZÜNIDŐT!

Megfejtés: Karinthy Frigyes, Tanár úr kérem, Így írtok ti, Magyarázom a bizonyítványom, Görbe tükrök

Lupescu Kata könyvbemutatója kétségkívül az idei (hetedik) kolozsvári ünnepi könyvhét egyik leglátogatottabb eseménye volt. Ehhez persze hozzájárul, hogy nagyon fiatal, mindössze 14 éves, és lám, már meg is jelent az első regénye. Másrészt az sem elhanyagolható körülmény, hogy Erdélyben nem nagyon szokott senki fantasyt, vagy tinédzsereknek szóló irodalmat írni, ez a korosztály valahogy kimarad.

Kata felnőtt szerepben találta magát

Kata a könyvet eredetileg egy példányban szeretne volna beköttetni, ám az Exit kiadó vezetői elolvasták a kéziratot, és megtetszett nekik, hát lecsaptak rá. Kata regénye egy kalóztörténet, ami egy különleges világban játszódik, különleges lényekkel. A főhős Charlotte Naftalien, a pisai nemeslány, aki egy reggel arra ébred, hogy elrabolták, és azt állítják, ő nem itáliai nemesek, hanem kalózek gyereke. Innen szövevényes történet indul, amiből egyik titok után a másikat kell felfejteni.

Mit jelent neked az írás, miért választottad az önkifejezésnek ezt a formáját, ami a generációdra talán kevésbé jellemző?

– Ezen nem szoktam gondolkodni, egyszerűen így éreztem helyesnek, ez egy belső készítés volt. Van, aki elkezd táncolni, van, aki énekel, nekem pont ez jött belülről.

Tizenegy évesen kezdted el írni a könyvet, ez előtt három-négy évvel. Miért pont a kalóztörténetek világába akartad vinni az olvasót?

– Egyszerűen annyit volt, hogy egy régebbi korszakot szerettem volna választani, ami nem éppen olyan, mint a középkor eleje, de nem is az 1900-as évekből akartam inspirálódni, amikor kezdődtek már a világháborúk. Ezt a korszakot annyira nem kedvelem, úgyhogy ez volt a tökéletes középidőszak. Ebben a korszakban a kalózek voltak azok, akik a saját törvényeik szerint éltek, a saját szabályaik szerint, akik valami mást választottak, mint ami megszokott. Ez persze annyiban nem igaz, mert nagy részük szegény volt, és egyszerűen csak fosztogatott és rabolt, és olyanokat csinált, amit én is elítélek, de nekem régen ezt szimbolizálta.

Erős a történelmi érdeklődésed?

– Mindkét szülőm történész, én félig-meddig beleszülettem a történelemszeretethez. Kiskorom óta visznek mindenféle olyan helyre, aminek történelme van, és sok épületet, emléket láttam, amely a múltból maradt fenn, ezeket én is nagyon szeretem.

Mit gondolsz, melyek a korosztályod problémái és akartál-e a szövegben ezekkel is foglalkozni?

Mindenki szeretné elhinni, hogy van élet a Marson

A most nyolcadikos Lupescu Kata az idei kolozsvári könyvhét egyik szenzációja volt – Kalózlány című regényének bemutatójára rengetegen voltak kíváncsiak

– Szerintem igen, így visszagondolva jelen vannak. A problémák átlagosak, amelyek minden embernél megvannak: valaki, akit a barátodnak hiszel, nem úgy viselkedik, mint egy igazi barát, a te értékrended más, mint egy általad szeretett ember értékrendje, és emiatt összetűzésbe kerülök, van, amit te nem tartasz erkölcsileg helyesnek, más igen, dolgok, amik másnak fájnak, neked nem, amikor bocsánatot akarsz kérni, és nem engedik, amikor tőled akarnak bocsánatot kérni, és nem úgy sül el, ahogy akartad, sok ilyen apró szituációt belevittem. A legnagyobb problémaszál, ami a regényben van, az az árulás, ez a mai világra is jellemző, képmutatás formájában.

Miket olvasol legszívesebben?

– Mindig attól függ, hogy milyen kedvem van, de azokat a műveket szeretem a legjobban, amelyeknek van „íze”, amiket korosztálytól függetlenül mindenki tud élvezni. Ma is rengeteg könyv jelenik meg világszerte, de azt hiányolom a legtöbből, amit olvasok, hogy nincs meg bennük ez a sajátos íz. Ha én elolvasok egy könyvet, akkor szeretem, ha meg tudom mondani, hogy melyik író írta, ha érződik benne erőteljesen a stílus. Ha elem tesznek egy mai tiniregényt, akkor úgy olvasom, hogy nem tudom letenni, izgalmas, van benne szerelem meg minden, viszont amikor a végére érek és felteszem a polcra, azt veszem észre, hogy semmilyen érzés nem maradt meg bennem, maximum annyit, hogy mi lesz a következő kötetben, ha éppen olyan a befejezés. A régi íróknál, akik igazán nagyok lettek, és a könyveik ott vannak mindenki polcán, lehet érezni. Salinger Zabhegyezőjének például olyan stílusa van, ami leutánozhatatlan, vagy A nagy Gatsbynek, Dickens Szép remények című regényének, ami nagy kedvencem. A mai könyvek

könnyebben megemészthetőek, én is több ilyen olvasok, de ha én elolvasok egy másik, hasonló típusú könyvet, a stílusuk között sokszor tudok különbséget tenni.

Tényleg, milyen neked most az iskolában? Megváltozott valami?

– Nem, egyáltalán. Ezt mások is kérdezték, de neked is ugyanazt kell válaszolnom: én sokkal büszkébb voltam akkor, amikor beírtam az utolsó karaktert a számítógépbe, és azt mondhattam, hogy befejeztem az első kötetemet. Akkor büszkébb voltam magamra, mint amikor lejöttem a bemutatóra a színpadról. Örültem persze a könyvbemutatómon, és persze büszke voltam magamra, a szüleim is rám, de azt az extázist, amikor befejeztem az első kötetet, azt messze nem ütötte meg, még akkor sem, ha ennyien voltak körülöttem, pedig a szobámban a regény befejezésekor csak ketten voltunk a hörcsögömmel.

Ha meg kellene győződnöd, hogy olvassam el a könyvedet, akkor mivel ajánlanád nekem?

– Egy másik világ, ugyanakkor megőrzi ebből a világból a jó dolgokat, olyan eszmei dolgokat, amiket senki nem vall be magának, hogy fontosak neki, de mindenki hiányolja. Nekem ne mondja egyik nagymenő fiú se, aki cigizik meg piál, meg nem tudom, miket csinál, hogy ő sose szeretett volna megfelelni a szüleinek például. Ilyen értékeket csillant meg ez a könyv, másfelől pedig ott van a fantasy része. Mindenki szeretné elhinni, hogy van élet a Marson, hogy léteznek szirének az óceánok mélyén, ha nem így lenne, nem jelenne meg ennyi cikk ezekről. Ebben a könyvben több van a dolgok mögött, mint ami látszik. Ezt minden ember szeretné elhinni, én is, szerintem te is, és azok, akik elolvassák ezt a könyvet, szerintem ők is. (transindex.hu)

Botházi Mária és Lupescu Kata a könyvbemutatón

MIRŐL MESÉL A MŰLT?

Sportesemények, amelyek megváltoztatták a világot

A sportban megnyilvánuló vetélkedő szellemiség fontos szerepet kapott az idők során. Nemzetek versengenek egymással, emberek küzdenek, hogy ők legyenek a legjobbak. Nem csoda, hogy a sport több alkalommal is megváltoztatta a történelmet. A Listverse.com gyűjtött össze több ilyen sporteseményt.

A Nika-felkelés

Mindannyian tudjuk, mekkora rendbontás lehet egy-egy nagy sportesemény után. Van, aki azért hőzöng, mert kikapott a csapata, más éppen azért, mert nyert. De a mai balhék eltörpülnek ókori elődeik mellett.

A szekérvetések óriási üzletnek számítottak a rómaiak számára. Minden idők legsikeresebb szekérhajtója, az i.sz. 2. században élt Gaius Appuleius Diocles mai pénzben dollár-milliárdoknak megfelelő vagyont halmozott fel. A sportfogadás is rendkívül jövedelmező volt. Nagy pénzeket lehetett nyerni, így nem csoda, hogy az emberek egyre elszántabban szurkoltak kedvenc csapatuknak.

A rómaiaknál hagyományosan négy csapat szerepelt: a Pirosak, Fehérek, Zöldek és Kékek. Ám amikor a birodalom központját áthelyezték Konstantinápolyba, a csapatok száma kettőre csökkent: Zöldek és Kékek. Az egyes csoportok támogatása immár több volt, mint sportszenvadély. Politikai állásfoglalásnak, sorsdöntő elhatározásnak számított. I. sz. 501-ben a Zöldek rátámadtak a Kékekre, és 3000 embert megöltek.

I.e. 352. január 11-én a Zöldek méltatlanokodni kezdtek a Hippodromban jelenlévő császár előtt, felhánytorgatva azt, hogy néhány gyilkosságot, melyet az önkényes, kegyetlenkedő Ioánnész prefektus követett el, szintén a Zöldek számlájára írtak. A Kékekkel vívott szópárbaj után összetűzésre került sor. A rómaiak a császár parancsára megpróbálták erővel rendet teremteni. Ezzel azonban csak az érték el, hogy felűhíttették mindkét tábor.

Az addig ellenségeskedő Zöldek és Kékek összefogtak, és fellázdak a császár ellen: Iustinianus főembereinek távozását kezdték követelni. Ezt követően kitörték a Hippodromból, kiszabadították a korábbi gyilkosságokért bebörtönzött társaikat, majd gyújtogatni kezdtek. Azt kiabálták, „Nika!”, azaz győzelem, amit gyakran kiabáltak az arénában a versenyek alatt. A lázadók a

Hippodromban sáncolták el magukat. A felkelés nem tartott sokáig. A római seregek körbeverték a Hippodromot, és mindenkit lemészároltak odabent. Körülbelül 30 000 ember halhatott meg, az akkori lakosság egytizede.

VIII. Henrik birkózó mérkőzése

Az európai monarchiák kapcsolata a középkorban – finoman szólva – feszült volt. A kereskedelem személytelen erői mellett az uralkodók szeszélyei alakították a világot. A koronás fők jó vagy rossz viszonya országok sorsáról dönthetett. 1520-ban a brit VIII. Henrik és a francia I. Ferenc király azért találkoztak, hogy örök békét kössenek a két királyság között. A találkozóra Calais közelében került sor. A két király egymással vetekedve próbálta felülmúlni a másikat nagyvonalúságban. A lakoma után lovagi tornára került sor. Minden jól is ment egészen addig, amíg I. Ferenc ki nem hívta Henriket birkózásra (más források szerint pont fordítva történt: Henrik ragaszkodott a mérkőzéshez). Egyes források szerint a két uralkodó más stílusú birkózást tanult, ennek megfelelően a brit uralkodó bő kabátot viselt, amit könnyen meg lehetett ragadni, a francia pedig szűk, testhez álló zekét. Mások szerint a francia király véletlenül megbotlott, és így a földhöz szegezte az uralkodót. Tény azonban, hogy az amúgy is rendkívül nárcisztikus VIII. Henrik alulmaradt. A britek azonnal csalással vádolták meg a francia felet. A drága előkészületek mind kárba veszték. Nem írták alá a békeszerződést sem, és az incidens tovább rontotta az amúgy is sokat viaskodó országok kapcsolatát.

Törökország-Örményország

Ha van téma, amely szinte azonnal vitát kavart, az az örmény népirtás. Az első világháborúban 1,5 millió örményt mészároltak le a törökök, ám ezt a tényt a törökök a mai napig tagadják. Érthető tehát, mennyire feszült mérkőzésnek ígérkezett, amikor a törököknek pont az örményekkel kellett selejtezőt játszaniuk a 2010-es világbajnokság előtt. Örményország 1991-ben vált külön a Szovjetuniótól, és azóta sem létesített diplomáciai kapcsolatot Törökországgal. Ám ami katasztrófává is válhatott volna, a „futballdiplomácia” szép példájává vált.

Szerzs Szargszjan örmény elnök meghívta Abdullah Gül török elnököt, hogy nézzék együtt

a mérkőzést. Bár sokan tiltakoztak a török elnök látogatása ellen, a mérkőzés békésen zajlott le. A törökök győztek. Sokak szerint ez a mérkőzés követte ki a diplomáciai tárgyalások útját.

I. világháború:
foci a tűzszünetben

Amikor kitört az I. világháború, általános meggyőződés volt, hogy „karácsonyra vége is lesz”. Európa-szerte özönlöttek a fiatalok jelentkezni, nehogy lecsússzanak a „nagy buliról”.

1914 karácsonyán már nyilvánvaló volt, hogy a háború inkább magukat mélyen beásó, a sártengeren keresztül egymással farkasszemet néző seregek lassú keringője lesz. Szenteste a katonák meghallották, hogy az ellenség lövészárkaiban karácsonyi dalokat énekelnek. Elkezdtek átkiabálni egymásnak.

Karácsony napján a két fél találkozott a senki földjén. Ajándékokat cseréltek, és egy híres futballmeccset is lejátszottak.

Pingpongdipomácia

A hidegháború két részre szakította a világot. Kína a világ egyik leginkább bezárt országa lett, miután áttért a kommunizmusra. Végül a pingpongnak sikerült áttörnie a „kínai nagy falat”.

Amikor az amerikai pingpongválogatott 1971-ben Japánban versenyzett, meghívást kaptak egy kínai turnéra. Először hívtak amerikaiakat a kommunista Kínába. A nyitás kapóra jött Nixon elnöknek. Kínába küldte Henry Kissingert, hogy nyíljon tágabbra a résnyire nyitott ajtó.

Egy éven belül maga Nixon is Kínába érkezett. Nixon később azt mondta látogatásáról, az volt „a hét, amely megváltoztatta a világot”. Csou En-laj miniszterelnök pedig így nyilatkozott: „A történelemben még soha, senki nem használta ilyen hatékonyan a sportot diplomáciai célokra.”

Az év legmelegebb időszakában is bővelkedni fog sporteseményekben, noha közel sem lesz oly eseménydús, mint a tavalyi nyár, amikor olimpiát izgulhattunk végig.

Május elején Újvidék birkózó-Európa-bajnokságot szervezett, a hónap végén Budapest adott otthont a férfívízilabda BL hatos döntőjének. Közben a Formula-1 versenyzői is egyre inkább „bemelegsznek”, s a labdarúgók sem tétlenkednek. Az atlétikára számos Gyémántliga-verseny vár, augusztusban pedig következik a londoni világbajnokság. Nem felejtethetjük ki a nyár központi eseményét sem, ami mindenképp a budapesti vizes világbajnokság lesz július második felében.

A sportkedvelőknek készítettük az alábbi táblázatot, mely igazán gazdagon kínálja az események sorát, időponttal, helyszínnel együtt.

JÚNIUS

6–11. VÍZILABDA. Női világliga, szuperdöntő.

8. ATLÉTIKA. Gyémántliga-verseny, Róma.

9. LABDARÚGÁS. Vb-selejtező, Andorra–Magyarország.

9–11. AUTÓSPORT. Rali-vb, Olaszország.

9–11. AUTÓSPORT. Formula-1, Kanadai Nagydíj, Montreal.

9–11. MOTORSZPORT. Gyorsaságimotoros-világbajnokság, Katalán Nagydíj, Barcelona.

10. TRIATLON. Középtávú Európa-bajnokság, Herning.

10–11. ASZTALITENISZ. Extraliga, négyes döntő (később kijelölendő helyszínen).

11. LABDARÚGÁS. Vb-selejtező, Szerbia–Wales.

12–17. VÍVÁS. Európa-bajnokság, Tbiliszi.

15. ATLÉTIKA. Gyémántliga-verseny, Oslo.

16–18. TRIATLON. Európa-bajnokság, Kitzbühel.

16–25. KOSÁRLABDA. Női Európa-bajnokság, Csehország.

17. – VII. 2. LABDARÚGÁS. Konföderációs Kupa, Oroszország.

18. ATLÉTIKA. Gyémántliga-verseny, Stockholm.

20–25. VÍZILABDA. Férfi világliga, szuperdöntő.

Sportesemények naptára

23–25. AUTÓSPORT. Formula-1, Európai Nagydíj, Baku.

23–25. MOTORSZPORT. Gyorsaságimotoros-világbajnokság, Holland Nagydíj, Assen.

24–25. TRIATLON. Sprint-Európa-bajnokság, Düsseldorf.

24–25. ATLÉTIKA. Csapat-Európa-bajnokság, 2. liga, Tel-Aviv.

25. AUTÓSPORT. Túraautó-világbajnokság, Portugália.

27–28. LABDARÚGÁS. Bajnokok Ligája-selejtező, 1. forduló, 1. mérkőzések.

27. – VII. 2. KERÉKPÁROZÁS. Tour de Hongrie.

29. LABDARÚGÁS. Európa-liga-selejtező, 1. forduló, 1. mérkőzések.

30. – VII. 2. AUTÓSPORT. Rali-vb, Lengyelország.

14–16. AUTÓSPORT. Formula-1, Brit Nagydíj, Silverstone.

14–16. MOTORSZPORT. Gyorsaságimotoros-világbajnokság, Német Nagydíj, Sachsenring.

14–30. Vizes világbajnokság, Budapest.

16. ATLÉTIKA. Gyémántliga-verseny, Rabat.

16. – VIII. 6. LABDARÚGÁS. Női Európa-bajnokság, Hollandia.

17–24. ÖTTUSA. Európa-bajnokság, Minszk.

18–19. LABDARÚGÁS. Bajnokok Ligája-selejtező, 2. forduló, visszavágók.

19–26. VÍVÁS. Világbajnokság, Lipcse.

20. LABDARÚGÁS. Európa-liga-selejtező, 2. forduló, visszavágók.

20–30. Világiátékok, Wrocław.

21. ATLÉTIKA. Gyémántliga-verseny, Monaco.

21. – VIII. 4. SPORTLÖVÉSZELET. Európa-bajnokság, Baku.

23–29. Európai Ifjúsági Olimpiai Fesztivál, Győr.

25–26. LABDARÚGÁS. Bajnokok Ligája-selejtező, 3. forduló, 1. mérkőzések.

27. LABDARÚGÁS. Európa Liga-selejtező, 3. forduló, 1. mérkőzések.

28–30. AUTÓSPORT. Rali-vb, Finnország.

28–30. AUTÓSPORT. Formula-1, Magyar Nagydíj, Mogyoród.

AUGUSZTUS

1–2. LABDARÚGÁS. Bajnokok Ligája-selejtező, 3. forduló, visszavágók.

2–6. KERÉKPÁROZÁS. Országúti Európa-bajnokság, Herning.

3. LABDARÚGÁS. Európa-liga-selejtező, 3. forduló, visszavágók.

4–6. MOTORSZPORT. Gyorsaságimotoros-világbajnokság, Cseh Nagydíj, Brno.

4–13. ATLÉTIKA. Világbajnokság, London.

5–6. TRIATLON. U23-as Európa-bajnokság, Velence.

6. AUTÓSPORT. Túraautó-világbajnokság, Argentína.

7–13. TENISZ. Montreal.

7–14. ÖTTUSA. Junior-világbajnokság, Székesfehérvár.

9. LABDARÚGÁS. Európai Szuperkupa, Szkopje.

11–13. MOTORSZPORT. Gyorsaságimotoros-világbajnokság, Osztrák Nagydíj, Spielberg.

12. TÖMEGSPORT. 36. nemzetközi futó- és úszómaraton, Magyar-kanizsa.

13–20. TENISZ. Cincinnati.

15–16. LABDARÚGÁS. Bajnokok Ligája-selejtező, 4. forduló, első mérkőzések.

17. LABDARÚGÁS. Európa-liga-selejtező, 4. forduló, első mérkőzések.

18–20. AUTÓSPORT. Rali-vb, Németország.

18–27. TRIATLON. Aquatlon-, duatlon- és hosszútávú triatlon-világbajnokság, Penticton.

19–30. Nyári Universiade, Tajpej.

19. – IX. 10. KERÉKPÁROZÁS. Vuelta a España.

20. ATLÉTIKA. Gyémánt-liga-verseny, Birmingham.

21–27. TOLLASLABDA. Világbajnokság, Glasgow.

21–28. ÖTTUSA. Világbajnokság, Kairó.

21–26. BIRKÓZÁS. Világbajnokság, Párizs.

22–23. LABDARÚGÁS. Bajnokok Ligája-selejtező, 4. forduló, visszavágók.

23–27. KAJAK-KENU. Világbajnokság, Račice (Csehország).

24. LABDARÚGÁS. Európa-liga-selejtező, 4. forduló, visszavágók.

24. ATLÉTIKA. Gyémánt-liga-verseny, Zürich.

25–27. AUTÓSPORT. Formula-1, Belga Nagydíj, Spa.

25–27. MOTORSZPORT. Gyorsaságimotoros-világbajnokság, Brit Nagydíj, Silverstone.

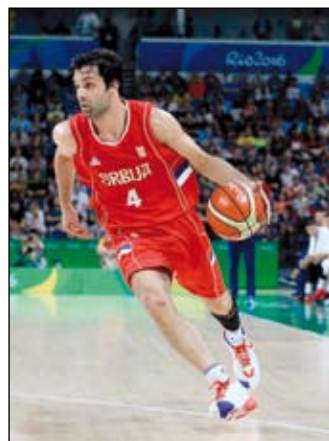
28. – IX. 10. TENISZ. US Open, New York.

28. – IX. 3. CELGÁNCS. Világbajnokság, Budapest.

30. – IX. 3. RITMIKUS GIMNASZTIKA. Világbajnokság, Pesaro.

31. LABDARÚGÁS. Vb-selejtező: Magyarország–Lettország.

31. – IX. 17. KOSÁRLABDA. Férfi Európa-bajnokság, Kolozsvár, Isztambul, Tel-Aviv, Helsinki.

Jelige: „VOX”

Kedves Bizi!

Hatodikos, nagyon boldogtalan lány vagyok! Van egy fiú, aki nagyon tetszik. (Semmi új a nap alatt!) Nemrégiben, anyukám egy régi dobozában, egy gyönyörű levélpapírt találtam, amiről ez a fiú jutott rögtön eszembe. Csokiszagú volt. El is küldtem neki a barátnőmön keresztül. A levélbe csak azt írtam, hogy amikor beleszagolok, ő jut eszembe. Amikor kézbe vette, nevetett. Utána odament hozzá az egyik barátja, és csak azt mondta, hogy „fúj!” A barátai megmondták neki, hogy szerelmes vagyok belé. Most nem tudom, mit tegyek? Nagyon furcsán érzem magam. A fiú nagyon tetszik, de legszívesebben eltűnnék a világból. Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves VOX!

Vegyél mély levegőt és fújd ki! Nyugodj meg! Nem olyan vészes a helyzeted, több okból is. Először is: óriási a valószínűsége, hogy a fiú, aki tetszik, nem is olyan meghódíthatatlan, ahogyan azt a világnak meg szeretné mutatni. Hogy mosolygott és nevetett első pillanatban, amikor a lap a kezébe került, azt jelzi, hogy nagyon is jólesett neki, hogy valaki érdeklődik iránta. Biztosan „hízott a mája!” Ugyanakkor, mert eléggé tapasztalatlan és zöldfülű még, és sokban függ a társai véleményétől, vagyis fontos neki, hogy mi a társai véleménye, úgy tesz, hogy nem tetszene neki az egész. Hogy te mit tegyél? A szégyenérzet és más furcsa, kellemetlen érzés ellenére ne búj be az egélyukba. Vállald, amit tettél: elküldted neki a levelet. Továbbra is, hébe-hóba (ne lépten-nyomon, hogy erőszakosnak tűnjél), amikor a fiú a közelben van, mutasd ki érdeklődésedet azzal, hogy nézed, figyeled, keresed a fiú tekintetét is, és rá is mosolyogsz. De üzenetet, ajándékot, még egy papírlapot se küldjél többé neki. Hagyd, hogy a következő lépést ő tegye meg. Addig is barátkozzál és legyél kedves mindenkivel, mert a barátkozás a legjobb tanösvény, ami a kommunikációt, a másik megszólítását, a másik nemmel való beszélgetést, stb. illeti. És légy türelmes vele. Nemhiába mondják, hogy a türelem rózsát terem.

Jelige: „Jön a NYÁR!”

Kedves Bizalmas sorok!

Egy 12 éves, boldogtalan lány vagyok! Nekem is a szerelemmel van gondom. Életemben idáig többször is voltam szerelmes, de egyszer sem jártam sikerrel. Mindig ugyanaz volt a probléma. Akibe szerelmes voltam, semmi jelét nem adta, hogy tetszem neki. Mivel már nem bírtam várni, a legutóbbi szerelmemnek is elmondtam, mit érzek, és természetesen – ahogy azt előre sejtettem – nemet mondott. Most egy új fiú jött át az osztályunkba. Nagyon helyes és aranyos srác. Igaz, hogy megbukott (így került hozzánk) és hogy csintalan, de szeretem. Nem tudom, hogy ő mit

érez irántam. Az összes lánytól az osztályban megkérdezte, hogy akar-e vele járni. De csak hülyéskedett velük. Mi ketten nagyon összebarátkoztunk, mindig viccelünk egymással és nagyon egyforma a természetünk. Nemrégiben az egyik lánynak a testvére mondta, hogy a fiú szerelmes belém. Ekkor nagyon megörültem, de másnap a fiú azt mondta, hogy csak vicc volt. Amikor SMS-t küldtem neki, csak egy smile-t küldött vissza. Az iskolában továbbra is viccelünk, és úgy tűnik, talán tényleg van valami! Nem vagyok biztos már semmiben sem! Mondjam-e meg neki, hogy mit érzek iránta? Egészen össze vagyok zavarodva! Kérlek, segíts! Mit tegyek?

Válasz:

Nekem az a benyomásom, hogy te nagyon türelmetlen és szerelmes természetű lány vagy. Ami nem mindig jó dolog, mert nem azt kapod, amit nagyon szeretnél. Tudnod kell, hogy sokan vannak, akiknek a türelmetlenség és a rohanás nem felel meg, megijednek tőle, és ilyenkor vissza is vonulnak a biztonságot nyújtó, nyugodtabb társaik közé. Azokkal szeretnek inkább együtt lenni, akik nem követelnek többet, mint amit adhatnak: barátságot. Ne feledd, hogy még csak 12 éves vagy, és még csak ezután következik a szerelmek időszaka, mert lesz ám még egy pár! Lassítsál! Ne rohanj! Várd ki, hogy te is és a szimpátiád is megérjete a szerelemre. Ha igazán vonzódasz ehhez a fiúhoz, akkor jó lenne, ha elegendő időt adnál neki, hogy benne is megérjen, mit érzek, és mit is akar. Ki kell hogy derüljön, mi is van köztetek, pusztán baráti vonzalom, vagy ennél több. Addig is élvezd az együtt eltöltött időt, a beszélgetéseket. Így jobban megismered, és könnyebben eligazodsz a viselkedésén és a jelzésein is.

Én a helyedben, nem mondanám ki nyíltan neki, hogy mit érzek, hisz más módon is megmutathatjuk, hogy valaki kedves a számunkra, hogy vonzónak tartjuk, hogy szeretjük: úgy, hogy szívesen tartózkodunk ott, ahol ő is van, odafigyelünk rá, igyekszünk a szemünkkel kapcsolatban lenni vele, rámosolygunk, vagy visszamosolygunk rá, ha ő kezdeményezte az ilyenfajta kommunikációt. Ha pedig ő is hasonlóan viselkedik, mint az előbbieken leírtuk, nem kell sokáig várnod, hogy a fiú megtegye azt a lépést is, amire te vágyasz. Azt se vedd tőle zokon, ha továbbra is pajkos barát marad. És ne feledd, hogy mindketten bizonytalan és éretlen tinik vagytok, akik még nincsenek felkészülve a valódi, nagy SZERELEMRE. Ez az idő csak későbbi életkorban jön el.

Kérdéseikre Bori Mária

pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Szimmetrikusak vagyunk?

Bár úgy látjuk magunkat, hogy teljesen szimmetrikusak vagyunk, ez bizony nincs így! Senkinek sem teljesen egyforma mind a két oldala. Mindenkinek nagyobb az egyik szeme és kisebb az egyik orrlukája a másiknál. Aki nem hiszi, nézzen tükörbe!

Az egyik karunk többnyire erősebb, az egyik fülünk egy más-szemnyivel lejjebb van, mint a másik, és ha szögmérővel utánamér-nénk a két szemöldökünknek, abban a szögben is találunk eltérést, amelyet íve bezár. Ezek az alig érzékelhető, apró különbségek cipő-vásárlásnál mutatkoznak meg leginkább, mert az egyik lábunk pará-

nyival mindig nagyobb, tehát könnyen előfordulhat, hogy az egyik lábra tökéletesen illő lábbeli a másik lábat szorítja.

Persze, az aszimmetrikus ember – és valamennyi ember az – azért nem nélkülözi a szimmetriát. Voltaképp éppen e kis különbségek teszik vonzóvá, érdekessé, egyénivé. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a világ egyik legcsodálatosabb szobrának, a milói Vénusznak az oly sokszor megénekelte arca is kicsit aszimmetrikus. Éppen ettől emberi, ezért lehet benne igaz szívvel gyönyörködni. (T. t.)

Mit firkálsz?

Vigyázz, hogy senki meg ne lássa, miket firkálgatsz füzeted hátsó lapjaira, mert lehull a lepel igazi énedről. Lássuk, melyik rajz mit árul el gazdájáról?

Fa vagy erdő: bizonytalanságra, nyugtalanságra utal.
 Kerítés vagy bekerített terület: elzárkózó, befelé forduló emberek rajzai.
 Szívek: szerelem vagy társ utáni vágy jele.
 Mókás figurák: jó kedély, vidámság.
 Emberi fejek, karikatúrák: gúnyolódó, cinikus emberről árulkodnak.
 Nagy ívű kérdőjelek: állandó kíváncsiság.
 Körök, körkörös alakzatok: biztonság, harmónia utáni vágy.
 Erős, vastag párhuzamosan futó vonalak: feszültség, ingerlékenység.
 Kockák, téglalapok: megfontolt, józan gondolkodás.
 Szemek: öniróniára hajlamos emberekről mesélnek.
 Szájak: alkotókedv, kissé művészetet kedvelő személy.
 Szájak fogakkal: agresszióról árulkodnak

TESZT

Önértékelési teszt

Az, hogy mit tartogat számunkra a jövő, nemcsak a horoszkópunkon múlik, hanem a lelkünkön, hozzáállásunkon is. Hogy megtudd, mennyire vagy közel céljaid megvalósulásához, vizsgáld meg saját előfeltevéseidet! Minden „mindig” válaszáért egy pont, minden „néha” válaszáért két pont, és minden „soha” válaszáért három pont adható.

1. Tíz vagy annál kevesebb szóban össze tudom foglalni, hogy mit akarok jelenleg.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

2. Csak pozitívan gondolok magamra és a céljaimra.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

3. Minden napom bizonyos részét azzal töltöm, hogy arról álmodozom, milyen is lehetne az életem.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

4. Egy problémához többféle lehetséges megoldást is szoktam találni.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

5. A tetteim összhangban állnak az elveimmel.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

6. Ötleimet mindig kipróbálom megbízható barátok egy csoportjának körében.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

7. Gyorsan döntök.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

8. Sok időmbe telik, hogy egy döntésen változtassak.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

9. Ha a fejembe vettem egy célt, semmi sem téríthet el tőle.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

10. Sikerral használom ösztönös megérzéseimet.

- a) mindig
- b) néha
- c) soha

Értékelés

10–16 pont:

Gratulálunk! Te a legjobb úton vagy afelé, hogy megszerezd mindazt, amire vágysz. Ez a kategória azt jelzi, hogy többségében már ismered azokat a módszereket és elveket, amelyek eredményessé tesznek, és alkalmazod is. Folytasd tovább ezt a remek munkát önmagaddal!

17–23 pont:

Az emberek túlnyomó többsége ebbe a kategóriába sorolható. Úgy tűnik, te ösztönösen megteszed azt, ami a sikerek eléréséhez szükséges – legalábbis időnként. Próbáld meg tudatosítani az ösztönös módszereidet és konkrét mederbe terelni őket. Igyekezz rájönni arra, hogy mit kell tenned sikereid érdekében, és hogy hogyan alkalmazhatnád ezeket az elveket következetesen.

24–30 pont:

Nehéz munka vár rád, de ne aggódj. Ha nem éreznél vágyat a sikerre, akkor nem töltötted volna ki a tesztet – és a vágyakozás az a biztos alap, amelyen a siker nyugszik. Lehetséges, hogy neked egy kicsit hosszabb ideig tart majd elsajátítani az alapelveket, de képes leszel rá. Tehát munkára fel! Kezdj bele minél hamarabb az önfejlesztésbe!

Amióta a tengeren kereskedelmi hajózás létezik, kalózkok – ádáz tengeri rablók – tartották rettegésben a hajósokat. Az ókori Görögország kalózzai az Égei-tengeren lestek áldozataikra már az időszámításunk előtti 5. században, foglyaikat váltságdíj ellenében engedték szabadon, vagy eladták rabszolgának.

Az égei-tengeri Délosz kikötővárosában – mely a Római Birodalomhoz tartozott (i. e. 200-tól i. sz. 476-ig) – az élénk kereskedelem vonzotta a kalózkodókat, akik itt eladhatták a zsákmányolt rabszolgákat és egyéb rablott kincseiket.

A IX. századi észak-európai népeket is rettegésben tartották a félelmetes és irgalmat nem ismerő viking kalózkok.

A XI. században a keresztes hadjáratok idején a muzulmán tengeri rablókat barbár kalózkoknak nevezték, akik gyors hajóikkal megtámadták a velencei és genovai hajókat. A leghíresebb barbár kalózkapitányok nevét egész Európa rettegte. Az angol, francia és karibi kalózkok is portyáztak, hírük szárnyra kelt s a kikötők kocsmáinak legendás alakjaivá váltak, néhányuk neve a mai napig közsímmert.

A szó mai jelentését körülbelül a 18. század óta ismerjük. E szerint a kalózkok törvényen kívüliek, betyárok, akiknek legfőbb célja a kincs-szerzés. A legértékesebb szerzemények a kereskedelmi hajókról származtak, a vászon, kelme, élelem, vasmacska, kötél és időnként orvosi készletek igazi nagy dobásnak számítottak a kalózkok szemében. A rakomány nem egyszer rit-

Elásott kincs? Kalóztörvények? Bátorság?

A mai idők legismertebb és legnépszerűbb kalózzai a filmvászonról

kaságszámba menő cikkeket is tartalmazhatott: fűszereket, cukrot, indigót, kinint.

Múzeumokban világszerte láthatunk olyan értéktárgyakat, ékszereket, melyeken a kalózkések véste nyomok tanúskodnak az osztozkodásról. A kalóztörténeteket olvasva gyakran találkozunk az elásott kincs mítoszával, a romantikus történet több regényben is megjelenik, például *Stevenson Kincses Szigetében*, az utóbbi évek, évtizedek legnagyobb kalózmesejét azonban filmen láthattuk. Ugye, kitaláltatok egyből? A Karib-tenger kalózzai *Johnny Depp*-pel a főszerepben.

Híres kalózkok

Minden idők legismertebb kalózkapitánya, **William Kidd** 1645 körül született. Pályafutását egy angol kalózhajón kezdte, amely New York és Nyugat-India környékén nagy sikerrel tarolt, és amelynek köszönhetően kalózkunk akkora hírnévre tett szert, hogy a haza szolgálatába hívták. A királyi tisztek – kihasználva Kidd tapasztalatát és tudását – azzal bízták meg, hogy legyen egy új, erős hajó, a Kaland Gálya kapitánya. Ezt a hajót 34 ágyúval szerelték fel, és 80 fős legénység dolgo-

zott rajta, a küldetése pedig az volt, hogy fogjon el minden francia hajót és kalózt Madagaszkár környékén. Kidd elfogadta az ajánlatot, és mivel úgy gondolta, hogy jobb legénységre lenne szüksége, New York-i gyilkosokból verbuvált magának csapatot, így indult Madagaszkár felé. Amint odaért, a legénység új tagjaiból néhányan elhagyták a hajót és csatlakoztak az ellenfélhez: a kalózkokhoz. A hajón maradt csapat zendüléssel fenyegetőzött, azt mondták, nem engedelmességek kapitányuk parancsainak, hacsak nem kapnak engedélyt arra, hogy bármely útjukba kerülő hajót megtámadhassanak. Fosztogatás, rablás, hajórakományok dézsmálása következett. A hajófenék már régen megtelt, amikor Kidd eldöntötte, hogy kifosztja a Quedagh Merchant nevű, 400 tonnás kincses hajót. A vállalkozás eléggé veszélyesnek ígérkezett, hiszen a Kaland Gálya mindössze 284 tonna volt. A kalózkok közeledtét látva a Quedagh Merchant kapitánya megadta a fegyverletételt jelét, titokban azonban harcra készülődött. A vitorlákat előkészítették, a vitorlarudakat beállították, homokot szórtak, hogy könnyebb legyen az egyensúlyozás, a löszert készenlétbe helyezték, és a karabélytartó-

Csak a tengeren vannak kalózkok?

Nem. A kalóz kifejezés a XX. század végén újfajta többletjelentéssel bővült, és immár a szellemi tulajdon eltulajdonítására is vonatkozik. Először a zenében figyeltek fel arra a jelenségre, hogy a szerzőtől egyszerűen eltulajdonítják szerzeményét, anélkül, hogy fizetnének, vagy engedélyt kérnének. A zene után a jelenség áttért a film világára, majd az internet megjelenésével az élet szinte minden területére. Nehéz megfékezni.

Turisztikai célokra felújított kalózhajó...

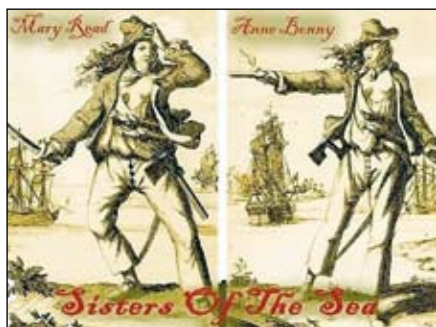
... és a Lego kalózhajója

kat megtöltötték. Amint a kalózok elég közel értek, azonnal bedobták horgonyaikat és a két hajót összehúzták, gyorsan átszálltak a Quedagh Merchant-ra és hamarosan Kidd kapitány birtokában volt minden idők egyik legnagyobb kalózfogása. Ezzel az utolsó szerzeményével a birtokában Kidd kapitány megparancsolta a legénységnek, hogy induljanak New York felé, arra gondolván, hogy megtevéstheti a New York-iakat, és majd azt hiszik, hogy a zsákmányt csakis francia és magánhajókról szerezte. Sajnos nagyot tévedett, a zsákmány nagy része ugyanis a hatalmas British East India nevű céghez tartozott. Kiddet láncra verték és visszaküldték Angliába, ahol halálra ítélték.

Kalóznők a tengeri vámszedők között

Az egyik híres-hírhedt kalóznő **Anne Bonney** volt, aki a 17. század végén született jómódú családban Írországban. Vörös hajával és heves természetével már kamaszként kitűnt kortársai közül. Ügyvéd édesapjával letelepedtek az Újvilágban, ahol apja ültetvényt vásárolt. Anne 16 évesen egy James Bonney nevű tengerésszel megszökött és összeházasodott, majd egy hozományvitát követően felgyújtották apja ültetvényét. Párjával egy kalózhajón letek otthonra, ahol megtanult a legénységgel együtt inni, káromkodni és ölni. Egy idő után a hajó kapitányával szerettek egymásba és együtt folytatták a kalóz életet.

Mary Read, a másik elhíresült kalóznő Angliában született 1690 körül. Anyja korán elhunyt fivére bőrébe bújtatta, ruháiba öltöztette és eképpen is nevelte. Ezt az álcát élete végéig vi-

A két híres kalóznő

selte, és még a tengereket, óceánokat járó apja előtt is titokban tartották valódi nemét. Kamaszként elszegődött egy hadihajóra matrónának. A harcok során kitűnt bátorságával; nem sejtették tengerésztársai, hogy a ruha valójában egy lányt takar. Ám egy alkalommal Anne Bonney-nak és társainak fogságába esett, ahol Anne hamar figyelte rá és rájött az igazságra, hogy valójában lány. Anne Mary társaságában hamar elsajátította a kalózok durva beszédmódját és olyan kemény, félelmet nem ismerő tengeri rabló vált belőle, hogy még kalóztársai is rettegtek tőle. A kalóz romantikának egy hadihajó váratlan támadása vetett véget – amikor is a kalózhajó részeg legénységét lemészárolták és egy részüket – köztük a két nőt is – foglyul ejtették. A két kalóznő terhesnek vallotta magát – tudták, hogy akkor nem kötik fel őket. Mary alig 30 évesen a börtönben halt meg magas lázzal kísért betegségben, Anne Bonney-t rég elhagyott, elárult apja váltotta ki, ő majdnem 80 éves korában halt meg.

A leghírhedtebb

Sir Francis Drake 1540 körül született puritán farmer és prédikátor család gyerekeként. Egy kis kereskedelmi hajó tisztjeként sajátította el a hajózás tudományát. Pályafutása kezdetén Nyugat-Amerikában rabszolgatartó hajókon szolgált. 1567-ben a Karib-tengertől a Mexikói-öböl felé tartott unokatestvérével, John Hawkins-szal, amikor a spanyol Armada megtámadta, és legyőzte őket. Az összes hajójukat elvesztették, alig maradtak életben néhányan a legénységből. Ettől fogva Drake tiszta szívéből utálta a katolikus spanyolokat. 1572-ben Hawkins két hajóval és 73 tengerésszel felfegyverkezve, unokatestvérével az oldalán, a királynő megbízásából Afrika felé tartott. 25 nap alatt szelte át az Atlanti-óceánt és megérkezett a Karib-tengerre. Egy sikertelen támadás után a spanyol Nombre de Dios kikötőben (mai Nicaragua) Drake új terveket szőtt, egy spanyol aranyat szállító karavánt akart kifosztani. Eleinte úgy tűnt, hogy ez a kaland is sikertelen lesz, a vállalkozás mégis sikert és hírnevet hozott Drake-nek. Miután zsákmányát átadta Erzsébet

Tudod-e?

Kalózmúzeum Tihanyban

A Kalózmúzeum Tihany központjában található. Sir Francis Drake-től Anne Bonney-n keresztül a hírhedt Feketeszakállig több híres kalóz élethű viaszfigurája látható, korabeli berendezésekkel, fegyverekkel, régi pénzérmékkel, zászlókkal (látható a Jolly Roger is).

királynőnek, egy világ körüli expedíció vezetőjének választották. Három hajóval és két tartalék hajóval indult útnak. Walparaiso felé erős vihar és esőzések állták útját. Az Aranyszarvasnak keresztelt háromárbocos hajója tönkrement az út alatt. Egyetlen spanyol hajó sem tudta azonosítani az Aranyszarvast, és mind Drake támadásainak estek áldozatul. 1579. március 3-án a Cacafuego nevű, szintén spanyol gálya megjelenésének első hírére Drake elrendelte az összes vitorla készenlétebe helyezését. Hat óra körül az Aranyszarvas ágyútűzzel várta a spanyol gályát, és rövidesen megadásra kényszerítette azt. Drake hatalmas vagyont zsákmányolt: 80 font aranyat, 20 tonna ezüstöt, 13 láda ezüst érmét, számos láda igazgyöngyöt és drágakövet. 1580. szeptember 26-án az Aranyszarvas három év kalandozás után elindult Plymouth kikötője felé. 1580-ban, megérkezésekor az Aranyszarvas fedélzetén Erzsébet királynő lovaggá ültette és Plymouth polgármesterévé választotta Drake-t. Erzsébet királynő valószínűleg nem hiába volt ennyire hálás Drake utazásaiért, hiszen minden befektetett font után 47-et kapott cserébe. 1596. január 28-án, tizenhat évvel lovaggá ültése után Drake Nyugat-Indiában megkezdte utolsó útját a spanyol erő ellen. Miután teljesítette küldetését, meghalt. (Cimbora)

Vigyázz, ha ilyen zászlót látsz!

Újkori kalózok

A modern tengeri kalózkodás valóban fenyegető, újabkori fellendülése a XX. század kilencvenes éveiben kezdődött. A Nemzetközi Tengerészeti Iroda Szomália és Brazília kikötőiben elkövetett kalóztámadásokról számolt be, és arról, hogy Ázsia délkeleti részén folyamatosan jelen vannak a kalózok. Óvatosságra intenek minden hajóval oda utazót, különösen a Dél-kínai-tenger és a Jáva-tenger között. Ezek a kalózok aknavetőket és rakétahajtású gránátokat vetnek be az Észak-Afrika vizein hajózók ellen.

A baj tulajdonképpeni gyökerét szakértők a somáliai partok előtt zajló illegális halászatban látják, amelyben külföldi halászflokkok jeleskednek. Szomáliában polgárháború dúlt, szinte megszűnt a tengerpart hatékony védelme. Mindezekben külföldi hajók árasztották el a partokat, megfosztva a halászokat munkájuktól és megélhetésüktől, ezért aztán felcsaptak kalóznak.

A kalózkodás évente hihetetlen mértékű kárt okoz. Egy-egy elrabolt hajóért több száz millió dollár váltságdíjat követelnek a tettesek – és

Modern kalózok és túszaik egy ukrán hajón

többnyire meg is kapják a pénzt. Az Európai Unió Atalanta nevű katonai missziója, amelyben német hadihajók is részt vesznek, 2008 óta próbálja megfékezni az Adeni-öbölben és az Indiai-óceán nyugati részén garázdálkodó kalózokat – egyre több sikerrel.

A király kenyere

Hol volt, hol nem volt, Nekeresden túl volt, Nevenincsen innen volt, az egyszeri királynak csak egyetlenegy foga volt, az is beletörött a beletlen kenyere keletlen hajába.

– Hej, mákos teringette, mézes borongat-ta! – ütött az asztalra az egyszeri király –, mi-csoda király vagyok én, hogy még béle sincs a kenyereimnek! Hozzatok hamar a péktől egy kalácscipót! Béle foszlós legyen, haja, mint a selyem!

Gyémántos főudvarmester oldalba könyö-költe a rubintos főkamarást, rubintos főkama-rás az aranyos főajtónállót, aranyos főajtónálló az ezüstös főszakácsot, az ezüstös főszakács a vászonkötös kis kuktát, vászonkötös kis kukta a tenyerébe szedte a lábát. Gyíknak ment el, csigabigának jött vissza.

– Van már kisszék, csak lába kék, uram király, tisztel a pék. Vékával méri becsületed, mogyoróhéjjal a hiteledet. Annyi már nála az adósságunk, hogy a harmadik szomszéd ajta-ját is mind telekrétázta vele.

– Hej, kécskei kecske, csókai csóka – fo-háskodta el magát az egyszeri király. – Mi-csoda király vagyok én, hogy még a pék se ad hitelbe! Hamar vigyetek neki egy erszény aranyat a ládafiából! Száz aranypengőt, ragyo-gót, csengőt!

Főudvarmester oldalba könyökölte a főka-marást, főkamarást a főajtónállót, főajtónálló a főkincstárost, főkincstáros elment, mint a só-lyommadár, visszajött, mint az ólommadár.

– A fejemnek grácia, üres a ládafia. Nagy pénznek kis helye: csak azzal van tele.

– Hej, túróatlan rétes, almátlan béles! – ke-seredett el az egyszeri király. – Száz palotám-ban ezer terem, s nincs egy betevő falat ke-nyerem. Ezer szolgálmon arany a ruha, csupán énrajtam rongyos a suba! Tenger jobbágyom, özön az adó, s nem marad belőle se író, se savó! Kis balta nagy foka: mi ennek az oka?

Egyszeri királynak könnye záporozott, vá-szonkötös kukta hamar rostát hozott, könnye-

it a király abba ejtegette, úgyhogy az udvarát árvíz fenyegette.

– Bánja a kánya! – legyintett a király. – Könnyeimet addig el nem állítjátok, ameddig a nincsenek okát nem adjátok.

Gyémántos szolgák, gyöngyös cselédek eszük összetették, s amit kisütöttek, aranytál-cán a király elé tettek.

– Uram király, az adó úgy elolvadt, mint a hó!

– Hiszi a piszi! – legyintett a király. S mint a sebes eső, könnye záporozott, vászonkötös kuk-ta lyukas vödört hozott, könnyeit a király abba eregette, már az egész várost árvíz fenyegette.

Gyémántos szolgák, gyöngyös cselédek addig súgtak-búgtak, míg valahára megint észhez nyúltak.

– Verejtékből pergett az adó rakásra: hogy a nap rásütött, elszállt, mint a pára.

– Vak varjú látta, süket tyúk hallotta! – legyintett a király. A könnye még százszor jobban záporozott, hamar a kis kukta lyukas hordót hozott, könnyeit a király abba ejteget-te, már egész országát árvíz fenyegette.

Úgy megijedtek az udvari méltóságok, hogy bújtak volna már a ládafiába is, ha be-fértek volna. Kapkodtak fűhöz, kapkodtak fá-hoz, csak a kukta kapott a lisztes hombárhoz. Űrgette, forgatta, zörgette, kongatta, utoljára kimarkolt belőle egy marék lisztet.

– Van itt ész, hamar kész, uram király, ide nézz! Látod-e ezt a marék lisztet?

– Palacsinta, bukta: látom ám, kukta!

– No, uram király, mire ez a marék liszt a te markodba kerül, megtudod, hova lett az adó!

A kis kukta akkor szétnyitotta a markát, s belehullajtotta a lisztet a főkincstároséba.

– Tedd, ami tisztet: add tovább a lisztet!

Főkincstáros adta a lisztet a főszakácsnak, főszakács a főudvarmesternek. Ide is ragadt, oda is tapadt belőle, végre semmi se maradt.

– Hallod-e, kukta, ebből se lesz bukta! – csóválta meg a fejét a király, mikor a főud-varmester belerázogatta a tenyerét az övébe. – Mindnyájuknak lisztes lett a marka, nekem csak az ujjam hegyére jutott egy kicsi.

A kis kukta azt a kis lisztet is letörülgette a vászonkötőjével a király ujjáról, s aközben azt súgta a fülébe:

– Uram, királyom, láthatod magad, hova lesz a te tenger aranyad. Száz kézen átfolyik, egy szemig elkopik.

Hej, talpra is ugrott az egyszeri király, s úgy szétütött a sok udvari léhűtő közt, hogy egy se állt meg Nekeresdtől Nevenincsig. A ládakulcsot pedig átnyújtotta a kis kuktának.

– Fiamnak mondom: te viseld gondom!

No, a kis kukta gondját is viselte úgy, mint a tulajdon apjának. Ófelsége többet sose pa-naszkodott, étele-itala meg nem fogyatkozott, napjában három kenyeret evett meg, hanem a haját meghagyta nektek.

A modern kor embere már nagyon keveset tud a régi idők népszokásairól. Legtöbb népszokásunk az ünnepekhez, az esztendő jeles napjaihoz fűződik, ezek a napok évszázadokon át a paraszti közösség ünnepei voltak. A Kárpát-medence sokszínű és gazdag magyar értékekben, ezek közül igyekeztünk a tanév folyamán minél többet bemutatni nektek.

Most a nyári jeles napokon a sor. A nyár és az őszi a gazdálkodással foglalkozó emberek számára elsősorban a munkás hétköznapokat jelentette, nem nagyon volt alkalom a szórakozásra, kikapcsolódásra. Kevesebb ekkor a jeles napok száma, s a természet rendjének következtében a nagy ünnepek sem erre az időszakra esnek. Kiemelnénk mégis a legnevesebbeket.

Medárd napja – június 8., az első jeles nyári dátum, a hónap legismertebb időjárásjós napja. A népi mondás szerint: Ha ezen a napon esik, negyven napig esik egyfolytában. Ez a jóslat évszázados megfigyeléseken alapul. Még manapság is hagyatkoznak rá, de persze már nem vesszük olyan szigorúan szó szerint. A lényege, hogy ha Medárd napján esik az eső, negyven napig hűvösebb, esős, borús időjárás lesz. Ha szép, napos idő van ekkor, negyven napos aszály várható.

Szent Iván napja – június 24., a nyári napforduló időpontja, amit minden nép számon tart. A Szent Iván tüze napszimbólum, a hozzá fűződő szokások, hiedelmek a napmelegnek, tűznek tisztító, gyógyító, termékenyítő erejébe vetett hitben gyökereznek.

Szent Iván-napi tűzugrás

A szentiváni tűzgyújtásra vonatkozó első hiteles említések a 15–16. századból valók. Figyelemre méltó, hogy a tűzgyújtást a magyarok az egész országban szentiváni tűznek nevezik, a János szlávok formáját használva. A fennmaradt néhány hiedelemből következtetni lehet, hogy városaink-

Nyári ünnepek

ban is szokás volt a tűz gyújtása, átugrása, az alma tűzbe dobása. Az ugrás sikeréből különböző következtetéseket lehetett levonni.

Péter és Pál napja – június 29., ha az időjárás engedte, akkor Péter-Pál napja után fogtak hozzá az aratáshoz. Az első csapás előtt a régi gazdák keresztet vetettek és fohászkodtak: „Uram, Jézusom, segíts mög!”

Illés napja – július 20., Illés napján az időjárásra vonatkozó megfigyelések játszottak fontos szerepet. A gazdálkodók félték ettől a naptól: a vihar szétveri, a villám felgyújtja a kazlakat. Temerinben jeles faluünnepet tartanak ezen a napon, ugyanis az 1800-as évek közepén három egymást követő évben ezen a napon az egész települést elverte a jég, így a helybeliek éheztek. Megfogadták, hogy ezt a napot megünneplik, s ezt utódaik meg is teszik a mai napig.

Lőrinc napja – augusztus 10., általános hiedelem szerint a dinnye e naptól kezdve nem olyan finom. „Lőrinc beleült a dinnyébe; Lőrinc belepisilt a dinnyébe”, mondták a falvakban és városban, amikor a sok eső miatt a dinnye nem ért be, nem volt elég édes, gyakran megposhadt.

Nagyboldogasszony napja (Mária) – augusztus 15., Nagyboldogasszony vagy Mária mennybevétele a katolikus egyház legnagyobb Mária-ünnepe, melyet augusztus 15-én tartanak; egyúttal Magyarország védőszentjének napja. A tanítás szerint Jézus anyja a földi létből testben és lélekben egyenesen a mennyi boldogságba jutott.

Szent István napja – augusztus 20., Magyarországon a nyár legnagyobb ünnepe. Ez a nap egyházi és állami ünnep is: az alkotmány napja, első királyunk, István koronázásának napja, az új kenyér ünnepe, ekkor adnak hálát a kenyérgabonáért. Sok helyen tűzijátékkal teszik emlékeztessé a napot.

Szent István-napi tűzijáték

VAJDASÁGI KÉPZŐMŰVÉSZEK

Bizonyára hallottátok Nagyapáti Kukac Péter nevét, ugyanis topolyai, vajdasági kötődéssel gyakran elhangzik. Festő volt, 1908. január 10-én született Topolyán, fiatalon, harminchatodik életében, 1944. február 7-én hunyt el.

Édesapja Nagyapáti Péter nap- és tájképfestő, édesanyja Soltis Erzsébet.

Nagyapáti Kukac Péter festő

Tehetségét Tóth János fatelepes fedezte fel. Ő beszélt rá apjára, hogy írassa be a polgári iskolába, miközben ő állta az oktatás költségeit.

Nagyapáti festészete az 1930 és 1944 közötti, valamivel több mint egy évtizedben bontakozott ki Topolyán, Bajsán, Kishegyesen, illetve a környező tanyákon. A népi építészet, az agrár építmények, a korabeli viselet, növényzet és állatállomány mellett, képeivel feljegyzett olyan, a modernizációt jelző, jelképrejű újdonságokat is, mint a bicikli, a repülő és a rádió.

A 2008. évet Topolyán Nagyapáti Kukac Péter-emlékévvé nyilvánították. Róla elnevezett díjat ítélnek oda ugyancsak Topolyán.

Nyár, zene, szerelem

A nyár nem csupán a nyaralásról szól, hanem a zenei fesztiválokról is. Különösen akkor, ha az időjárás is kedvez a kempingezéshez. Sokak szerint nincs is jobb annál, mint kikapcsolódni egy jó koncertsorozaton.

A nulladik napon: The Killers

A zenekedvelők öröme idén is megnyitja kapuit a pétervárad Exit Fesztivál, amely július 5-étől 9-éig tart. A szervezők elmondása szerint az idei, 17. fesztivál a szerelem jegyében zajlik, megemlékezve az 50 éves Summer of Love-ról, illetve az 1967-es Szerelm nyaráról, a hippy éra csúcspontjára, amikor is az Egyesült Államokban megkezdődtek a nagy, tömegeket megmozgató rockfesztiválok. Az Exitre ezúttal is számos ismert zenekar, híres előadó érkezik. Július 5-én, a nulladik napon a The Killers lép fel – a rajongók és a

érdekesen alakult. Akkoriban jelent meg a New Order Crystal című dala, amelynek videójában egy fiktív zenekar jelenik meg, a dobos pedig látható a nevük: The Killers. Erről nevezte el Brandon az együttesét. Néhány éve fel is lépett a New Orderrel és ő énekelte el a Crystalt. A The Killers négy albumot adott ki, a legutóbbit 2012-be, így a rajongók már tükkön ülve várják az új lemezt. Brandon még 2015-ben bejelentette, hogy készül az ötödik és talán már ezen a nyáron megjelenik. Az Exiten új dalokat is játszanak, de nem maradnak el a megunhatatlan slágereik sem, például a Somebody Told Me, a Mr. Brightside, a Human, a Read My Mind, a When You Were Young vagy a Runaways. Érdekes az is, hogy az idei fesztiválon a fent említett Liam Gallagher is fellép. Érkezik továbbá az újdonságnak számító Years & Years, az érzéki óriás Rag'n'Bone Man, a riszálásra hí-

A 25. Sziget Fesztivál

Az Exit után némi pihenő, majd pedig irány a Sziget. Az idei fesztivál augusztus 9-étől 16-áig tart és jelentősnek számít, hiszen ez lesz sorrendben a 25.

A szervezők ezért igyekeznek a korábbiaknál is színebb programmal előrukkolni. Érkeznak sztár DJ-ek, például a The Chainsmokers, Majer Lazer, Steve Aoki, valamint a Macklemore és Ryan Lewis kettős. Eljön az egyik legközkedveltebb rapper, Wiz Khalifa. A férfi szólóelőadók közül színpadra lép Tom Odell és George Ezra is, míg a nők sorát Pink, PJ Harvey, Rita Ora, Birdy és Anne-Marie erősíti. Az alternatív rock vagy punk műfajok kedvelőinek örömeire zenél majd a Kasabian, az Interpol, a Two Door Cinema Club, a Breaking Benjamin, a The Vaccines, Mando Diao, Biffy Clyro, Billy Talent és a The Pretty Reckless. A Sziget résztvevőinek listáján sze-

Liam Gallagher

Róisín Murphy

szervezők nagy öröme. Nem könnyű fesztiválos fellépést egyeztetni egy olyan együttesel, amely általában stadionokon koncertezik. Az Exit szervezőinek ez sikerült, és erről örömmel számoltak be. A Las Vegas-i The Killers 2001-ben alakult. A frontember Brandon Flowers korábban egy szinti együttes tagja volt, azután egy Oasis-koncerten – elnézve Liam Gallagherre – ráébredt, hogy rockegyüttesben a helye. Zenésztársakat keresett és megalakította a The Killers. A névválasztás is

vogató Jason Derulo és a mindig extravagáns Róisín Murphy. A sztár DJ-ek sem maradnak el, jön majd Alan Walker, Robin Schulz és Duke Dumont. Fellépnek a régi punk, gothic és alternatív zenei kedvencek, a Discharge, a The Damned és a The Jesus and the Mary Chain, térségünkről pedig az Elemental, a jellegzetes hangú Masimo Savić, a Zabranjeno pušenje, a Bjesovi, a KBO!, a Mortal Kombat, az Orthodox Celts és a zentai Sequence, csak hogy néhányat említsünk.

reper továbbá a nagy népszerűségnek örvendő Rudimental, valamint a vonós hangszereket és a klasszikus zenét az elektronikus poppal vegyítő Clean Bandit. Fellépnek térségbeli és magyarországi kedvencek is, például a Dubioza Kolektiv, a Goran Bregović Wedding and Funeral Band, a Punnany Massif, a Quimby, a Firkin, Lajkó Félix és az Óperentzia, a Parno Graszt stb.

Pink

Kasabian

Régen volt, megint lesz

Visszanézünk a múltba, előretekintünk a jövőbe és felvázoljuk, hogyan is állnak a dolgok. Mindezt filmek kapcsán tesszük. Kiemelünk néhány filmalkotást, amelyen generációk nőttek fel, karaktereket, amelyek a tervek szerint ismét megelevenednek a filmvászonon.

A bájos angyalok

A Charlie angyalai tévésorozat 1976 és 1981 közt volt képernyőn Jaclyn Smith, Kate Jackson és Farrah Fawcett főszereplésével, utóbbit az első évad után Cherly Ladd váltotta le. A sorozat igencsak népszerű lett, sokan hétről-hétre izgulva várták az angyalok újabb kalandjait. A későbbiekben a tévésorozat mozifilmeket eredményezett. A Charlie angyalai első részét 2000-ben mutatták be, ekkor már Drew Barrymore, Cameron Diaz és Lucy Liu főszereplésével, a második rész pedig három évvel később. A továbbiakban kísérletet tettek arra, hogy Charlie angyalai ismét tévésorozatként térjen vissza, erre sor is került 2011-ben, de csupán néhány rész erejéig. Nemrég felröppent a hír a Charlie angyalai újragondolásával kapcsolatban. A filmet vélhetően Elizabeth Banks rendezi és 2019 nyarán kerül a mozikba. A rendezőnő, bevallása szerint, izgatott az előtte álló feladat miatt, hiszen nehéz színvonalas produkciót létrehozni és tökéletes angyalokat sem könnyű találni.

A vonzó régészprofesszor

Egyre többet lehet hallani arról, hogy valóban készül az Indiana Jones ötödik része, így minden bizonnyal újra viszontláthatjuk a mozivászonon a vonzó régészprofesszort, aki nem utolsósorban nagy kalandor is. Chris Pratt és Bradley Cooper neve is szóba került a karakter megformálása kapcsán, de Spielberg kategorikusan kijelentette, hogy csak egy igazi Indy van a világon, az pedig Harrison Ford.

Az Indiana Jones filmet 1981-ben mutatták be, majd még három rész következett. A ötödik rész bemutatójára jócskán kell várni, hiszen a tervek szerint 2020-ban jut a mozikba, de addig is Harrison Ford visszatér egy szintén régen játszott film második részével. A Blade Runner, azaz Szárnyas fejvadász bemutatója 1982-ben volt, a második részre pedig Blade Runner 2049 címmel idén ősszel kerül sor. Harrison Fordot ezúttal is Rick Deckard nyomozóként láthatjuk.

A menő pilóták

Tony Scott rendezésében 1986-ban jelent meg a Top Gun, amely a nyolcvanas évek egyik legmeghatározóbb filmje lett. A főszereplő, Tom Cruise, mondhatni ezzel a filmmel lett világhírű. A Top Gun egy fiatal ambíciós pilótáról szól, aki egy kiképzésen szeretne bizonyítani, de nem minden alakul a tervei szerint.

Régóta keringtek már híresztelések arról, hogy a film folytatást kap, de a rendező 2012-ben bekövetkezett halálakor úgy tűnt, vakvágányra jut ez a terv. Azután képbe került a sztárproducernek számító Jerry Bruckheimer, aki két évvel ezelőtt felkarolta az ügyet és előbb az Ice Man játsszó Val Kilmerrel, majd pedig a Mavericket alakító Tom Cruise-zal is megegyezett a visszatérésről. Utóbbi nemrég meg is erősítette, hogy készül a Top Gun 2., és jövőre kezdik forgatni. A rendezője vélhetően Joseph Kosinski lesz, a cselekmény forgatókönyvén állítólag Peter Craig, Justin Marks, Ashley Miller és Zack Stentz dolgozik, akik, úgy tudni, a modern hadászat csúcsvívmányára, a drónok térnyerése köré építik a sztorit, amelyben a két egykori főhős megpróbálja bebizonyítani, hogy a menő pilótáknak továbbra is van helyük a seregben.

Napozási kisokos

Mit jelent a naptejen a faktorszám? Milyen a megfelelő napvédő krém? – kérdések a napozással kapcsolatban, amelyekre most megkapod a választ!

1. Mit is jelent a napvédő termékek csomagolásán olvasható utasítás?

Régebben leginkább a fényvédő faktor számított, most azonban sokkal egyszerűbb a rendszer. Normál, közepes, magas, nagyon magas védeettséget biztosító termékek közül választhatunk, ráadásul már az UVA-védelem sem lehet kérdés, hiszen minden bevizsgált terméket egy pecséttel látnak el, ami garantálja, hogy nem kell tartani a sugaraktól.

2. A magasabb faktorszám azt jelenti, hogy lassabban barnulok?

Igen, de napozás közben mégsem szabad fukarkodni a faktorszámmal. Amikor az UV-sugarak behatolnak a bőrbe, melanin termelődik, és minél lassabb ez a folyamat, annál egyenletesebb és egészségesebb barna színed lehet. Jó tudni: a termékből felhasznált mennyiség is számít. Minden fontos területre

legalább öt teáskanálnyi napkrémet használj!

3. Mennyi ideig véd meg a krém az UV-sugaraktól?

Ez az általad használt termék faktorszámától függ. Vásárlás előtt tájékozódj! Légy körültekintő, mindig a saját védelmi idődnél megfelelő terméket válassz!

4. Szükségem van külön nyári arckrémre?

Alapvetően nem, de ha rendszeresen tartózkodsz a szabad levegőn, ne érd be a szokásos arckrémmel. Az UV-védelemmel ellátott napvédő krémek olyan ápoló hatóanyagokat is tartalmaznak, amelyek megfelelnek az arc bőr szükségleteinek.

5. A hajamat is óvnom kell az UV-sugaraktól?

A haj nem képes leégni, de erős napfényben alaposan kifakulhat. Hatásos segítség: UV-szűrős samponok, balzsamok, mert megelőzik a sós víztől kialakuló hajtöredezést. Fontos: szerezz be valamilyen fejdőt, ha tudod, hogy hosszabb ideig kell a napon tartózkodnod!

Tippek izzadás ellen

Az izzadás megóvja a szervezetet a túlhevüléstől. Az azonban már nagyon kellemetlen, ha az izzadásmirigyek túl sok folyadékot választanak ki – a hőség, feszültség vagy alkati sajátosságok miatt. A rendszeres tisztálkodás és ápolás nagyon is sokat segíthet.

– Reggel és este soha ne felejsd el lábat mosni, kend vagy fújd be dezodoráló krémmel vagy dörzsöld be testápolóval, amely frissít és amelynek az illata is nagyon kellemes.

– Fürdés vagy strandolás után mindig nagyon alaposan szárítsd meg a lábad a lábujjak között is, hogy ne telepedhessenek meg a gombák.

– Otthon járkálj mezítláb vagy pamutsockniban. Az éppen nem használt cipőt szellőztess ki.

– A mezítláb hordott szandálokat vékony rétegben hintőporozd be, így nem csúszkál benne a láb.

– Viselj pamutsocknit! A műszál elzárja a nedvességet, illetve a meleg útját, és ezzel izzadást okoz.

– A kapható izzadásgátló készítmények leginkább hónaljban csökkentik az izzadásmirigyek működését. Hatásukra viszketés léphet fel. Használj illatanyagmentes készítményeket!

– Fogyassz – napszakonként elosztva – három csésze zsályateát. Elkészítése egyszerű: egy teáskanál zsályalevelet forralj fel fél liter vízben, és hagyd benne állni tíz percig. Nagymértékben csökkenti a verejtékezést.

Végre itt a jó idő, amire mindenki várt! Levehetjük a sok ruhát, végre élvezhetjük a lenge, kényelmes, nyári viseleteket. Ám érdemes odafigyelni egy-két dologra, nehogy mindez ellenünk forduljon. Sajnos vannak olyan dolgok, amelyek sokat elárulhatnak az emberről. Ezek olykor kiábrándítóak, esztétikailag hátrányosak, előnytelenebbek lehetnek.

Íme pár tipp, mire figyelj a legmelegebb évszakban:

– Lábad mindig legyen ápolat, nyitott cipőben főként! A lekopott körömlakk, repedezett

sarok igen illúzióromboló látvány, főként szép, feltűnő szandállal kombinálva.

– Fontos a megfelelő cipőméret választása. Soha ne vásárolj kisebbet vagy nagyobbat lábméretednél! A nagyobb szandálban az ujjak „kapaszkodnak” a cipő elejébe, míg a kisebbről lelóg a láb, tehát a szandál feltörheti, és lábdéformitást is eredményezhet.

– Lábbelid legyen kényelmes. A kényelmes nem feltétlenül lapos. Sőt! Orvosilag bizonyított, hogy az egészséges támasztékhoz 3-4 cm sarok kell.

– A nyári smink nem engedi meg a túl sok festéket. Használj UV-szűrővel ellátott termékeket. Egy kevés szempillaspirál, szájfény azonban ápolat benyomást kelt.

– Nem túl esztétikus látvány a csípőnadrág, ha viselőjének súlyfeleslege van, és elszorítja, „kettévágja” a csípőjét. Ne öltözködj mindená-

ron az aktuális divat szerint!

– A fehér szín nyáron jó választás lehet, mivel taszítja a napsugarakat, így kevésbé lesz meleged, de nem túl praktikus. Figyelj oda, hogy fehér ruháddal hová ülsz, dőlsz, mert kellemetlen meglepetés érhet, a foltot egyrészt nehéz eltávolítani, másrészt egészen hazáig kellemetlenül érezd magad miatta.

– A hajaddal többet törődj, mint máskor! Egy héten egyszer tegyél fel pakolást, minden mosás alkalmával használj balzsamot, ne csak sampont. A napsugarak, a strandolás kíméletlenül bántanak a tincseinkkel, kiszívják, szárazá teszik, többször kell hajat mosnunk, mert gyakrabban zsírosodik a fejbőr izzadása miatt.

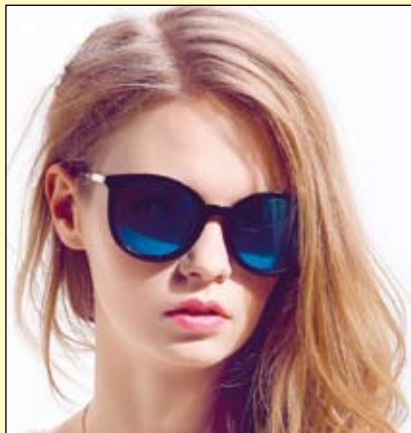
– Végül még egy tanács: Ha csinosan szeretnél felöltözni, az lehet egyben kényelmes is. Nincs rosszabb látvány annál, ha egy lány szenved egy kényelmetlen öltözékben.

Így válassz napszemüveget

A napszemüveg mellett, hogy igazán feltűnő kiegészítő lehet, elengedhetetlen viselet szemed védelmének érdekében. Lássuk, mire kell figyelned, ha újat vásárolsz!

Védd a látásod!

A megfelelő védelem az első és legfontosabb szempont, amit figyelembe kell vened az új darab beszerzésekor. Ha a szemüvednek nincs megfelelő UVA és UVB szűrője, akkor jóval többet ártasz a látásodnak, mint használsz. A sötétben ugyanis kitágulnak a pupillák, így egy rossz minőségű lencse mögött jóval

több sugárzás károsítja a szemed, mint ha nem viselnél semmit.

Jól jöhet a polarizált lencse is, főleg akkor, ha sokat tartózkodsz a vízparton, vagy télen síelni mész, ezek a darabok ugyanis segítenek legyőzni a fényvisszaverődést.

A minőség sem lehet utolsó

Nem mindegy, milyen minőségű darabot választasz. Több felmérés is készült, melyekben az olcsó és drága napszemüvegeket hasonlították össze. És mi lett az eredmény? A védelem szempontjából nem volt túl nagy különbség az „anonym” és a márkás darabok között. Ha nincs pénzed egy drága napszemüvegbe beruházni, az sem gond, ám ha olcsón vásárolsz, akkor alaposan nézd át a szemüveg állapotát!

A megfelelő fazon kiválasztása

A rengeteg különböző arcforma és méret miatt nem könnyű megtalálni a legideálisabb darabot.

Divat ide vagy oda, ha valami nem áll jól, ne vedd meg! Hiába hódítanak még mindig az óriási lencsék, és hiába népszerű még mindig a pilóta-fazon: ezek bizony nem mutatnak mindenkin jól. Ne zárkózz el a most kevésbé népszerű daraboktól sem, hiszen senki sem fog furcsán nézni rád, ha jól áll az, amit viselsz.

Védelem szempontjából egyébként jobb a nagyobb méretű szemüveg, hiszen ez a szemkörnyék érzékeny bőrét is óvja.

Színek és minták

A színek és minták mindig változnak, így kedvedre válogathatsz köztük. A lencsék színe a védelemre nincs hatással, így ha inkább rejtőzködnél, válaszd a sötétebb árnyalatokat. Arra viszont figyelj, hogy a sárgás és pirosas lencsék befolyásolhatják a színlátást, ami közlekedésnél veszélyes is lehet.

A fürdőruha története

Már az ókori római mozaikokon szerepeltek kétrészes fürdőruhában ábrázolt alakok. Ez a ruhanemű azonban csak a XIX. század végén terjedt el, amikor divatba jött a szabadban fürdőzés, és egyre többen kezdtek sportolni.

Miből lett a fürdőruha?

Egyes, a XIV. század végétől származó írások említenek egy fürdőing nevű viseletet. A múlt század fordulóján, az 1900-as évek elején a női fürdőöltözet anyaga lüszter, vászon, valamint karton volt. A modelleket sok-sok fodor díszítette. A fürdőruhához fekete fürdőharisnyát is viseltek. A férfiak piros vagy fekete-fehér keresztcsíkos pamutdresszt hordtak fürdőruhaként.

A női fürdőruha a XX. században sokat változott, mind alapanyagát, mind fazonját tekintve. A kevésbé formatartó anyagok helyett gyapjútrikóból kezdték készíteni a modelleket, ugyanis ez jobban tartotta a formáját. Az elmúlt évtizedekben a legnagyobb változást a műszálak megjelenése és széleskörű alkalmazása hozta. A vékony, rendkívül gyorsan száradó, jól kezelhető műszál anyagok a női és a férfi fürdőruháknl is főszerepet kaptak. Később a lycra szál alkalmazása különlegesen rugalmassá tette a modelleket.

40-es évek

Az 1940-es évek végén jelent meg az első – a maiakhoz hasonló – bikini. E híres-hírhedt ruhadarab arról a csendes-óceáni szigetről kapta a nevét, amely 1947-ben egy atomkísérletnek esett áldozatul. Ez az akkoriban rendkívül kihívónak számító fürdőruha Rita Hayworth hollywoodi filmsztár által vált híressé.

50-es évek

Az ötvenes években a mellet magasra nyomó, hegyes formát adó, aránylag sokat takaró melltartó, illetve a csípőnél végződő, nem túlságosan felvágott nadrág hódított. Ilyet viseltek a korszak híres filmsztárjai, így Marilyn Monroe is.

60-as évek

A hatvanas évek közepe és a hetvenes évek közepe közötti időszakban hódított a hippy

divat. A fürdőruhadiat ebben az időszakban is hozott újdonságokat. Ekkor jelentek meg a vékony szálból horgolt, illetve kötött fürdőruhák. A bikinik felsőrésze rendszerint kis méretű háromszög alakú volt. A sokat takaró alsó csípőnél végződött.

80-as évek

A nyolcvanas években az egyre magasabbra felszabott nadrágok jöttek divatba. A modellek már alig fedték viselőjük testét. A kilencvenes években egyre kedveltebbé vált a félköríves merevítő melltartó.

Az elmúlt évtizedben újra megjelent a háromszög alakú felsőrész.

Nyár eleji zenei újdonságok

Az együttesek és szólóelőadók gyakran nyáron indulnak turnéra, ezért új albumuk megjelenését is nyárra időzítik. Az alábbiakban olyan hírességekről szólnunk, akik ebben a hónapban adják ki új albumukat.

Új frizura, új lemez

Katy Perry először is új hajviseletével lepte meg a rajongóit. Az énekesnő megszabadult sötét fürtjeitől, haját rövidre vágta és szőkére festette, viszont nemcsak az új frizurájára hívta fel a figyelmet, hanem a napokban megjelent új albumára is. Katy Perry ötödik lemeze a Witness. Egy interjúban az énekesnő arról szólt, hogy nagyon sok, megközelítőleg negyven dalt írt, ezekből válogatta össze azt a tizenötöt, amely végül rákerült az új albumra. A Witness-ről először a Skip Marley közreműködésével készült Chained To The Rhythm jelent meg, azután a Migos hiphop együttesével megvalósított Bon Appétit, majd pedig a Swish Swish, amelyben Nicki Minaj is hallható. Katy Perry legutóbbi, negyedik lemeze 2013-ban jelent meg Prism címmel. A turné után úgy döntött, hogy némi pihenőt tart. Nem akarta siettetni az új album megjelenését, időt szakított arra, hogy különböző hangzásokkal kísérletezzon és több zenéssel valósítson meg együttműködést. Ez az időszak tartalmasabbra sikerült, mint tervezte, és ennek eredményeképp sok új dalt készített. Az énekesnő elmondása szerint, így túl a harmincon egy kis összegzést tartott. Az új dalokkal a körülötte zajló történésekre reflektál, visszanéz a múltbéli önmagára és eljátszozdik azzal, hogy mások hogyan tekintenek rá. Minderről egy „komplett menüt tálal fel”, a fogyasztásához pedig jó étvágyat kíván.

A várva várt második lemez

Lorde még csak húszéves, de máris nagy népszerűsége tett szert. Debütáló stúdióalbuma, a Pure Heroine 2013-ban jelent meg és világszerte meghozta neki a várva várt sikert, különösen a

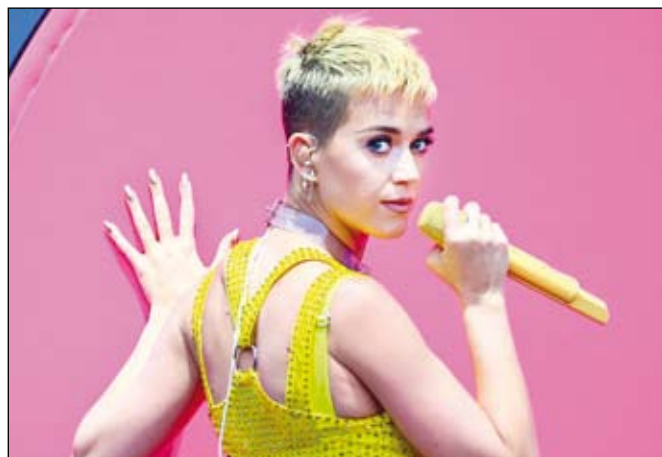
A Nickelback

Royals című zeneszám. Az új-zélandi énekesnő akkor még csak 17 éves volt, zenéjének különleges és meglehetősen érett hangzása miatt azonban sokan elkezdtek kételkedni abban, hogy Lorde valóban ennyire fiatal. Az énekesnő a továbbiakban Az éhezők viadala: A kiválasztotthoz készített dalokat, majd pedig a második stúdióalbumára fókuszált. Ennek eredményeképp megjelent a Green Light című zeneszám, amely a Melodrama lemez előfutára lett. Az új album kapcsán Lorde egy interjúban mesélt arról, hogy szakítottak a barátjával, az ezt követő időszakot pedig valóságos melodramának élte meg és ez ihlette új dalait is.

Nyári turné előtt

Ebben a hónapban jelenik meg a kanadai Nickelback új, kilencedik albuma, Feed The Machine címmel. Az új lemez népszerűsítését az együttes egy nagyszabású, több mint

negyven állomásos észak-amerikai turnéval kezdi. Az albumról korábban már megjelent a címadó dal, amelyhez egy posztapokaliptikus hangulatú videó is párosult, azután pedig megjelent a Song on Fire zeneszám is. A Nickelback ezelőtt 2014-ben jelentkezett stúdióalbummal, amely a No Fixed Address címet kapta. Az elmúlt években a média leginkább a frontember Chad Kroeger hangszálműtétjét és a feleségétől, Avril Lavigne-től való különválását firtatta. Az együttesnek más problémákkal is szembe kellett néznie. Számos cikk jelent meg, amelyben zenei stílusukat kritizálják, legtöbbször túl puhának minősítve azt. Rajongóik azonban kitartanak mellettük, az együttes népszerűsége nem csökken. Chad egyszer azt is kijelentette, hogy a kritikusok ócsárlása nélkül nem lenne ennyi vita körülöttük, és valószínűleg már évekkel ezelőtt feloszlottak volna. Ennek köszönhetően viszont továbbra is nagy érdeklődés övezi a zenéjüket.

Katy Perry

Lorde

Nem adja fel

Tavaly az AC/DC közleményben jelentette be, hogy énekésüknek, Brian Johnsonnak egészségügyi problémák miatt, orvosi utasításra azonnal fel kell hagynia az énekléssel. A hír érthető módon nagyon megrázta a rajongókat, hiszen az ausztrál együttes korábbi énekese, Bon Scott halála után, 1980-tól kezdve Brian lett a frontember. A zenekar is bajban volt, hiszen turnéállomásokat jelentettek be, de beugrott a Guns'n' Roses énekese, Axl Rose, aki ideiglenesen átvette a helyét. Azóta Johnson számos kezelésen esett át, s úgy tűnik, jobban van és nem adja fel. Nemrég színpadra állt Robert Plant és Paul Rodgers koncertjén, így meglepetésvendégként ugyan, de ismét elkápráztatta a hallgatóságot sajátos hang adottságával. Arra sajnos nem lehet számítani, hogy Brian visszatér az AC/DC-be.

Az utolsó turné

napokban kezdi turnéját a finn HIM gótikus, alternatív metalt játszó együttes, amely tulajdonképpen a love metalt hozta be a köztudatba. A turné különlegessége, hogy ez lesz az utolsó, a zenekar ugyanis idén márciusban bejelentette feloszlását. A HIM 1981-ben alakult, egy év után feloszlott, de újabb egy év elteltével ismét összeállt. Sajnos, kevés esély mutatkozik arra, hogy a mostani feloszlást is újra összeállás követi. A HIM nyolc albumot adott ki, az elsőt 1997-ben. Már az első lemezük alapján sejteni lehetett, hogy sötét hangulatú szerelmes dalok irányában gondolkodnak. A 2000-ben megjelent Razorblade Romance világszerte ismertté tette őket, kiváltképp a Right Here In My Arms és a Poison Girl című dalok. Ezek után is készítettek toplistás dalokat, ilyen volt az In Joy and Sorrow vagy a Rip Out the Wings of Butterfly. Utolsó albumuk, a Tears on Tape 2013-ban jelent meg. A feloszlásról a rajongókat az együttes frontembere, Ville Valo értesítette.

Várja az őszt

A Fifth Harmony lányegyüttes volt tagja, Camila Cabello nagyon várja már az őszt, de nem azért, mert nem bírja a nyarat, hanem mert ősszel jelenik meg első, debütáló szólólemeze. Kiválása után az énekesső beharangozta, hogy szólókarrierbe kezd, nemrég pedig bemutatta első dalát is, amely a mindent elsőprő szerelemről szól, habár saját elmondása szerint illet még nem érzett. Az érzelmekkel fűtött Crying in the Club ugyanakkor arra enged következtetni, hogy várja a szerelemet, még akkor is, ha egyszer elmúlik és csalódással jár. A Crying in the Club tehát mindenképpen helyet kap az első szólólemezőn, amely a The Hurting, The Healing, The Loving címet kapta. Az album elkészítése során hírességek segítségére is számíthatott, például Siára. A lemezt Camila saját tapasztalatai és élményei ihlették, az egyik legfontosabb dalt a Fifth Harmony turnéján írta.

Hatalmas szörnyekkel harcol

Jövőre minden bizonnyal újabb példát láthatunk arra, hogy egy játékot megfilmesítenek. Az első Rampage játék 1986-ban jelent meg, akkor még játékgépeken játszották, de azután az új technikai vívmányoknak köszönhetően modernizálódott. A játék lényegében annyiból áll, hogy szörnyeket kell irányítani és túlélni a rájuk mért támadásokat. A filmben tehát vélhetően gigantikus szörnyekkel fognak megküzdeni a szereplők. A Rampage megfilmesítésének gondolata hat éve merült fel először, tavalyelőtt arról lehetett hallani, hogy a főszereplő Dwayne Johnson lesz, a rendező pedig Brad Peyton. Nemrég fotók is megjelentek a forgatásról, így arra lehet következtetni, hogy minden jól halad és valóban készül a film.

Ne dobd ki a pálcikát!

Ha nyár, akkor jöhetnek a hűsítő finomságok, fagyaltok, jégkrémek minden mennyiségben. Most ahhoz adunk ötletet, hogy mire lehet jó a jégkrémpálcika. Az egyetlen dolog, amire talán érdemes ügyelned, hogy a felhasznált pálcák egyforma méretűek legyenek.

1. Kirakójáték

A kirakó elkészítéséhez használhatsz színes magazinokból kivágott képeket, megunt mesekártyák képeit, a családi fényképalbumból is választhatsz néhány fotót (ha van olyan, amit szabad szétvagdosni), de rajzolhatsz magad is néhány kedves rajzot. Az elkészítése nagyon egyszerű. A képeket olyan széles csíkokra vágd, mint a pálcikák, és ragaszd fel őket. Közben gondosan ügyelj arra, hogy az egyes csíkok egymáshoz képest ne csússzanak el, hogy a kirakód jól összeilleszthető legyen.

Az elkészült kirakókkal többféleképpen játszhattok. A legegyszerűbb játék, ha egy kép összekevert darabjait rakjátok ki. Ennek a játéknak a nehezítettebb formája, ha több kép összekevert darabjaiból kell kirakni a képeket. Ebben az esetben nemcsak a képösszerakás a feladat, hanem az egy képhez tartozó darabok kiválogatása is.

2. Pálcikából társasjáték

Ha sikerül egyforma méretű képeket felragasztani a pálcikára, tehát egy kép ugyanannyi pálcikából rakható ki, akkor társasjátékot is játszhattok. A játék lényege, hogy a pálcikákat összekeverjük, képes felével lefelé elhelyezük az asztalon. Minden kép legelső pálcikáját/képrészletét felfordítjuk. Ebben a játékban közösen rakjuk ki a képeket, nincs saját képe senkinek. Mindenkinek osztunk két pálcát. Ha valamelyik képhez pontosan hozzáilleszthető, akkor leteheti, és húz még egyet. Ha nem, akkor mind kézben marad, és húz még egyet. Minden körben kell pálcát húzni, és le lehet rakni minden lerakható pálcát bármelyik képhez. Csak akkor érvényes a lerakás, ha pontosan illeszkedik az előzőhöz. Két pálcá között nem lehet lyuk, azaz nem hiányozhat közülük egy másik. Az nyer, akinek hamarabb fogy el a pálcája.

3. Képkeret

Készíthetsz képkereket is a pálcikákból. Ragassz négyet össze, erősítsd meg színes fonállal, és köss rá gyönggyel díszített akasztót. A barna kis fapálcákat akár be is boríthatod dekortapasszal, ez csak tovább erősíti a látványt.

4. Ceruzatartó

A konzervdobozok vázaként, ceruzatartóként való felhasználása már nem új keletű ötlet. De láttad már, milyen jópofa, ha körberagasztod jégkrémpálcikákkal? Ha nem fog jól a ragasztó, gumizd erősen rá a pálcikákat, és csinos madzagokkal rejtse el a gumikat. Natúr színben, rusztikusan vagy festve is szuper!

Ötletek a szünidőre

Ime egy csomó igazán klassz teendő és elfoglaltság, ami nem maradhat ki a nyárból.

1. Szép időben irány a strand a haverokkal!
2. Egyél valamilyen egzotikus gyümölcsöt!
3. Tarts kerti partit!
4. Időben vásárolj meg a füzeteidet, és dekoráld ki őket különböző technikákkal!
5. Vidd el játszani valamilyen csöppnyi rokonodat a játszótérre!
6. Böngéssz és derítsd ki, hogy mely szakmák illenek a leginkább hozzád!
7. Készíts magadnak saját ékszer!
8. Próbáld ki egy új süti receptet!
9. Ülj össze a barátnőiddel, és segítsetek egymásnak szuper frizurákat készíteni!
10. Szelektáld a ruhatáradban! Amit már egy éve nem hordasz, azt add oda valakinek, vagy cseréld el!

11. Határozd el magad, és vezesd be a sportot a heti rendedbe!
12. Tervezd meg a következő évedet! Milyen célokat tűzöl ki?
13. Szánj egy napot a szépségre, és kényeztesd magad finomabbnál finomabb pakolásokkal, krémekkel!
14. Szervezd be a társaságot, és tartsatok egész napos filmnézést sok-sok pattogatott kukorica társaságában!
15. Olvasd el azokat a könyveket, amelyeket a barátaid és a családtagjaid ajánlanak neked!
16. Kelj fel hajnalban és nézd meg, hogyan ébred a környék!
17. Ülj le egyedül egy padra a városban, és figyeld az embereket!
18. Csónakázz és vízibiciklizs a nyaraláson!

19. Aludj legalább egy éjszakát sátorban!
 20. Tábornok melletti barátjaiddal elevenítsetek fel néhány szép emléket!
 21. Tarts totális rendrakást a szobádban!
 22. Kérd meg apukádat, hogy tanítson meg pecázni!
 23. Iratkozz be egy tanfolyamra vagy szakkörre, hogy megtanulj valami újat és még több ismerősré tehesd szert!
 24. Csinálj fagyit otthon!
 25. Kezdd el naplót írni!
- +1 tipp: Ötleteink alapján készítsd el te is a saját, személyre szabott listádat!

Amikor az időjárás melegebbre fordul, mindenki az uszodában vagy a strandon, egyszerűen víz közelében szeretne lenni, hiszen nyáron a víz az egyetlen, ami felveheti a harcot a nagy meleggel! Sajnos, általában az emberek többsége egyszerűen csak jól érzi magát, és azonkívül, hogy vet egy pillantást a vízi mentőre, nem is törődik a biztonsággal. Pedig nem ártana. A balesetek nagy része elkerülhető, ha ismerjük a megfelelő biztonsági előírásokat.

Mire ügyelj?

– Csak baráttal! Ez az a mondat, amelyet az úszásokat is előszeretettel használnak. Mindig ússz egy barátoddal, teljesen mindegy, hogy a strandon vagy egy tóban vagytok. Még a leggyakorlottabb úszóknak is lehet izomgörcsök, vagy egyéb más problémájuk, ami megnehezíti a partra jutást. Ha azonban ketten vagytok, mindig tudtok segíteni a másiknak, vagy segítséget tudtok hívni baj esetén.

– Légy tisztában a képességeiddel! Az úszás remek móka lehet, és a nagy meleg miatt valószínűleg minél tovább szeretnél a vízben tartózkodni. Fontos, hogy tudd, hol a határ! Ha nem vagy gyakorlott úszó, csak addig menj a vízbe, ahol még leér a lábad! Soha ne próbáld tartani a tempót gyakorlott úszókkal! Persze ez nem egyszerű, ha a barátaink folyton hívogatnak, de hidd el, ez a legokosabb döntés! Ha jó úszó vagy, tartsd a szemed a kevésbé biztos barátaidon! Ha úgy látod, hogy valamelyikük elfáradt, vagy esetleg bajban van, segíts neki

Ússz biztonságban!

és ajánld fel, hogy tartsatok egy kis szünetet a parton!

– Sose menj be erős szél vagy nagy hullámok esetén a vízbe! Még a legkisebb hullám is veszélybe sodorhat.

– Csak a biztonságos területeken ússz! Fontos, hogy mindig csak olyan helyeken ússz, ahol van vízi mentő a környéken. Senki sem tudhatja, hogy mikor jön egy nagyobb hullám, egy örvény vagy bármilyen más, ami esetleg bajba sodorhat. A vízi mentők ezekre a helyzetekre vannak kiképezve, ők tudni fogják, mit kell tenni!

– Csak óvatosan az ugrálással! Csak olyan helyeken ugrálj, ahol megengedett és biztonságos! Ahol mindezt tábla tiltja, ne próbálkozz! A

Ne ugrálj! tábla azt jelenti, hogy nincs elegendő hely egy fejnek. Bár lehet, hogy te talppal szeretnél beugrani, mégis győződj meg, nincs-e a víz alján kő, szikla, esetleg más rejtett veszély.

– Figyeld a napot! A napsugarak ugyanis a vízről és a homokról is ugyanúgy visszaverődhetnek, és komoly leégést okozhatnak! Bár ezt a vízben lehet, hogy nem érzed, mégis fontos, hogy folyamatosan védj magad valamilyen krémmel.

– Igyál sok folyadékot! A nyári napsütésben gyakran lép fel dehidratáció. Szédülés, fejfájás – ezek a jelei!

Ha ezeket a szabályokat betartod, szinte biztos lehetsz abban, hogy remek vízparti pihenőd lesz! Jó páncsolást!

Limonádéreceptek a forró napokra

A nyári hőség egyik legnépszerűbb hűsítője, és mindenki kedvence a limonádé. Íme néhány variáció.

Egyszerű limonádé

Hozzávalók: 4 citrom, 6dkg cukor, 6dl víz

Elkészítés: Turmixold össze az alapanyagokat, majd szűrd át egy szűrőn.

Citrus limonádé

Hozzávalók: 2 csésze friss narancslé, 1 csésze zöldcitrom-lé, ½ csésze citromlé, 1 csésze cukor, 6-8 csésze víz, narancs, citrom, zöldcitrom-szeletek.

Elkészítés: Keverd el a vizet és a citrusleveket, majd add hozzá a cukrot és keverd addig, amíg a cukor teljesen elolvad. Add hozzá a cit-

russzeleteket. (Tipp: a narancsot helyettesítheted mandarinnal vagy grapefruittal is!)

Gyümölcsös limonádé

Hozzávalók: ½ csésze cukor, 1 csésze víz, ½ csésze mentalevél, 1 csésze citromlé, 1 csésze darabolt gyümölcs (pl. barack, málna, dinnye stb.), 3-4 csésze ásványvíz.

Elkészítés: Forrald fel a vizet, a cukrot és a mentát, és keverd tömény sziruppá. Hűtsd le, majd szűrd át a szirupot. A barackokat préseld ki. Önts össze a szirupot, a baracklevet, a citromlevet és adj hozzá ízlés szerint ásványvizet. Dísztisd mentalevelekkel.

Egészséges limonádé

Hozzávalók: 2 csésze víz, 1 csésze citrom- és zöldcitrom-lé, ½ csésze méz, 2ek reszelt gyömbér, 2-3 csésze szódavíz vagy szénsavas ásványvíz

Elkészítés: A vizet, mézet és a gyömbért forrald fel, kevergesd 1-2 percig. Hagyd hűlni 10 percig, majd szűrd le. Amikor teljesen lehűlt, add hozzá a szódavizet és a citromlevet. Tálald jégre öntve.

Tipp

– 1 csésze citromlé kb. 6 citrom kifacsart leve, 1 csésze cukor pedig kb. 20 dkg cukor.

– A cukrot redukálható 2/3-ra, nem vehető nagyon észre a különbség.

– A limonádét elkészítés után legalább 30-40 percig hűtsd a hűtőszekrényben.

– Tálalás előtt adj hozzá citrom, zöldcitrom-szeleteket és sok jégkockát. Dísztisd mentalevelekkel!

– Az alap limonádét ízesítheted egyéb gyümölcsökkel is, pl. leönthetsz vele 1 reszelt zöld almát, vagy egy éjjelen át áztathatsz benne 4-5 bodzavirágot, esetleg egy maréknyi mentát.

– Remek ital gyerekzsúrokra, nyári bulikra!

– Piknikre öntsd át egy jól záródó termoszba vagy műanyag palackba.

- Hogy hívják az éneklő majmot?
- ???
- Zorángután.

- Melyik a legöregebb állat a világon?
- ???
- A pingvin, mert az még mindig fekete-fehér...

- Miért csukja be a szemét a kakas, amikor kukorékol?
- Mert kívülről tudja a szöveget.

- Hogy hívják a medve kölykét?
- Bocs.
- Semmi baj.

- Hogy hívják a csigalányt?
- ???
- Csigá-bige.

Állatok

- Anyu, a tanító néni nem ismeri az állatokat
- újságolja Pistike az iskolából hazatérve.
- Miből gondolsz? - kérdezi a mamája.
- Ma lovakat rajzoltunk, és amikor a tanító néni belenézett a füzetembe, megkérdezte: „Mi ez?”

- Két egér megy a sínek mellett. Megszólal az egyik:

- Cin-cin!
- Mire a másik:
- Ugyan, nem látod, hogy vas?

Bemegy a nyuszika a medve boltjába.

- Szervusz nyuszika, mit parancsolsz?
- Kérek szépen egy méter kolbászt.
- Jaj, nyuszika, a kolbászt nem méterben mérjük, hanem kilóban.
- Jól van, akkor kérek szépen egy kilométer kolbászt.

- Két légy sétál Robinson fején. Egyszer csak megszólal az egyik:

- Én most elmegyek. Majd Pénteken találkozunk.

- A szünyogok tüzet raknak. A tűzrakás vezetését az öreg szünyogra bízák. Azt mondja az idősebb szünyog:

- Először csak vékony ágakat tegyetek rá, aztán meg olyat, mint a combom.

Két kutya megáll a cukrászda előtt:

- Bejössz velem?
- De ki van írva, hogy kutyáknak tilos.
- Na és? Ki tudja, hogy mi olvasni is tudunk?

- Hogy ugat a fényképész kutyája?
- ???
- Vaku, vaku.

Bizonyítvány

- Mutasd a bizonyítványodat! - szól rá Mórckára az apja.
- Nincs nálam.
- Hogyhogy nincs nálad?
- Kölcsönadtam egy osztálytársamnak.
- Minek az neki?
- Tudod, azzal akarja ijesztgetni a szüleit.

Rágó

- Mondj egy hosszú szót!
- Rágó.
- Ez neked hosszú?
- Nem, de nyúlik!

Büntetés

Petike rossz fát tesz a tűzre, és anyukája büntetésből bezárja a spájzba. Tíz perc múlva azonban beszél a gyerekeknek:

- Ha megígéred, hogy ezentúl jó leszel, kiengedlek!
- De nem akarok kijönni!
- Nem? Hát mit akarsz?
- Konzervnyitót.

Rövid és hosszú

Az iskolában a matematikatanár felszólítja Andrist:

- Andriskám, mondj három mértékegységet!

- Andris gondolkozik, aztán kivágja:
- Két rövid és egy hosszú.

A rossz tanuló felel

- A víznek óriási jelentősége van az ember életében.

- Miért? - kérdi a tanár.

A rossz tanuló hosszas gondolkodás után:

- Azért, tanár úr kérem, mert ha nem lenne víz, nem tanulhatnánk meg úszni, és akkor valamennyien megfulladnánk.

Főzni tanulunk

- Édesapám, főzni tanulunk az iskolában!
- És megehetitek, ami megfőztetek?
- Muszáj.

Nyolc alma

- Jancsi, neked van nyolc almád, és a testvéredtől még elveszel nyolcat. Mi lesz az eredmény? - kérdi a tanító néni.
- Óriási verekedés - hangzik a válasz.
- Bal, jobb!

Tornaóra

- A tanár vezényel:
- Lábemelés! Bal! Jobb!
- A rossz tanuló megkérdi:
- Tanár úr, a bal lábunkat közben lerakhatjuk?

Aranyhal

- A tanító megkérdi:
- Ki tudná megmondani, hogy az aranyhal micsoda?
- A rossz tanuló azonnal jelentkezik:
- Én tudom! Egy meggazdagodott szardínia.

Egy sem

Matekórán a tanárnő feltesz az osztálynak egy kérdést:

- Gyerekek, mi történik, ha ül 3 galamb a fán és lelövünk onnan egyet?
- Pistike majd kiesik a padból, úgy jelentkezik, a tanárnő fel is szólítja:
- Természetesen egy sem - mondja Pistike.
- Hogyhogy egy sem?
- Mert lelövünk egyet és a többi megijed a durranástól és elrepül.

Ödönke példálózik

A tanár irodalomórán:

– Tanultuk, hogy az író nemcsak a cselekménnyel, nemcsak a párbeszéddel, hanem a környezettel is tud jellemezni. Ödönke, mondj erre egy példát!

Ödönke készségesen:

– Matyi a kerek erdő sarkában verte meg Döbrögöt.

Dolgozat biológiából

– Pali, ne puskázz! – szól szigorúan a tanárnő.
– De tanárnő kérem, én semmit nem csináltam! – néz fel Pali ártatlanul, mire a tanárnő még szigorúbban:

– Dehogyan nem! Azt hiszed, nem láttam, hogy számolod a bordáidat?!

Petőfi

Magyarórán kérdezi Pistikétől a tanár:

– Ki van ezen a képen?

– Petőfi Sándor.

– És mit jelent a kép alatti két szám: 1823–1849?

– Az biztosan a mobilszáma.

Láttam jobbat is

– Na, fiam, ennél a házi feladatnál láttam már jobbat is – közli a tanár.

– Igen, tanár úr kérem, de nem az én apukámtól.

Kis és Glattenbeisberger

A harmadik B-ben a tanító néni észreveszi, hogy két gyerek beszélget az órán.

– Büntetésből leírjátok holnapra nekem százszor a neveteket! Szól szigorúan.

– Ez nem igazságos! – pityeredik el az egyik nebuló. – Őt Kis Pálnak hívják, engem meg Glattenbeisberger Tivadarnak.

Kakukk

Melyik az a madár, amelyik nem épít saját fészket? – kérdezi a tanár a kis Sárít.

– A kakukk.

– Helyes. És miért nem?

– Mert az órában lakik.

Szegény gyerek!

– Anya! Borzasztóan fáj a torkom, meg a hasam is.

– Ó, te szegény gyerek. Miből is írtok dolgotat ma?

Egyes

Pistikéjék az iskolában 1-től 10-ig tanulnak számolni. Pistike nem tudott elszámolni 1-től 10-ig, hanem csak 2-től 10-ig. Ezért egyest kapott.

Hazamegy az apjához megmutatni, hogy milyen szépen tud számolni.

El is kezd számolni:

– 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Az apja kérdezi:

– Pistike, hát hol van az egyes?

– A naplóban!

Kossuth

– Móricka, mondd meg, mi történt 1802-ben?

– Akkor született Kossuth Lajos.

– Nagyon jó. És 1805-ben?

– Akkor lett hároméves.

Csak sportosan

A futballista fiát megbuktatják harmadikban, mégis boldogan meséli apjának:

– Apa, képzeld, a szerződésemet a harmadik osztállyal egy évvel meghosszabbították...

Kovács kérdi a haverját:

– Figyelj, te miért sántítasz?

– Semmiség, egy szimpla focibaleset!

– Nem is tudtam, hogy szoktál focizni.

– Nem is. Csak tegnap kikapott a válogatott, és mérgemben belerúgtam a tévébe.

Peti új esernyőt vesz, és fél, hogy ellopják. Ezért egy cédulát tesz rá a ruhatárban:

„Ez az esernyő a közép súlyú ökölvívó bajnoké, aki három perc múlva visszajön.”

Amikor indul haza, az esernyő helyén csak egy cédulát talál, amin ez áll:

„Az esernyőt a hosszútáv futó bajnok vitte el, aki soha nem jön vissza.”

Két focista beszélget:

– Képzeld, a matektanár megbuktatta a fiamat!

– És kapott érte sárga lapot?

A sportolót beviszik a kórházba. A nővér kiveszi a lázmérőt, és odaadja az orvosnak.

– Mennyi a lázam, doki?

– 39,9 fok.

– Az sok?

– Nagyon.

– És mennyi a világcsúcs?

– A hirdetésre telefonálok. Ön hirdetett meg egy sífelszerelést és egy after-sífelszerelést?

– Igen.

– Megmondaná kérem, hogy mi is az az after-sífelszerelés?

– Két mankó!

– Képzeld, megvertem egy sakkbajnokot és egy pingpong-bajnokot is!

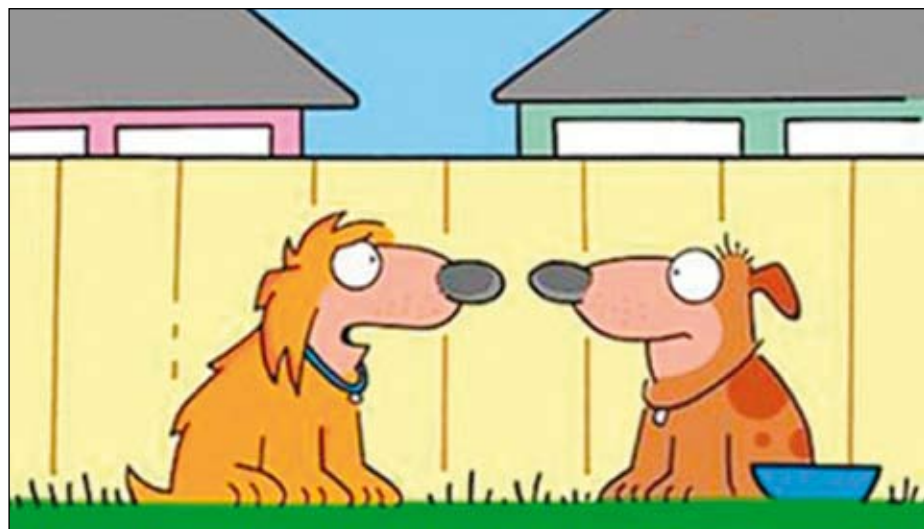
– Az lehetetlen!

– De igaz! A sakkbajnokot pingpongban, a pingpong-bajnokot meg sakkbajnokban.

– Miért tört be Zidane feje?

– ???

– Mert beszólt neki a kapufa.

Ezek az emberek kutyába veszik jogainkat.
Kitalálták, hogy mikrochippek korlátozzák szabadságunkat

Izgalmas volt a gyermeknap Budapesten

A Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Budapest önkormányzatával immár 27. alkalommal rendezte meg a kétnapos, ingyenes gyermeknap rendezvényét a budapesti Városligetben. **Ricz Róbertnek**, az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör elnökének köszönhetően a helybeli és a péterrévei Samu Mihály iskola, valamint az óbecsei Petőfi Sándor iskola diákjai is ellátogattak a rendezvényre. Őket **Topolcsányi Aranka, Hegedűs Ibolya, Vastag**

Géber Judit és Csernyák Szilvia vezette. A ligetbe látogatókat sok bemutató várta: többek között kalandpark, gyermeknap focikupa, fogászati szűrőbusz, ügyességi játékok, katonai és rendőrségi interaktív bemutatók, zenei és kézműves programok. A kirándulók meglátogatták a budai várat és autóbusszal körutakat a városban is, így nem csoda, hogy élményekkel gazdagodva tértek haza.

Cs. Sz.

A hallássérültek iskolájában jártunk

A hallássérültek iskolájában megnéztünk egy osztályt. Tanítónőjüket úgy hívták, hogy Virág. Körülnéztünk az iskolában. Megnéztük az ebédlőt, a szenzoros szobát és az ott lakók szobáját. Abban az osztályban, ahol voltunk, mindössze négyen voltak, két lány és két fiú. A két lányt úgy hívták, hogy Anna és Szuzi, a fiúkat Dávid és Matyi. Annával és Szuzival beszélgettem is. Anna meghívott a születésnapjára. Közös fényképet is készítettünk.

Nekem nagyon tetszett ez a látogatás. Remélem, jövőre is megyünk.

**Kujundzsity Tifani, 3. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Búcsú a kollégiumtól

A muzslyai Emmausz fiúkollégiumban elbúcsúztak a végzős diákok. A fiúk főleg Bánátból valók, de néhányan Bácskából is érkeztek. Hálaadó szentmise kertében **Kalapis Sztoján** atya, az intézmény igazgatója búcsúztatta el a diákokat, majd két nevelőtár – **Gerdof Zsolt** és **Gabona Ferenc** – is néhány megszívlelendő gondolattal köszönt el tőlük. A kollégisták egy-egy tarisznyát kaptak ajándékba, amelybe belekerült egy pogácsa, egy kis zacskó föld, továbbá egy ceruza, valamint egy-egy személyre szabott, erőnyeiket felsorakoztató kis kartonlap. A kollégisták kijelentették, ha tehetik, évente vissza szeretnének térni egy kis nosztalgiazásra, az ex-kollégisták találkozájára, amelyet minden évben megrendeznek.

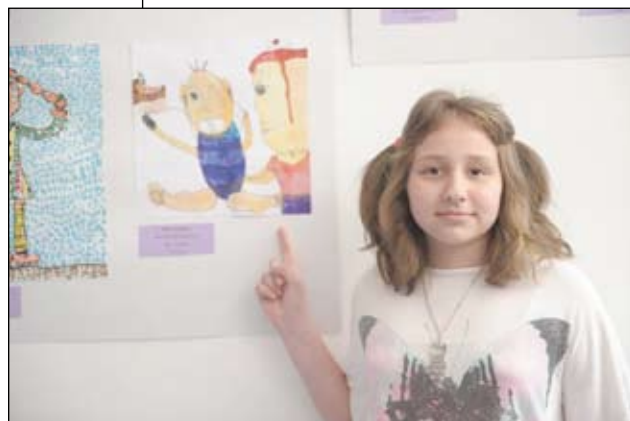
A következő tanévben a most felszabadult 11 hely mellett további két szobában hat fiút tudnak fogadni.

K. K. O.

Valentina a legjobbak között

Kis Pierre elnevezéssel hosszú évek óta gyermekkarikatúrapályázatot hirdetnek Belgrádban, majd a legsikeresebb munkákat kiállítják.

Idén május 23-án nyílt meg a kiállítás a fővárosi Skadarlija Általános Iskola képtárában, amelyen látható volt Sütő Valentinának, a szabadkai J. J. Zmaj iskola harmadik osztályosának a műve is. Valentina az alsósok kategóriájában megszerezte a 2. helyezést.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeknap
■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs